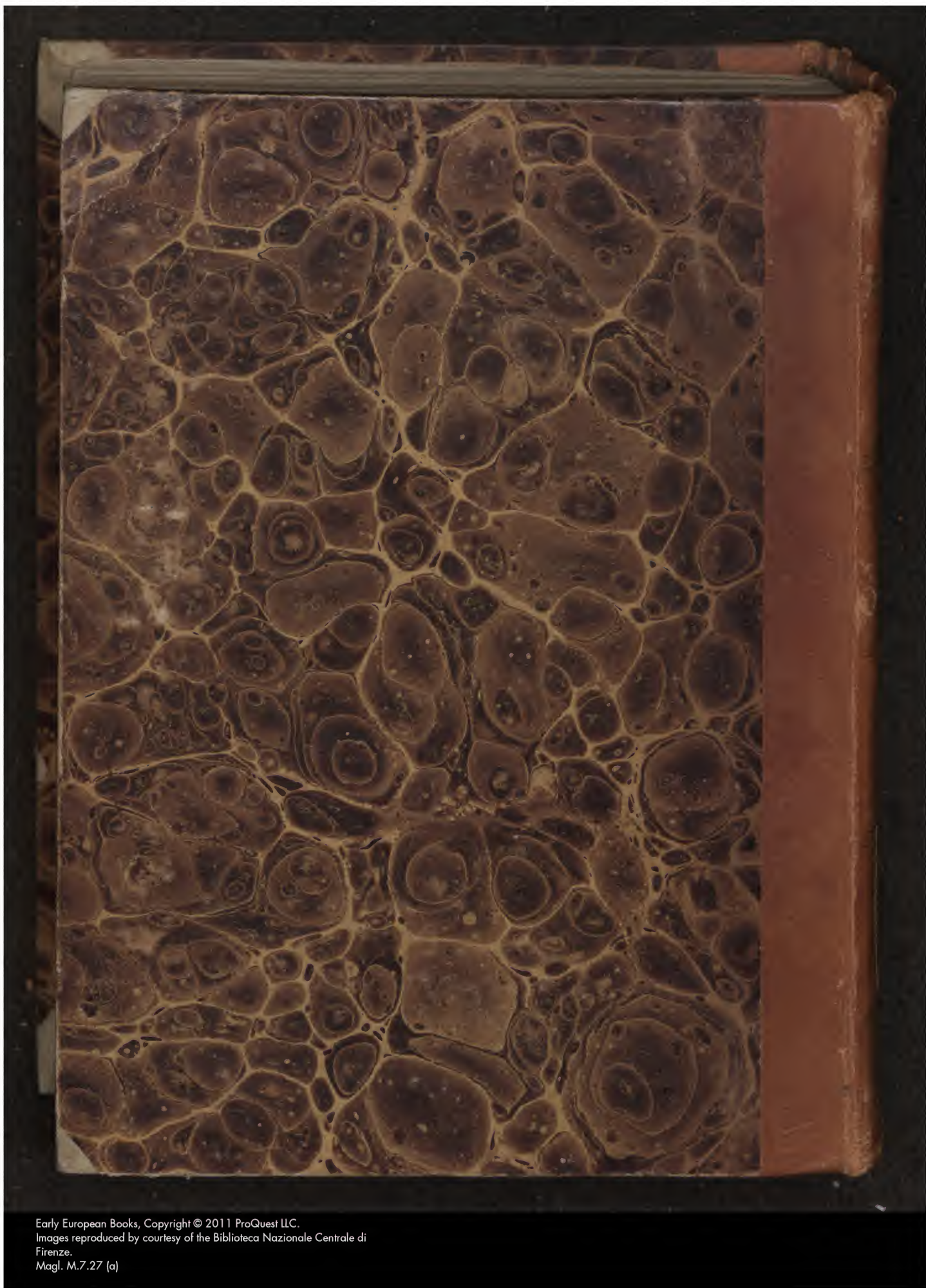

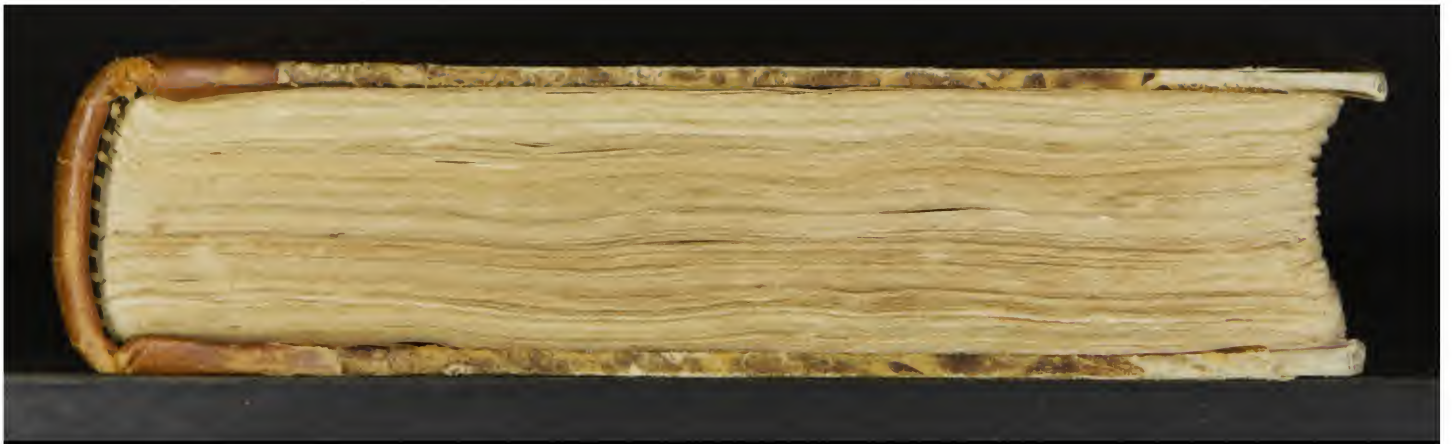

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 [a]

an fit
a. in aia
po conle
lam. q
id debe
go nuno
aur. se
r. acie i
mam et
ual; huc
umal ne
ues ad
thi nece
uamam.
a ad re
olus. q
i pure ar
conle que
sa condn

Pauli de
ter con
dram fra
E. con
nomate
mura o ob
conle
no impet
lumi. 3o.
pauu.
atemi.

e mola
f. c. v.
d. d. d.
or.

Compendium perclarum ad intro

ductionem iuuenum in facultate Logice per clarum Artium doctores ac Theologie professorem Magistrum Paulum pergulense; nuperrime compilatum quamfautissime incipit.

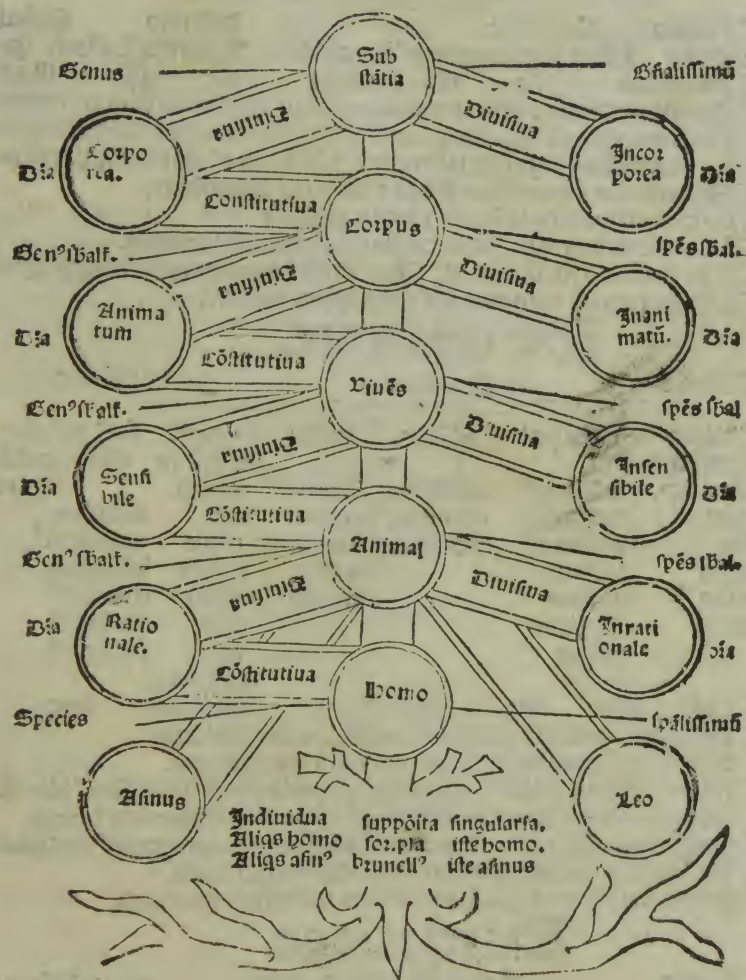
¶ Omnes qui aliquid memoria dignū suis posteris reliquerunt: aut magnitudine aut dispositione pclarum aliquid ediderunt. Cumq; p tot florētissima ingenta in vnaquaq; artium res ipse digesse ad summum sue magnitudinis fere peruenerint. nihil mihi aut q̄paucissimū noue inuentio nis in rebus ipsis superēē perspeti: nisi iocunda quadam dispositione omnia logice precepta: adeo faciliter ante oculos omnium studentum configurando prescribere: vt sensus pariter et intellectus firmam quadam imagine facilitatem et memoriam omnibus preferrent. Qua in re illud ausus experimēto permittere: vt longe amplius p mēse studentes erudiri hoc ordine valeant: q̄ si per triplum aliter insudauerit et ne lōgius a pposito: nostra p̄grediatur oratio ad seriem nostram accedo dum modo emulos si qui fuerint premonuerim ne ante me mordeāt q̄ huius rei yberrimum fructum intelligant: et posteris nostris omniū facilitatis non precludant: sed potius bonis artibus iter latissimum, prebeant: nihil enim perscripsi vīq; ad minimum tota q̄ non certa aliqua ratione confecerim vt utilitati studentum moderatissima breuitate p ficerē. ¶ Uniuersum autē opus. vij. tractatibus necessarijs conficitur Primus summulis. Secundus suppositionibus. Tertius terminorum probationibus. Quartus consequentijs Quintus obligationibus. Sextus insolubilibus. Septimus summularū suppositionum et consequentiāz obiectionibus designabitur. deo mihi semper et vobis fauente: qui oib⁹ prebet gratiam affluenter: modo ad dei laudem omnia vota nostra pcedant: et ad gloriā et honorem.

¶ Transcendentia sunt sex. videlz: Ens. Aliquid: Unum: Bonū: Verū et Res. Et dicuntur transcendentia quia in se omnia includunt: et de omnibus verificantur.

¶ Predicamenta sunt decem. s. substantia: q̄titas: qualitas: relatio: actio: passio: situs siue positio: habitus. vbi et quando.

De predicamento substantie

De quantitate

Genus

Quantitas.

Generalissimū.

Genera Continua Discreta Subal.
Spēs: Linea: superficies: corp⁹: locus: tps. Binari⁹: 3⁹: 4⁹: 7⁹. spe.
Individua Iste ista istud ille illa illud
Quantitas continua ē cuius partes copulātur ad aliquē cōem terminū.
Quantitas discreta ē cuius ptes nō copulātur ad aliquē cōem terminū.
Linea ē q̄titas lōga sine latitudine ⁊ pfūditate c⁹ extrēa sūt. h. pūcta.
Superficies ē quantitas longa ⁊ lata sine pfunditate.
Corpus est quantitas longa ⁊ lata ⁊ pfunda
Locus ē vltima superficies corporis ambientis locatum.
Tps ē duratō successiua. **Nūer⁹** ē mltitudo ex vnitatib⁹ aggregata
Unitas non est numerus sed principium numeri.

De qualitate.

Genus

Qualitas

generalissimū.

Hic nālis po^a vltipo^a. passio vel passi for^a vel circa
 vel dispō. bit^a q̄litas aliquid cōstāt
grammatica. intellect⁹ mollicies amor⁹ lumen figura
logica. memoria obligtas. odios⁹ lux circulus
phia voluntas debilitas inuidus color monāgul⁹
theolo^a visus audax sonus biāgul⁹
virtus auditus iracūdi⁹ odor triangul⁹
vitium odoratus fetor q̄drāgul⁹
 gustus sapor pētāgul⁹
 tactus caliditas.

Indi^a Iste ista istud vel hic hec hoc

Habitus ē qualitas de difficili mobilis a suo subiecto.

Dispositio ē qualitas de facili mobilis a suo subiecto.

Nālis potētia ē q̄litas: q̄ naturalit^r aliquid agere vel pati sum⁹ idonei.

Nālis ipotētia ē q̄litas: q̄ nālīt aliqd agere vel pati inempti sumus.

Passio ē qualitas: q̄ inclinamur ad aliquem actum appetit⁹ sensitui.

Passibilis qualitas ē qualitas sensibilis aliquo sensu.

Forma vel figura ē qualitas termino vel terminus clausa.

De relatione.

Genus

Relatio vel Ad aliquid

generalissimū

Genera equiparātia suppositio suppositio subal.
Spēs. similitudo. paternitas filiatio spālīt.

fratrentas dominas servit⁹
amicitia malortas minoritas
Individua Iste ista istud vel hic hec hoc.

De Agere z Pati.

Genus	Agere	Pati	generalissimum.
Generare	corrupte	augere	minuere
hominem	leonem	longu	ipfundu
			frige face
			caleface
			bilectare
			siccare.
			fm locuz mutare.
			sursuz retrosum
			bozuz dextroz
			su antrozsum fini
			strozsum.

Indi^a hunc sic sic sic
Generatio est mutatio de non esse ad esse.
Corruptio est mutatio de esse ad non esse
Augmentatio e mutatio de minori ad maiore q^uitate.
Diminutio e mutatio de maiori ad minore q^uitate.
Alteratio est mutatio de qualitate in qualitem.
Secudu locu mutatio est pgressus de loco ad locum.

De Situ vel po sitione

Genus	Situs vel positio.	generalissimus.		
Genera	stare	iacere	sedere	subalterna
Species	sic	sic	sic	spalissime.
Individua	hoc	hoc	hoc	

De habitu.

Genus	Habitus	Generalissimum		
Genera	vestitus	Coronatus	ornat ⁹	subalterna
Species	sic	sic	sic	spalissimu.
Individua	hic	hec	hoc.	

De quando

Genus	Quando	Generalissimus.		
Genera	In eternitate	In eo	In tpe	subalterna
Species			In anno	spalissima.
Individua	tunc vel ille illa illud	In die		

De ubi.

Genus	Ubi	generalissimu
		a liij

Genera
Species
Indiuidua

In loco
In oratio
hic bec

In spacio
in campo
hoc hic vel ibi.

subalterna.
spalissima.

De diffinitione

Diffinitum Diffinitio

¶ Homo est animal rationale differentia ad differentiam brutorum.
genus: quia omnis homo est animal et non econuerso

¶ Diffinitio et diffinitum conuertuntur.

¶ Omnis bona diffinitio constat ex genere et differentia vel differentijs

De terminis.

Diffinitum Diffinitio differentia ad differentiam digitorum.

¶ Terminus est pars orationis propinqua differentia ad duas litteras
genus quia omnis terminus est pars et non econuerso.

Diffinitum Diffinitio
Terminus est signum
genus quia omnis terminus est signum et non econuerso
est signum et non econuerso
omnis constitutum ut pars propinqua eiusdem
duas ad duas litteras
picturas
rurum vel syllabarum.

De diuisione terminorum.

Terminus.

Incomplexus est so-
la dictio: ut li homo

Complexus est oratio ut homo
albus: homo currit.

In complexus.

¶ Per se significatiuus est que-
tam per se quam cum alio positus
habet significatum. ut homo.

¶ Non per se significatiuus est
qui per se positus nihil si-
gnificat: ut omnis nullus.

Per se significatiuus.

¶ Categoromaticus vel di-
stinctus: est qui tam per se quam
cum alio positus habet significatum
proprium et determinatum: ut homo.

¶ Indistinctus est qui tam
per se quam cum alio positus
habet significatum sed in-
determinatum ut album

Non per se significatiuus.

¶ Syncategorematicus est qui nec per se nec cum alio positus aliquid
significat: sed habet tantum officium: ut omnis nullus.

Depēdēs est q p se posius nihil significat s; cum alio vt relatiua z pro
nōla demonstratiua que ex demonstratiōe z relatione habet significatum.

Terminus.

Uniuoc⁹ ē termin⁹ simplex
plura significans vno noie z ea
dem ratione: hō aīal rōnale
nomen ratio:

Eguoc⁹ ē termin⁹ simplex
plura significans vno nomine
sed diuersis rationibus: vt
canis. stel. pis. latrabile
nomen rationes a vel b.

Iniuocus

Genus. Spēs. Differētia. Proprium. Accidens.

Est terminus iniuocus predicabilis de pluribus.

In quid

In quale

Accidentaliter

Differētib ⁹ spē vt al pēdicat de boie z asino	ōntib ⁹ numero solū vt hō pē de sor. z pla.	Essentialiter vt rōle pētur eēnaliter de homine	Conuertibiliter vt risibile pētur de homine	Nō cōuer tibiliter vt albū pē de homie
---	--	--	---	---

Genus

Generalissimū est terminus
qui sic est genus quod non
potest esse species.

Subalternū est termi
nus qui sic est genus qd
potest esse species.

Species.

Specialissima est termi
nus qui sic est species quod
non potest esse genus.

Subalterna est termi
nus qui sic est species qd
potest esse genus.

Predicatio

Essentialis

Accidentalis.

S

D

S

P

A

a IIIj

Predicatio

Directa qñ supius
p̄dicat de suo inferiori
vt homo est animal.

Indirecta est qñ inferius
p̄dicatur de superiori. vt
animal est homo.

Terminus

Naturalis significatiu⁹ ē q̄ ap̄d
oēs ē eiusdem rei representatiuus
vt similitudo leonis: et hominis in
mente.

Ad placitū significatiu⁹ est
que ap̄d oēs n̄ ē eiusdē rei
p̄ntatiuus. vt homo vocat⁹
vel script⁹: et aial

Terminus

Prime ē termin⁹ significans rē q̄ nō
ē termin⁹ vt li bō. et dato q̄ cēt signifi
cans rē que ē termin⁹. vt li ens. dūmō
significet rē que nō ē terminus adhuc ē p̄me sicut sūt oīa transcēdentia

Secunde ē q̄ significat
solum terminum.

Terminus

Prime

Intentionis
si sunt in anima
vt de⁹: ang⁹: ce
luz: homo: rosa.

Impositionis si
sunt i voce vt
in scriptura
idē terminū

Secunde

Intentionis
si sūt in aia
vt nomē dictio termin⁹ gēs dēs.
ipositionis si sūt i
voce vt i scrip̄a

Terminus.

Finitus vt homo: animal.

Infinitus vt non hō.

Terminus.

Positiuus vt visus: audit⁹.

Privatiuus vt cec⁹:
surdus.

Terminus.

Lois ē que p̄ta significat vt hō.

Discret⁹ ē q̄ vñū vt sor.

De nomine

Diffinitū. Diffinitio dīa qī oīs ⁊ nullus non sunt nōia sed nōmina.

¶ Nōmē ē tēmin⁹ significatiu⁹ sine tpe c⁹ nulla ps aliqd significat sepata
genus dīa pp dīa pp orōne: c⁹ pres signi-
verbum ficat sepate

Diffinitū dīa ppter hec verba incipit desit.

¶ Verbū ē termin⁹: tpaliē significatiu⁹: c⁹ nulla ps significat sepata: et
extremoz vnitiū genus dīa pp nōmē dīa pp orōne dīa pp pīcipiū

De oratōe

¶ Oratio ē termin⁹: significatiu⁹: c⁹ aliq ps significat separata
genus differentia dīa pp nōmē ⁊ vbum

Orationum

¶ Perfecta est illa que generat
pfectū sensum in aīo auditoris.

¶ Imperfecta ē que ipsectuz
sensus generat i aīo auditoris

¶ Perfecta qdru plex.

¶ Indicatiua

¶ Imperatiua

¶ Optatiua

¶ Subiunctiua.

Imperfecta du- plex

¶ Coniunctiua

¶ Infinitiua

De propositōe

differentia quia sola orō indicatiua est ppō.

¶ Propositio est oratio indicatiua verum vel falsum significans.

genus qī oīs ppō est orō dīa pp alias for. icipit desi-
nit ⁊c.

¶ Propositionū

¶ Cathegorica est qī bz subiectū copu-
lā ⁊ pīcatū pīcipales partes sui ad dis-
ferentiā ypothetice subiectū copla pīū

¶ Ypothetica est que habet
ples ppōes inuicē coniun-
ctas per notā cōiunctionis

¶ Copula est sum es est. vt deus est sapiens.

¶ Subiectum est illud de quo alterum dicitur.

¶ Predicatum est illud quod de altero dicitur.

Cathegoricarū

¶ Affirmatiua est illa in qua
pīcipale verbum affirmatur.

¶ Negatiua ē illa in qua
pīcipale verbum negatur

Exemplū affirmatiuū Hō est de⁹. hō ē nullus asin⁹. hō q ē al ē substantia.
 Exemplū negatiuū Homo nō est capra. hō que est asinus non est animal.
 Hō est asinus significat p^{ri}marie ⁊ ad e^qte hoīez eē asinū. secūdarie signifi-
 cat multa vera: vt hominem esse substantiam ⁊ hominem esse corpus.
 C^o Propositio vera est illa cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adequatū est
 verum. vt homo est animal: hominem esse animal. est verum sig. ⁊c.
 C^o Propositio falsa est illa cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adequatū est
 falsū. vt homo est asinus hominem esse asinum. ⁊c.
 C^o Propositio possibilis est illa cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adeq^u-
 tum est possibile: vt homo est papa hominem esse papam.
 C^o Propositio impossibilis est cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adequatū
 est impossibile: vt homo est capra: hominem esse capram. ⁊c.
 C^o Propositio contingens est cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adequatū
 est contingens: vt homo est albus: hominem esse album. ⁊c.
 C^o Propositio necessaria est cuius p^{ri}marīū significatū ⁊ adequatū
 est necessarium: vt deus est deum esse. ⁊c.

Cartegoricarum.

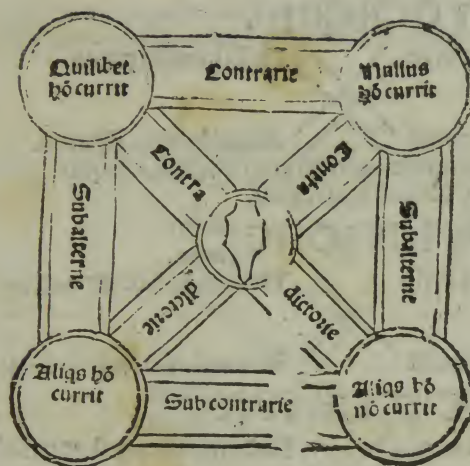
Quanta	Non quanta	Exempla.
Uniuersitas.	Exclusa	In homo currit.
Particularis	Exceptiua	Ois hō p ^{ro} pter sor. cur.
Indefinita	Modal de sensu cōposito	necessario oīs hō cur.
Singularis	Libertatis in oītia.	sole oriente fit dies.
C ^o Propō uniuersalis est in q ^u subijcit termin ⁹ cōis signo vti definit ⁹ .		
C ^o Particularis est i q ^u subijcit termin ⁹ cōis signo particulari definit ⁹ .		
C ^o Indefinita est in qua subijcit terminus cōis sine aliquo signo.		
C ^o Singularis est in q ^u subijcit terminus discret ⁹ vel termin ⁹ cōis cū p ^{ro} - noīe demonstratino singularis numeri determinatus. Exēpla Ois hō currit. Aliquis hō currit. hō currit. Sor. currit. vel Iste homo currit.		
Que ca. vel yp. qualis ne. vel af. vbi quanta par. in. fin.		
Modi sunt sex.		

possibile	impossibile	necessarius	contingēs	ver	falsum.
potest	non potest	oportet	contingit	ita est	nō ita ē
possibilit ⁹	ipossibilit ⁹	necessario	cōtingēter	vere	falsē

Propositionum.

C^o Modalis est in qua ponit⁹ modus vt necessario deus est. De in esse est in qua nō ponitur
 modus vt homo est animal.
 C^o Propositio modalis de sensu diuiso est in qua modus mediat inter
 partes dicti: vt homo necessario est animal.
 C^o Propō modalis de sensu cōposito est in qua modus pcedit vel subse-
 quit⁹ totaliter dictū: vt necessario hō est aīal: vel hō est aīal necessario.

*ad negationē. scilicet p.
 quod est quod p^{ro}pter. et ideo
 respondetur vel est. et ideo
 vel hypothetica.
 ⁊ qualis. vel negatiua
 vel affirmatiua.
 ⁊ quanta. respondet
 vel uniuersalis
 vel particularis
 vel indefinita
 vel singularis.*

In neutro genere.

☞ Omne lumen est clarum. ~~☞ Nullum lumen est clarum.~~

☞ Aliquod lumen est clarum. ~~☞ Aliq̃s lumen non est clarū.~~

In obliquis.

☞ Cuiuslibet hoīs iter ē log. ~~☞ Nullus hominis interest loqui.~~

☞ Alicuius hoīs interest loqui. ~~☞ Alicuius hoīs non interest loqui.~~

In feminino genere.

☞ Quelibet stella lucet. ~~☞ Nulla stella lucet.~~

☞ Aliqua stella lucet. ~~☞ Aliqua stella non lucet.~~

In cōmuni.

☞ Omnis vīrgo ridet. ~~☞ Nulla res que est vīrgo ridet.~~

☞ Aliquod q̃d ē hōgo ridet. ~~☞ Aliquod, quod est vīrgo nō ridet.~~

In obliquis.

¶ Cui libet hōi parco.

Nulli homini parco.

Alicui homini parco.

Alicui homini nō parco.

Et sic in omni casu et numero excepto vocativo in quo fieri nō potest ex defectu dicti casus.

De subiecto ^{tm in} finito.

¶ Qd nō bonū ē malū

Nullum non bonum est malū.

Aliqd nō bonū ē malū

Aliquod nō bonū nō ē malū

De predicato ^{tm in} finito.

¶ Qd iustū ē nō malū

Nullum iustum est non malū.

Aliqd iustū ē nō malū

Aliquod iustū nō ē nō malū.

De subiecto ^{et predica} to infinito

¶ Qd nō bonū ē nō iustū

Nullū non bonū est non iustū.

Aliqd nō bonū ē nō iustū

Aliqd nō bonū nō ē nō iustū.

De sensu diuiso.

¶ Qui libz hō pōt mori

Nullus homo potest mori.

Aligs homo pōt mori

Aliquis hō nō potest mori

De sensu composito.

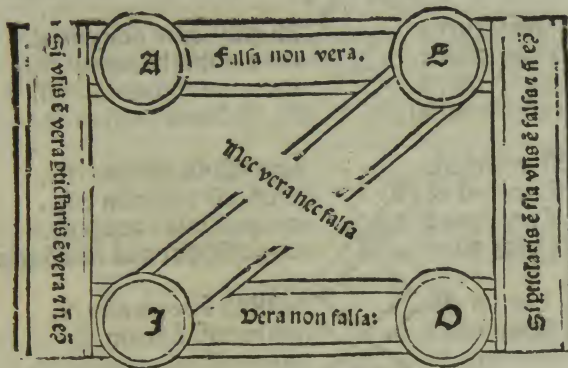
¶ Necessē est deū esse

Impossibile ē deū esse.

¶ Possibile est deū esse.

Possibile ē deū nō esse.

Affirmat. a. negat. c. sed vniuersaliter ambe.
Affirmat. i. negat. o. sed particulariter ambe.

Uniuersalis affirmatiua z vniuersalis negatiua de consimilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē vel p eisdē: sūt ōrie.
Ulis affirmatiua z p^{ar}ticularis affirmatiua de cōsilibus subiectis p^{re}is z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē vel p eisdē: sunt subalterne.
Ulis negatiua z p^{ar}ticularis negatiua de cōsilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē v^{el} p eisdē: sunt subalterne.
Ulis negatiua z p^{ar}ticularis affirmatiua sūt v^{er}is affirmatiua z p^{ar}ticularis negatiua de cōsilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise pro eodem vel p eisdem sunt cōtradictorie.
Particularis affirmatiua z particularis negatiua de cōsilib⁹ subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē vel eisdē sūt subōrie.
Sortes currit. Sortes nō currit.
Nō tū homo currit. nō tū homo currit.
Nō oīs hō p^{re}et sor. currit. nō oīs hō p^{re}et sor. currit.
Nō oī hoīe currēte tu es asin⁹. nō oī hoīe currēte tu es asin⁹.

Et hec de figuris cathegoricarum dicta sufficiant.

De equipollentiis

p^{re}c. cōtradict. post. cōtra. p^{re}c. post q^{ue} subalter.

Negatio p^{ro}posita facit equipollere suo cōtradictorio

Negatio postposita facit equipollere suo cōtrario

Negatio p^{re}posita et postposita facit equipollē suo subalterno

Quilibet homo currit
nullus homo non currit
non aliquis hō non currit
non aliquis hō non currit

Nullus homo currit.
quilibet homo non currit.
non aliquis homo currit
non aliquis homo non nō currit

Aliquis homo currit
non nullus homo currit
non quilibet hō nō currit
aliquis homo nō nō currit

Aliquis homo non currit.
non quilibet hō non currit.
non nullus hō non currit.
aliquis homo non currit.

Necesse est deum esse
impossibile est deus nō eē
non possibile ē deū non eē
non possibile ē deus nō eē

Impossibile est deus esse.
necesse est deus non esse.
non possibile ē deus esse.
non possibile ē deū nō nō esse.

Possibile ē deum esse
non necesse ē deum nō eē
non impossibile ē deus eē
possibile ē deū nō nō esse

possibile ē deum non eē.
non necesse ē deum eē.
nō impossibile ē deū nō eē.
possibile ē deum non eē.

De equipollentijs dicta sufficiant.

De conuersionibus.

Conuersio ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso ut homo ē animal: animal ē homo. ⁊ p̄ma conuersa: secūda ouertens dicitur.

Conuersio.

Simplex per accīdes. per p̄positionē.
Conuersio simplex ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem quantitate ⁊ qualitate.

Conuersio per accīdens ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem qualitate sed mutata quantitate.

Conuersio p̄p̄ositioem ē trāsp̄ositio subiecti in p̄dicatū ⁊ ecōuerso manēte eadē quātitate ⁊ qualitate: s̄ mutatis terminis finitis i terminos infinitos ⁊ econuerso.

conuertitur eua per acci. A sto per contra sic fit conuersio tota.

Feci simplicit̄ Nullus hō ē angelus

Nullus angelus ē hō

Aliquis hō ē āgelus

Aliquis angelus ē hō

Nullus hō est asinus

quidā asinus nō ē hō

Ois homo ē animal

Aliq̄d aial est homo

Ois homo est animal

Qē nō aial ē non hō.

Aliquis hō nō est aial

aliq̄d nō aial n̄ ē n̄ hō

De cōuersione in obliquis

¶ In obliquis casibus primo reducas ad rectum deinde conuertras: vt animam meam tedet vite mee reducas hoc modo anima mea est illa res quae tedet vite mee: et tunc conuertere sic: res quae tedet vite mee est anima mea. Et nota quod quando rectus precedit cum obliquo dependente ab eo: tunc totum aggregatum ex recto et obliquo est subiectum: cum vero obliquus precedit tunc solum obliquus est subiectum. exemplum primi: asinus hominis currit: exemplum secundi: hominis asinus currit: si asinus hominis in primo est subiectum: in secundo si hominis tamen. De conuersionibus dicta sufficiant.

De ypotheticis

¶ Ypothetica est oratio in qua coniunguntur plures propositiones categorice per notam diuisionis: et sunt tres species principales. scilicet adiuuans copulativa disiunctiva.

De ypothetica

¶ Conditionalis est oratio in qua coniunguntur plures propositiones categorice per notam conditionis: vt si deus est prima causa est.

Conditionalis.

¶ Affirmatiua est in qua nota conditionis affirmatur: vt si homo currit: homo mouetur

Negatiua est in qua nota conditionis negatur: vt non si homo currit homo mouetur.

Conditionalis.

¶ Vera est quando contradictorium consequentis repugnet antecedenti: vt si tu curris tu moueris quia ista non stant simul tu curris et non moueris

Falsa est quando contradictorium consequentis non repugnat antecedenti vt si tu curris tu es albus. quia stat te currere et non esse album.

¶ Non quod omnis conditionalis vera est necessaria: et omnis falsa est impossibilis: et nulla est que sit contingens.

De ypothetica

¶ Copulativa est oratio in qua coniunguntur plures propositiones categorice per notam copulationis: vt tu es homo et tu es animal

Copulativa.

¶ Affirmatiua est in qua nota copulationis affirmatur: vt homo currit et homo mouetur.

¶ Negatiua est in qua nota copulationis negatur: vt non tu es homo et tu es animal.

Copulatiua

¶ Vera ē qñ quelibet ps ē h̄a
vt de⁹ est ⁊ homo est animal.

¶ Falsa ē qñ q̄lz ps vt vna ē est
falsa vt tu es hō ⁊ tu es asinus.

Copulatiua

¶ Possibilis ē qñ quelz ps ē
possibilis ⁊ vna alci n̄ repugnat
seu nō ē incōpossibilis: vt tu es
homo ⁊ tu es papa.

¶ Impossibilis ē illa ad quam
sufficit vnā ptem eē impossibile:
vt de⁹ est ⁊ homo est asinus. vel
vnā alci incōpossibilem: vt ho-
mo currit ⁊ non mouetur.

Copulatiua

¶ Necessaria ē cui⁹ q̄libz ps ē
necessaria: vt de⁹ ē ⁊ hō ē aīal.

¶ Contingens est illa ad quam
sufficit vnaz ptem eē contingētē
⁊ alteram alteri non repugnātē
vt tu sedes ⁊ loqueris.

De disiunctiua

¶ Disiunctiua ē oratio in qua coniunguntur plures categorice p notā
disiunctionis: vt tu es hō vel tu es asinus.

Disiunctiua

¶ Affirmatiua est in qua nota
disiunctionis affirmatur: vt ho-
mo est vel animal est

¶ Negatio i qua nota disiuñcti-
onis negat: vt nō tu es homo
vel tu es animal.

Disiunctiua

¶ Vera est ad quā sufficit vnā
ptē esse veram: vt de⁹ ē vel hō ē
asinus.

¶ Falsa est quādo vtracq; ps
est falsa: vt deus non est vel ho-
mo est capra.

Disiunctiua

¶ Possibilis ē qñ q̄libet ps vel
vna ad min⁹ ē possibilis: vt ho-
mo currit vel homo ē asinus.

¶ Impossibilis ē qñ quelz ps
est impossibile: vt deus nō ē
vel homo est asinus.

Disiunctiua.

C Necessaria ē qñ quelibet ps vel vna ē nec essaria vel vna dicit alteri vt de? est vel tu curris et tu es vel tu non es

C Contingens ē qñ qñ ps ē contingens et nulla alia repugnat nec dicitoria pñ repugnat vt tu es albus et tu es papa.

C Nota q copulatiua et disiunctiua de pñb? dicitoria dicit. vt tu curris et non moueris. tu non curris vel moueris.

C Duorū dictionū si vnū ē necessariū reliquū ē impossibile et econuerso.

Tu curris et non moueris.

Impossibile.

Tu non curris vel moueris

Necessaria.

C Duorum dictionū si vnum est contingens et reliquum.

Tu non curris et moueris

Contingens.

Tu curris vel non moueris

Contingens.

De Syllogismo

C Syllogismus ē oratio in qua quibusdam positis et concessis per ea que posita sunt et concessa necesse est aliud euenire: vt

Premissa edentes conclusionem.	maior extremitas	
	Omnis homo est animal	Maior ppositio.
	minor extremitas	medium.
Conclusio.	Sortes ē homo	Minor ppositio
	Ergo Sortes est animal.	

C Omnis syllogismus constat ex tribus terminis tm.

Cōclusio

C Recta ē qñ maior extremitas pñr dñiori i octoe

Indirecta est qñ mior extremitas pñcat dñ maior i octoe

De figura

C Figura est debita dispositio terminorum que principaliter sit pñeo mediū et sunt tres figure. **C** Unde

Sub. pñ. pñia Bis pñ. scda. Tertia bis. sub.

b

De modis prime figure directe ^{conclu- dentibus}

Bar
Ba
Ba:
§ Omne eternum est immortale
§ Omne infinitum est eternum
§ Omne infinitum est immortale.

Le
La,
Bent.
§ Nullum finitum est infinitum.
§ Omne creatum est finitum.
§ Nullum creatum est infinitum.

Da
ri
i
§ Omne creatum est dependens.
§ Celum est creatum
§ Celum est dependens.

Se
ri
o
§ Nullum dependens ē ppter se
§ homo est dependens.
§ Homo non est ppter se.

De modis prime figure indi^{recte cōclu- dentibus.}

Ba
rala
lipton.
§ Omne sterile est infructuosum.
§ Omnis mula est sterilis.
§ Infructuosum est mula

Le
lan
tes
§ Nullum lucidum est obscurum.
§ Omnis stella est lucida.
§ Nullum obscurum est stella

Da
bi
tis.
§ Omnis pulchritudo est delectabilis.
§ Formositas est pulchritudo:
§ Delectabilis est formositas.

Pa
pes
mo
§ Omne dulce est suaue
§ Nullum amarum est dulce.
§ Suaue non est amarum.

Eri
le
fomoz
§ Aliquis studens est acutus
§ Nullus idiota ē studens.
§ Acutus non ē idiota:

De modis secunde figure.

Le
sa
re
§ Nulla femina est stabillis.
§ Omnis constans est stabillis
§ Nullum constans est femina.

La
me
stres

Omnis beatus est contentus.
Nullus plato est contentus.
§ Nullus plato est beatus.

Se
sti
no

Nulla virtus est sine labore.
Letitia est sine labore.
§ Letitia non est virtus.

Ba
roc
cho

Omne sapiens est intellectuum.
Aliquid brutum non est intellectuum.
§ Aliquid brutum non est sapiens.

¶ In secunda figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur.

De modis tertie figure.

Da
ra
pri

Omnis fidelis est constans.
Omnis fidelis est fortis.
§ Fortis est constans.

Se.
Lap.
Ton.

Nulla bonitas est maligna.
Omnis bonitas est desideranda.
§ Desiderandum non est malignum.

Dis.
A
Mis.

Filius est gentis.
Omnis filius est imago
§ Imago est genita.

Da
Ti.
si

Omne viuens est delectabile
Uiuens est existens.
§ Existens est delectabile.

Broc
Lar.
do

Alqua pena non est iusta.
Omnis pena est dolor.
§ dolor non est iustus.

Se
Ri
son

Nullum dubium est scitum.
dubium est contradictorium.
§ Contradictorium non est scitum.

¶ Ex puris particularibus nihil sequitur.

¶ Ex puris negatiuis nihil sequitur.

¶ Uersus declarantes viam reducendi syllogismos ad quattuor primos
modos prime figure. ¶ Simpliciter verti vult S. ¶ P vero per acci.
¶ M. vult transponi. ¶ L. per impossibile dnc. Et hec de similibus ol-
tra. sufficiant.

b ij

Tractatus de suppositōibus scōs

Suppositio ē acceptio termini in ppōe pro aliquo vel pro aliquibus
Suppositionum

Personalis ē acceptio termini in
ppositōe pro suo psonali significato

Mālis ē acceptio termini
in propōe p suo māli signifi^o

Suppositionum

Personale ē qđ aliqs termin^{us} igni
ficat pro quo vel de pnoie demonstran
te illud pōt affirmatiue verificari sine
signo materiali: vt sortes est homo

Māle ē qđ aliqs termin^{us} in
gnificat pro quo vel de pnoie
dmonstrāte illō nō pōt affir
matiue verificari sine signo.

māli: vt iste termin^{us} hō ē ly hō

Significata personalia.

Significata materialia.

Sortes plato hoc

Ista dictio hō. Iste terminus hō: hoc

Est homo

Est ly homo.

Terminorū ^{aliquis} habet

Unum significatum
Termin^{us} hñs vnū signi
ficatū ē d seipso verificabit
tam cum ly qđ sine ly

Prime

Duo significata.
Terminus habens duo signifi
cata nō est verificabilis nisi cū
ly ly ex vtrāq pte extremi.

Secunde.

Unum

Duo

Unum

Duo

Ens

Deus

Termin^{us}

Oratio:

Aliquid

angelus

signum

syllaba

Verum

homo

dictio

ppositio

Sonum

celus

nomen

arbum

Intelligibile

sol

ntūs ca

grūs.

Qualitas

luna

sus

pnomen

stellu

Prima regula.

Omne terminus habens vnum solum significatum est solum perso
naliter supponibilis: vt ens est ly ens: vtrumqz ens supponit persona
liter.

Secunda regula.

¶ Omnis terminus habens duo signific^a. si sibi additur signū materiale supponit materialiter si personale personaliter: vt li deus ē aliquis deus. primum supponit materialiter. secundū personaliter.

Tertia regula.

¶ Quuscunq; propositionis extrema si sint termini p^{me} tam subiectū q̄ predicatū supponit personaliter: et hoc nisi addatur signū materiale. vt dictum est in secunda regula.

Quarta regula.

¶ Quuscunq; propositionis si subiectum sit prime predicatum secūde. subiectum supponit materialiter predicatū personaliter: vt homo est dictio duabus conditionibus obseruatis. primū q̄ subiectū habeat duo significata: q̄ si haberet solum vnum staret personaliter per primā regulā vt ens ē terminus. secunda q̄ subiecto nō addatur signū personale: quia tunc staret personaliter: vt nullus homo ē dictio. Ista regula p̄ per regulam antiquā. Talia sunt subiecta qualia permittunt eorū predica.

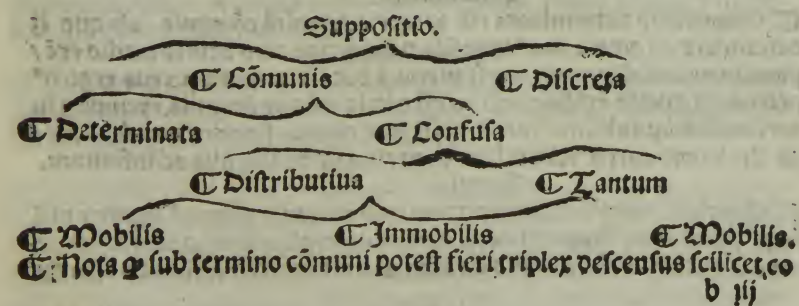
Quinta regula.

¶ Quuscunq; propositionis si subiectū est secunde predicatū prime. tū subiectū q̄ predicatū supponit personaliter: nisi predicato addat signū materiale: vt dictio est homo supponit ly homo personaliter: sed dicendo dictio ē ly homo supponit ly homo materialiter.

¶ Quando ambo extrema sunt secunde non potest dari regula generalis: q̄ interdum terminus supponit personaliter et interdū materialiter patet dicendo filogisimus ē oratio ambo extrema supponit personaliter. s; dicendo filogisimus ē nomen supponit ly filogisimus materialiter. similiter dicendo filogisimus ē terminus complexus ambo extrema supponit personaliter.

¶ Hec igitur regula est sine regula: et oportet eam reducere ad cōmune modum loquendi acceptantes aliquas propositiones esse veras et aliq̄s esse falsas.

De diuisione suppositionū in parti
culis:

fulatiuus disiunctiuus et disiunctus.

Copulatiuus.

¶ Omnis homo currit et isti sunt omnes homines: ergo iste homo currit et ille homo currit etc.

Disiunctiuus.

¶ Homo currit et isti sunt omnes homines. ergo ille homo currit. vel ille homo currit etc.

Disiunctus.

¶ Volo ducatum et isti sunt omnes ducati: ergo volo hunc vel hunc vel hunc ducatum.

De suppositione discreta.

¶ Suppositio discreta est acceptio termini singularis vel communis cum pronome demonstratiuo singularis numeri: ut scilicet currit. iste homo currit. similiter in suppositione materiali: ut hoc homo est nomen hoc petrus est nomen proprium.

¶ Et nota quod petrus personaliter sumptus est terminus singularis sed materialiter communis ideo conceditur quod petrus est nomen proprium et petrus non est nomen proprium: quia ista sunt duo subcontraria sed non preceedit quod petrus sit nomen proprium: et nullum petrus sit nomen proprium: quia ista sunt duo contradictoria: ita dicas quod tu est pronomen et tu non est pronomen.

¶ Et nota quod dictio materialis est semper neutri generis et indeclinabile nomen. et ideo sibi semper debet addi signum neutri generis vel materiale.

Prima regula.

¶ Dis terminus singularis vel communis cum pronome demonstratiuo existens pars propositionis supponit discrete. et hoc tam in suppositione personali quam materiali: ut petrus currit et hoc homo est terminus communis.

De suppositione comuni.

¶ Suppositio communis est acceptio termini communis sine pronome demonstratiuo singularis numeri: ut homo currit: homo est dictio.

Determinata.

¶ Suppositio determinata est acceptio termini communis sub quo descendere ad omnia sua supposita disiunctiue cum debito medio exemplum in materiali: ut petrus est dictio: et hec sunt omnia petrus. ergo hoc petrus est dictio vel hoc petrus est dictio et sic de singulis. exemplum in personali: aliquis homo currit et isti sunt omnes homines masculi. ergo iste homo currit vel iste homo currit. et sic de singulis ad infinitum.

Regula.

¶ Omnis terminus communis quem non precedit aliquod signum nisi forte particulare supponit determinate exemplum: homo currit vel homo est dictio similiter homo est animal vel homo est terminus communis talis

subiecta q̄ predicata stāt determinate. s̄itr si additur signū p̄diculare: vt aliquis hō ē aliquod animal: aliquod homo ē terminus adhuc oēs dicti termini supponunt determinate.

De confusa

Suppositio confusa ē acceptio termini cōis sub quo nō lz descēdere dīstinctiue immediate. et notāte dico immediate pp suppositiōes confusam et dīstributiua sub qua pōt descēdi dīstinctiue s̄z hoc ē mediate: q̄ p̄mo pōt dīscēdi copulatiue: deinde dīstinctiue s̄z hoc mediate vt statim patebit.

De confusa distributiva

Suppositio confusa et distributiva ē acceptio termini cōis sub quo merito signi distributivi dēret descēdi copulatiue: vt oīs hō currit et isti sūt oēs hoīes. q̄ iste hō currit et iste hō currit et. S̄itr oē petr⁹ est nomen: et ista sūt oīa petr⁹. q̄ hoc petr⁹ ē nomē et hoc petr⁹ ē nomē. et sic de singul suppoit ly hō et ly petr⁹ distributiue. Et notāter dico merito signi distributivi: q̄ si nō pōt descēdi merito alterius signi impediētis descensū nō minus stat terminus distributiue: vt patebit dicēdo: necessario oīs hō est aīal. supponit ly hō distributiue s̄z immobiliter. et hoc rōe signi impediētis descensum.

De confusa distributiva mobili

Suppositio confusa distributiva mobilis ē acceptio termini cōis sub quo merito signi deberet et pōt descēdi cum debito medio copulatiue vt oīs hō currit: et isti sunt oēs hoīes. ergo iste hō currit et iste hō currit et. si militer oē petrus ē nomen et ista sunt oīa petrus. ergo hoc petrus est nomen. et hoc petrus est nomen: et sic de singulis.

Prima regula.

Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue subiectum supponit confuse distributiue mobiliter. vt omnis homo currit. et omne homo ē nomē vtrunqz li homo stat confuse distributiue.

Secunda regula.

Cuiuslibet exclusiue affirmatiue predicatū si fuerit termin⁹ cōis nō impeditur stat confuse distributiue mobiliter. vt tantū aīal ē homo supponit li homo confuse distributiue mobiliter.

Tertia regula

Cuiuslibet particularis indefinite et singularis negatiue de consuetudo modo loquendi predicatū si fuerit terminus communis sine aliquo impedimento supponit distributiue mobiliter: vt homo non est de⁹ oīa p̄dicata stāt distributiue mobiliter. s̄z si fuerit de incōsuetudo mō loquendi tūc x̄t⁹ signi nō cadet supra ip̄s p̄dicatū: vt homo animal non ē supponit

b (ii)

ly animal determinate quia est terminus communis sine signo.

Quarta regula.

Cuiuslibet uniuersalis negatiue & consueto modo loquendi tam subiectum quam predicatum si fuerit terminus communis deducto impedimento alterius signi stat confuse distributiue mobilitate: ut nullus homo est angelus: tam ly homo quam ly angelus supponit confuse distributiue mobilitate. similiter omnis homo nullus angelus est vel omnis homo non angelus est sed dicendo omnis homo animal non est supponit ly homo distributiue & ly animal confuse terminum: ut patebit ex hoc quia est de inconsueto modo loquendi.

De confusa distributiua immobili.

C Suppositio confusa distributiua immobilis est acceptio termini communis sub quo licet merito signi deberet descendere tamen non potest: ut impossibile est omnem hominem non esse: ly hominem stat distributiue immobiliter: quia non sequitur impossibile est omnem hominem non esse. et isti sunt omnes homines: ergo impossibile est istum hominem non esse. et impossibile est istum hominem non esse quia antecedens est verum & consequens falsum.

Prima regula.

Cuiuslibet exceptiue proprie subiectum stat distributiue immobiliter ut omnis homo preter socrum currit. supponit ly homo confuse distributiue immobiliter: quia si descenderetur fieret exceptiua impropria.

Secunda regula.

Cuiuslibet modalis de sensu composito de terminis communibus distributis subiectum stat distributiue immobiliter: ut necessatio omnis homo est animal. supponit ly homo distributiue immobiliter.

Tertia regula.

Cuiuslibet condicionalis de terminis communibus distributis supponit quilibet illorum distributiue immobiliter: ut si omnis homo currit omnis homo currit. supponit ly homo confuse distributiue immobiliter: quia non licet descendere. & hoc in ordine ad totam ypotheticam.

De confusa terminum.

C Suppositio confusa terminum est acceptio termini communis sub quo non licet descendere disiunctiue nec copulatiue: ut omnis homo est animal stat ly animal confuse terminum.

De confusa terminum mobili.

C Suppositio confusa terminum mobilis est acceptio termini communis sub quo licet immediate descendere disiunctim cum debito medio: ut omnis homo currit: supponit ly currit confuse terminum mobilitate. quia bene sequitur omnis homo currit. & hec sunt omnia currentia. ergo omnis homo est hoc currente vel hoc &c.

Prima regula.

Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue predicatum si fuerit terminus cōmunis non impeditus stat confuse tñ mobiliter: vt omnis homo est aīal stat ly animal confuse tñ mobiliter.

Secunda regula.

Cuiuslibet exclusiue affirmatiue subiectum si fuerit terminus cōmunis non impeditus stat cōfuse tñ mobiliter: vt tñ homo est animal. supponit ly homo confuse tñ mobiliter.

De confusa tñ immobili.

C Suppositio confusa tñ immobilis est acceptio termini cōmunis sub quo licet merito signi siue sui deberet descendi disiunctim tamen nō potest: vt necessario homo est animal. supponit ly homo confuse tantum ī mobiliter. Nam si descenderetur antecedens esset verum z consequens falsum.

Prima regula.

Cuiuslibet modalis de sensu composito de terminis cōmunibus non distributis supponit quelibet illorum confuse tñ immobiliter vt necessario homo est animal: tam ly homo q̄ ly animal supponit confuse tantū immobiliter.

Secunda regula.

Cuiuslibet conuictionalis de terminis cōmunibus nō distributis supponit quilibet illorum confuse tñ immobiliter: z hoc in ordine ad totā conditionalem: vt si homo non est: homo non est: supponit ly homo confuse tantum immobiliter. quia non sequitur si homo non est homo non est z isti sunt omnes homines. ergo si iste homo non est homo non est: quia antecedens est possibile z consequens impossibile. quia consequens est vna conditionalis cuius antecedens est possibile z consequens impossibile.

Tertia regula.

Cuiuslibet reduplicatiue predicatum si fuerit terminus cōmunis nō impeditus stat confuse tñ immobiliter: vt homo inq̄rum homo ē animal. supponit ly animal confuse tñ immobiliter: quia non sequitur homo inq̄rum homo est animal: z hec sunt omnia animalia. ergo homo inq̄rum homo ē hoc animal: vel hoc aīal. q̄ antecedens ē verū z consequens falsus.

De signis cōfundentibus.

Prima regula.

COmne signum vniuersale affirmatiuum non impeditum z precedens totam propositionem confundit confuse distributiue mobiliter terminum immediate sequentem: z mediate sequentem. capacem confusionis cō

fundit confuse tantum mobiliter deducta distributione alterius signi. vt omnis homo est animal. vel omnis homo animal non est. vtrobique supponit li homo confuse distributive mobiliter. et li animal confuse tantum mobiliter.

E Dico autem non impeditum. quia dicendo non ois homo currit: supponit li homo determinate propter duo signa se impediencia: vt patebit inferius. Dico et precedens totam propositionem. quia si inter partes propositionis est. tunc non distribuit nec confundit nisi terminum quem determinat: vt videns omnem hominem est deus. li omnes non distribuit nisi hominem: et li videns et li deus stant determinate: quia sunt termini communes sine signo. Dico etiam deducta distributione alterius signi quia dicendo omnis homo est omne animal. stat li animal distributive et non confuse tantum.

Secunda regula.

E Omne signum negatiuum non impeditum et precedens totam propositionem confundit confuse distributive mobiliter omnes terminus communem tam immediate quam mediate sequentem capacem confusionis et omni alia distributione deducta: vt nullus homo est animal. nullus homo animal etiam li homo et li animal stat confuse distributive mobiliter. et hoc quia negatio est tam malignantis nature quod quicquid inuenit destruit id est distribuit et suum oppositum inducit secundum diuum augustinum.

Tertia regula.

E Comparatiuus gradus et superlatiuus et isti termini. ita sicut differat aliud non idem egeo carco indigeo sine absque confundunt confuse distributive mobiliter terminum communem sequentem non impeditum et rectum a parte post: vt sum fortior greco: fortissimus grecorum ita fortis sicut leo. et sic de singulis supponunt dicti termini confuse distributive mobiliter. Sed dicendo: homine est fortior equus. stat li homine determinate: et similiter ly equus: quia virtus signi non transit in aliquem illorum. Ratio huius regule est propter negationem implicitam in dictis signis.

E Nota tamen quod comparatiuus gradus regit duos ablatiuos. primus ex natura comparisonis: alterum ex natura excessus. primum distribuit. secundum confundit: confuse tamen mobiliter: vt sum grauior plumbo vna vncia. ly plumbo stat distributive mobiliter. et ly vncia confuse tamen mobiliter.

Quarta regula.

E Dictio exclusiua confundit confuse tamen mobiliter terminus eodem immediate sequentem: et confuse distributive mediate sequentem et hoc si fuerit primi ordinis et terminus capax confusionis alio impedimento de

ducto: vt tñ animal est homo supponit ly animal confuse tñ: et ly ho /
mo confuse distributive mobiliter.

Quinta regula.

Edictio exceptiua suum casuale confundit confuse tñ mobiliter si fu
erit terminus communis non impeditus: vt omne animal preter homines
currit supponit ly hominem confuse tñ mobiliter.

Sexta regula.

Edictio reduplicatiua suu casuale confundit confuse tñ mobiliter et suum
predicatum confuse tñ immobiliter. et hoc si fuerit terminus communis no
impeditus: vt homo inquit homo est animal: supponit ly homo confu
se tñ mobiliter et ly animal confuse tñ immobiliter.

Septima regula.

Termini concernentes actum mentis confundunt confuse tñ mobi
liter vt volo pacem: ly pacem stat confuse tñ mobiliter.

Octaua regula.

Aduerbia uumeralia vt bis ter confundunt confuse tñ mobiliter vt
bis: bibi vinum. supponit ly vinum confuse tñ mobiliter. Idem facit co
pulum et disiectum diuisiue tantum: vt hic et rome venditur piper.
ly piper stat confuse tñ mobiliter. Idem facit hoc aduerbium imediate:
vt imediate post hoc erit homo: ly homo stat confuse tñ mobiliter.

Nona regula.

Termini modales nominaliter verbaliter et aduerbialiter sumpti in
sensu composito confundunt confuse tñ immobiliter omnes terminos co
munes non distributos: vt necessario homo est animal: et homo est aial ne
cessario.

Decima regula.

Ista verba incipit desinit confundunt confuse tñ immobiliter termi
num comunem non distributum: vt incipit esse aliquod tempus futu
rum.

Undecima regula.

Verba obligatoria confundunt confuse tñ immobiliter terminum co
munem non distributum: vt promitto tibi panem. teneor tibi dare pecu
niam.

Duodecima regula.

Nota conditionis et rationis confundit confuse tñ immobiliter termi
num comunem non distributum: vt si homo non est: homo non est.

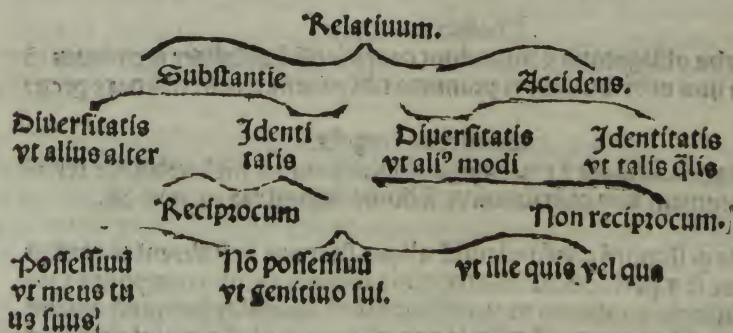
Nota q signorum confundentiu aliqua sunt que indifferenter confun
dunt ante se et post se sicut sunt termini facientes sensum compositum et no
ta conditionis et rationis vt necessario ho est animal. et homo est animal
necessario: si homo non est risibile non est. omnes dicti termini communes.

supponit cōfufe tñ immobiliter. sed oia alia signa nullo modo cōfundūt terminū precedentē: vt homo nō est ab homine: differens denariū tibi p mltto supponunt dicti termini cōmunes determinate.

E Nota q si duo signa distributua cadūt super aliquē terminū cōmunem illa se ipediūt ita q terminus cōis nō stat distributue: vt nō ois hō ē aīal supponit ly homo determinate. vnde aduerte q vel ambo signa distributua sunt affirmatiua vel negatiua: aut vnū ē affirmatiuum z aliud negatiuum. si affirmatiua tūc terminus cōis stat determinate: vt tu differo ab omni homine supponit ly hoīe determinate si negatiua imediate cadētia. Iterū supponit determinate: vt nō nullus hō currit ly hō supponit de terminatē: si vero cadāt mediate terminus cōis stat cōfufe tñ: vt nullus homo nō currit: supponit ly currens cōfufe tātū. vel vnū est affirmatiuum z aliud negatiuum iterū stat determinate: vt nō omnis homo currit stat ly homo determinate vt patet per equi pōllentes. Attende tamen q si illa signa non caderent taliter supra terminū communem q quolibet per se distribueret illū tunc se non impedirēt: vt dicēdo A forte differt omis homo. supponit ly homo distributue: q li differt nō hz vim vt cōfundat li homo: q nō distribuit nisi casum rectū z positū a parte post: sed dicēdo fortes differt ab omni hoīe stat li homine determinate: q signa cadūt taliter q se impediunt.

E Ultimo nota q si duo signa cadūt super terminū cōem ita q vnū illo rū sit distributiū z al terū cōfundēs cōfufe tñ tūc semp terminus cōmunis stat distributue: sed aliqn immobiliter. ideo vide si signū confundens cōfufe tñ habeat vim mobilitandi vel immobilitandi. Si pmo modo tunc stabit distributue mobiliter: vt scio oēm propositionem supponit ly propositionē distributue mobiliter. Si secūdo modo tūc stabit distributue immobiliter: vt necessario omnis homo est animal. supponit ly homo distributue immobiliter.

D relatiuis.

Pro quo ^{relatiua} ^{supponit}

¶ Relatiuum diuersitatis substantie & possessiuum. Similiter relatiuum accidentis tam identitatis q̃ diuersitatis non supponit pro illo pro quo suum antecedens supponit sed pro alio. exemplum de relatiuo diuersitatis substantie: aliquis homo currit & alius dormit pro alio supponit ly alius & pro alio ly homo. exemplum de possessiuo aliquis homo diligit suum seruum. pro alio supponit ly homo: pro alio ly seruum. quia aliquis homo pro domino & relatiuum pro suo seruo. Exemplum de relatiuo identitatis accidentis: vt aliquis homo est albus: & talis est cygnus nō supponit ly talis pro albedine hominis: sed pro alia sibi simili. Exemplum de relatiuo diuersitatis accidentis: vt cygnus est alb⁹ & aliusmodi est coruus. supponit ly aliusmodi pro dissimili illi pro quo suum antecedens supponit.

De relatiuo ^{identitatis} ^{substantie.}

¶ Relatiuum identitatis substantie semper supponit pro illo pro quo suum antecedens supponit: nisi fuerit possessiuum: & hoc simpliciter si fuerit categorice relatum. vel in comparatione ad alterum extremorum si fuerit hypothetice relatum. exemplum primi: sortes currit qui mouetur. supponit ly qui pro sor. exemplum secundi. aliquis homo est latro & tu es ille. supponit ly ille pro aliquo homine non simpliciter sed pro eo qui est latro. Et hoc est semper verum q̃ relatiuum hypothetice relatum refert suum antecedens non simpliciter sed in comparatione ad alterum extremorum: nisi antecedens stet distributue: quia tunc non refert nisi solum antecedens: vt quilibet homo currit & ille mouetur: supponit ly ille pro quolibet homine. & non refert antecedens replicando: sed solum simpliciter. s. & ille idest quilibet homo mouetur.

Quomodo ^{relatiua sup} ^{ponunt.}

Prima regula.

¶ Omne relatiuum supponens pro alio quā suum antecedens excepto possessiuo non sequitur regulam sui antecedentis sed sui signi vel situs. vnde aliquando supponit eodem modo: vt aliquis homo currit & alius dormit: ambo supponunt determinate. aliquando relatiuum confusius: vt homo est albus & nullus talis vigilat: antecedens supponit determinate & relatiuum distributue. aliquando econuerso: vt quilibet homo est albus & talis currit. antecedens stat confuse distributue & relatiuum de determinate.

Secunda regula.

¶ Omne relatiuum identitatis substantie in eadem categorica sui antecedentis supponit eodem modo sicut suum antecedens: nisi antecedens stet confuse tñ: quia tunc relatiuum stat determinate: vt homo currit &

mouetur. supponit ly qui determinate sicut suum antecedēs. vt ois homo qui currit mouetur. supponit ly qui distributine: sed dicendo omnis homo est animal quod est rationale: supponit ly quod determinate. Et nota quod cum dicitur ois homo videt se: supponit relatiuum distributue sicut ante: non simpliciter sed referendo singula singulis: et ideo non significat quod ois homo videt omnem hominem: sed quod iste videt se et iste se et sic de singulis.

Tertia regula.

T Omne relatiuum identitatis substantie hypothetice relatum stat sicut suum antecedens: sed magis limitate: nisi antecedens supponat confuse terminum: quod tunc non solum stat magis limitate sed etiam determinate: exemplum regule est si dixerim: aliquis homo est animal et tu es ille: ita supponit determinate ly ille si cut ly homo sed tamen ly ille magis limitate: quod refert replicando totam compositionem sui antecedentis: et ideo significat quod tu es aliquis homo qui est animal: et non solum quod tu es aliquis homo. In hoc differt a relatiuo categorice relato: quod id refert non replicando: et hoc quod est in eadem categorica. Et ex his patet quod hec est falsa. aliquis homo est: et quilibet homo est ille: quod secunda pars significat quod aliquis homo qui est quilibet homo est quod est falsum: et non significat quod quilibet homo est aliquis homo: quod relatiuum stat determinate: et nunc ante possumus loco relatiui stat confuse terminum. Ideo non semper loco relatiui ponere suum ante: nisi seruet suppositio. et si non potest fieri in eodem situ oportet facere propositiones aliquas de incognito modo loquendi: vt sint conuertibiles cum priori. ubi gratia ista est falsa. aliquis homo est et nullus homo est ille: nec significat secunda pars quod nullus homo est aliquis homo qui est: sed significat quod aliquis homo qui est nullus homo est: vt saluet suppositio. Ex hoc si concluditur quod signum vniuersale negatiuum non impeditum non confundit predicatum et tamen precedit totam propositionem et predicatum est terminus communis: vt patuit de ista: nullus homo est ille. ubi ly ille stat determinate: huic dicitur concedendo totum quod predicatum non est capax confusionis: et hoc semper superius fuerat expressum: et ideo nihil est contra predicta.

De ampliatione.

Ampliatio est acceptio termini ultra significationem verbi principalis vel participij eiusdem: vt homo fuit: supponit ly homo non solum pro homine qui est: nec solum pro homine qui fuit: sed disiunctim pro homine qui est vel fuit.

Prima regula.

Ois terminus supponens a parte ante respectu verbi de preterito vel sui participij ampliatur ad supponendum pro eo quod est vel fuit vel fuerat vt homo fuit. supponit ly homo pro eo homine qui est vel fuit: et intelligitur ista regula nisi fiat restrictio: vt homo qui est fuit: non supponit ly homo ampliatue. Et iuxta hanc regulam conceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio. Aliquis homo fuit ab eterno.

Secunda conclusio. Puer fuit senex.

Tertia conclusio Patet fuit sine filio et filia. Eadem exempla pos-
sunt formari de participijs.

Secunda regula.

Omnis terminus supponens a parte ante respectu verbi de futuro vel
sui participij: ampliat ad supponendum pro eo quod est vel erit.
Et iuxta hanc regulam conceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio Aliquis homo erit quando erit mortuus: et hec
vera de Iesu Christo domino nostro ante passionem suam.

Secunda conclusio Mortuus cantabit.

Tertia conclusio Album erit sine albedine.

Tertia regula.

Omnis terminus supponens a parte ante et a parte post respectu isto-
rum verborum incipit: desinit: potest contingit et suorum participiorum
et terminorum verbalium significantium aptitudinem: ut verba termina-
ta in bilis vel in bile: ut amabilis vel amabile, similiter cursor et scri-
ptor que non significant aptum sed aptitudinem: nam aliquis non scribens
nec currens est scriptor et cursor: ampliat ad supponendum pro eo quod
est vel potest esse vel incipit vel desinit vel contingit esse. et iuxta hoc co-
ceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio Album potest esse nigrum.

Secunda conclusio Papa potest esse laicus.

Tertia conclusio Creans potest esse deus quia nihil creet.

Quarta regula.

Omnis terminus supponens a parte post in actibus: et a parte ante in
passivis respectu verborum vel terminorum potentium extendere actus
suum tam inens quam in non ens: ampliat ad supponendum pro eo quod
est vel potest esse vel intelligi: ut intelligo chimera: supponit ly chime-
ra pro eo quod est vel potest esse vel intelligi vel imaginari chimera.

Idem dicas de istis verbis imaginor: colligo: cogito: significat et sup-
ponit. quicquid enim contingit intelligere contingit et significare et sup-
ponere. et iuxta hoc tres conclusiones conceduntur.

Prima conclusio Intelligo non ens.

Secunda conclusio Intelligo non intelligibile.

Tertia conclusio Intelligo chimera: quia nulla sit nec possit
esse.

Ex dictis sequitur quod a tertio adiacente ad secundum adiacens non
valet consequentia affirmativa in terminis ampliativis. unde non sequi-
tur. Adam est mortuus ergo adam est.

Sequitur secundo quod ista non est bona conversio: Adam est mortuus: er-
go aliquod mortuum est adam. sic videtur quod inverte: aliquod mortuum est vel fuit adam.
et ita obserues in verbo de futuro et in ceteris ampliationibus.

Sequitur tertio quod iste non est bonus syllogismus: Omne futurum
est. Antichristus est futurus: ergo Antichristus est. quia ly Antichristus

in minori supponit ampliativē et nō in cōclusionē. et q̄ ly futurū in malo-
ri est nomē et in minori ē participiū: q̄ qñ participiū inmediate n̄ postpou-
tur verbo et nomē: q̄ tūc nō fit vnū ex verbo et participio: sō minor debu-
it esse ista: antichristus est aliqd futurū. et tūc minor esset falsa: vnde nō se-
quit: Antichristus est futurus: ergo est antichristus futurus.

De appellatione

Appellatio est acceptio termini in ppositione limitati vel per verbū
vel participiū: vt sor. est hō: ly sor. et ly hō appellat tps presens. i. supponit
solum pro sorte qui est et pro homine qui est:

Appellatio

Ampliationis

Temporis

Sorte

De appellatione ampliativae

Appellatio ampliationis est exceptio termini in ppositione limitati
per verbū ampliatiua pte ante et a pte post vel suū participiū vel verba-
le: vt sor. incipit esse papa: tam ly sor. q̄ ly papa stat ampliatiue pro eo qd
est vel incipit esse: sed differēter: q̄ ly papa appellat inceptionē ita q̄ lz
stat pro eo qd est vel incipit esse: tamen restringitur ad standū pro eo qd
incipit esse: sor. vero stat absolute ampliatiue.

Regula.

Dis terminus sequens aliqd istoz verbor: incipit: desinit: pōt: contin-
git vel suoz participioz: vel verbalū significatū aptitudine: appellat p-
prium ampliationē illoz: vt in exemplo patet superius posito.

De appellatione temporis

Appellatio temporis est acceptio termini in ppositione limitati per
terminū verbalē fm naturā tēporalē verbi vel participij: vt sor. est homo
supponit ly sor. et ly homo solū pro presenti sicut copula verbalis solum
presentialiter significat.

Prima regula

Omnis terminus supponēs tam a parte ante q̄ a parte post respectu
verbi de presenti: sine participio pteriti vel futuri: nullo etiam termino
verbalī sequēte: appellat tēpus presens: vt aia petri est spūs: tam ly aia q̄
ly spūs et ly petri stat pro eo quod est tñ.

Secunda regula

Omnis terminus sequens verbum de preterito vel futuro vel suum
participium appellat tempus preteritum vel futurum: vt sorteo fuit ab

13
bne: supponit ly albus pro eo solum quod fuit. Similiter sortis erit albus
supponit ly albus pro eo solum quod erit album.

Prima conclusio.

¶ Et ideo concedit qd aliquid album fuit sortis: et tamen sortes non fuit ali-
quod album: dato qd sortes nunc primo sit albus: et ante hoc fuerit niger.

Secunda conclusio.

¶ Similiter Episcopum videbis: et non videbis episcopum: dato qd videbis
sortem qui post hoc erit episcopus: et nunc sit laicus: et qd videbis ipsum quia
erit laicus et non post.

De appellatione forme.

¶ Appellatio forme est acceptio termini in propositione limitati per veri-
bum vel participium significans actum vel habitum mentis.

Regula.

¶ Omnis terminus non simpliciter demonstrativus: sequens verbum vel parti-
cipium significans actum vel habitum mentis appellat formam. id est significat li-
gnificatum suum sub propria ratione: ut cognosco sortem. ly sortes appellat suam
formam. id est significat qd cognosco sortem sub ratione qua sortes: sed dicendo co-
gnosco hoc: ly hoc non appellat: quia non est differentia inter significatum et rationem
propositam: ideo esset nugatio.

Prima conclusio.

¶ Ex quibus sequitur qd christum crucifixum de virgine natum adoravit Aristote-
les. id est non adoraverit christum crucifixum de virgine natum. similiter.

Secunda conclusio.

¶ Patrem meum velle esse in fovea: et non velle patrem meum esse in fovea.

Tertia conclusio.

¶ Potum venenosum desidero bibere: tamen non desidero bibere potum
venenosum.

De probationibus terminorum

¶ Propositionum.

¶ Mediana: est que habet
mediam quo potest probari.

¶ Immediata: est que non habet
mediam quo potest probari. ut hoc est.

Mediana quintuplex.

¶ Resolubilis. Exponibilis. Diffinitiva. Descriptibilis. Probabilis per
causas veritatis.

De resolubili propositione.

¶ Resolubilis est triplex. scilicet indefinita. particularis: singularis non de-
monstrativa simpliciter: quia probatur sumendo duo propria demonstrativa simpli-
citer. primum compositum subiecto. proponit resolubilis: et secundum in recto. ut patet

¶ Indefinita
homo currit

hoc currit.

hoc est homo

ergo homo currit.

in exemplis.

c

C Particularis
Alquis homo currit

C Singularis
Sortes currit

C Ampliative
Homo disputabit

C Homo incipit currere

C Ingentitudo casu
Angeli est bona societas

C In dativo casu
Deo placeo

C In adverbio
Aliquando lego

Cras disputabis

homo vel
asinus
est asinus

hoc currit.
hoc est aliquis homo.
§ alquis homo currit.

§ hoc currit
hoc est sortes
§ sortes currit.

§ hoc disputabit
hoc est vel erit homo
§ homo disputabit.

§ Hoc incipit currere
hoc est vel incipit esse homo
§ homo incipit currere
§ Huius est bona societas
hic est angelus

§ angeli est bona societas
huic placeo
hic est deus

§ deo placeo
nunc lego
nunc est aliquando
§ aliquando lego

§ Tunc disputabis
tunc est vel erit cras
§ cras disputabis

C De disiuncto collectivae sumpto.
hoc est asinus

§ hoc est homo vel asinus
§ hō vel asinus est asinus. hec est falsa.

C De disiuncto distributive tento.
hoc vel asinus est asinus
hoc est homo

§ hō vel asinus est asinus. hec est vera.

C Ita dicitur de copulato: ut sortes et plato currunt. et de conditionato
ut: sortes si est homo est risibilis.

De particulari indefinita et singulari negativa.

C Particularis vero indefinita et singularis negativa possunt probari
dupliciter: primo resolutive: et hoc ubi subiectum pro aliquo supponit:
ubi vero pro nullo supponit non potest probari resolutive: quia minor
est falsa. debet igitur tunc aliter probari. scilicet per suum contradictorium: verbi gra-
tia: chimæra non est homo: probatur hoc modo: suum contradictorium est falsum
ergo ista est vera. Et iuxta hoc conceditur primo.

Prima conclusio.

¶ **M**inori te ⁊ quolibet maiori te tu es maior.
¶ **M**aiori te ⁊ quolibet minori te tu es minor. Et hoc sumendo istas vt sūt
de copulato subiecto.

Secunda conclusio

¶ **A**lbū potest esse nigrū. ¶ **P**redestinatus potest esse prescitus

¶ **I**ustus potest esse iniustus.

Tertia conclusio.

¶ **A**lbū fuit quando non fuit albū.

¶ **H**erī episcopus predicauit quando nō predicauit episcopus.

¶ **I**ustus iustissime condēabitur pro peccato suo.

De exponibili.

¶ **E**xponibilis propositio multas species: ⁊ primo de vniuersalibus af-
firmatiuis est dicendum.

De vniuersali affirmatiua.

¶ **U**niuersalis affirmatiua exponitur per duas exponentes. s. per pre-
lacentē ⁊ vniuersalē negatiuā in qua ponit ly quin inter totū subiectum
⁊ predicatū: ⁊ el subiungitur hoc pnomē relatiuū ille illa illud in casu cō-
simili subiecto exponibilis. Ecce exempla

¶ **Q**uilibet homo currit.

¶ **H**omo currit

Et nullus est homo quin ille currat

¶ **C**uiuslibet hoīs interest legere.

¶ **H**oīs interest legere

Et nihil est hō qn illius intersit legē

¶ **O**mnis sacerdos potest esse papa.

¶ **S**acerdos potest esse papa

Et nihil est vel potest esse sacerdos

¶ **I**ta dicatur de alijs verbis ampliatiuis

qn ille possit esse papa

¶ **U**biq; tu es.

¶ **A**licubi es

Et necubi es quin ibi sis.

¶ **S**emper es.

¶ **A**llquando es

Et nunq; es quin tunc sis.

¶ **O**mnis homo vel asinus est asinus.

¶ **H**omo vel asinus est asinus.

Et nihil est homo vel asinus quin

¶ **I**sto modo est falsa q; scda exponēs est falsa.

illud sit asinus.

¶ **O**mnis homo vel asinus est asinus.

¶ **H**omo vel asinus est asinus

Et nihil est homo quin illud vel as-

¶ **E**t hoc modo est vera: quia ambe exponentes sunt vere.

nus sit asin?
c ij

De vniuersali negatiua

E Vniuersalis negatiua nō exponitur: sed pbatur dupliciter. s. per singulares vel per suum contradictorium.

Primo modo

Nullus homo est asinus.

Secundo modo

Nec iste hō est asinus nec iste hō est asinus et isti sunt oēs hoīes masculi. ergo nullus homo etc.

Suū dīcoriū hui⁹ est falsum
s. illud: aliquis homo est asinus
q̄ illa vltis negatiua est vera.
nullus homo est asinus.

E Ex dictis infero aliquas conclusiones.

Prima conclusio.

E Omne quod deus fecit est in hoc instanti. Similiter.

Omne quod fuit et erit est nunc. Similiter:

Omne quod erat est nunc.

Secunda conclusio.

E Sortes est oīs homo hic: et tñ sortes hic nō est omnis homo. similiter

Tu es oīs hō hoc mō: et tñ hoc mō tu nō es oīs homo. similiter.

Tu es oīs hō vidēs sortē: et tamē tu nō es oīs hō vidēs hominem.

Tertia conclusio.

E Quelibet singularis huius vniuersalis oīs hō est vera: et tñ nō quilibet singularis alicuius vniuersalis est vera. Similiter omis filius huius aīalis est asinus: et tñ nō oīs filius alicuius aīalis est asinus: iste oēs ppositiones possunt pbari exponibiliter: l3 nō sint oēs vniuersales. Sed id eas congregauī simul: quia multis locis deseruunt.

De positiuo.

E Positiuū cōpabiliter sumptū per equē: exponit per tres: exponētes: duas in quibus ambo extrema cōparationis cōueniūt et tertiā negatiuas p negationē sui cōparatiui: salua suppositiōe terminorū. Exempla sunt ista

Tu es ita fortis sicut petrus.

Tu es fortis

Petrus est fortis

Non petrus est fortior te.

Tu es ita fortis sicut oīs hō.

Tu es fortis

Homo est fortis.

Non omnis homo est fortior te.

Prima conclusio.

E Tu es ita fortis sicut omnis homo mundi: et tamen non es ita fortis sicut aliquis homo mundi.

Secunda conclusio.

E Diabolus nō est ita malus sicut deus: et tñ diabolus est pessima creatura

Tertia conclusio.

E Campanile Dni marci est ita magnus sicut tu: et tamē tu nō es ita ma-

gnus sicut campanile Diui marci.

De comparatiuo.

Comparatiuum exponitur per tres exponētes: duas in quibus ambo extrema cōparationis euentunt et tertiā in qua scōm extremū negatur a primo per positiuum cōparabiliter sumptum: cū nota equalitatis salua suppositione terminorū. Exempla sunt ista.

Ego sū locūsus Tu es locūsus Nō tu es ita locūsus sicut ego
Tu es maior omni homine.

Tu es magnus hō est magnus Nō ois hō ē ita magnus sicut tu

Prima cōclusio.

Ego sum maior oī hoīe mundi et sum minor oī homine mundi.

Secūda cōclusio.

Tu es melior oī hoīe mūdi: et tū nō oī hoīe mundi tu es melior.

Tertia conclusio.

Ego sūz potētior te et leone: et tamē non sum potentior leone

De superlatiua.

Superlatiuum pōt dupliciter sumi primo absolute: secūdo respectiue. Exemplū primi: fortis est fortissimus. Exemplū secūdi: fortis est fortiss. illoz. primo modo exponitur per duas exponētes: secūdo, per tres: semper salua suppositione terminorū.

Primo mō Sortes est maximus. Secūdo mō Sor. est maxim' istoz

Sortes est magnus
Sor. nō pōt esse maior
in sua latitudine.

Sortes est magnus
Isti sunt magni
Nō isti sunt ita magni: sed
valde minores sorte:

Prima conclusio.

Edecē sunt genera generalissima: et nullū istorū est generalissimū illorū.

Secūda conclusio.

Tu es fortissimus istorū: et tamen tu non es fortissimus.

Tertia conclusio.

Tu es calidissimus oīz hoīum: et tū es frigidissimus omnium hoīz.

De differt: aliud: non idem.

Differt: aliud: non idem. exponitur per tres exponētes: duas affirmatiuas et tertiā negatiuā: salua semp suppositione terminorū: et tēporis idē titate.

Exempla sunt ista.

Sortes differt ab omni homine.

Sortes est Homo est. Et sortes non est omnis homo.

c iij

Sortes differt a platone.

E Sortes est plato est Sortes non est plato
Sortes differebat a platone.

E Sortes erat Et plato erat secum Et sortes non erat plato
Sortes differt ab antichristo

E Sortes erit Antichristus erit secum Et sor. nō erit antixps:
Prima conclusio.

E Tu es aliud a deo: et tamen tu nō es aliud ab aliquo ente
Secunda conclusio

E Tu nō es idem chimere: et tamen tu nō es non idem chimere.
Tertia conclusio.

E Licet in diuinis p̄ sit ali⁹ a filio: tñ p̄ nō est aliud a filio. Nā ista p̄
est ali⁹ a filio p̄batur sic: p̄ est: et filius est: et p̄ nō est fili⁹: et hoc est veruz:
sed illa p̄ est aliud a filio p̄batur sic: pater est: et filius est: et pater non est
eadē res que est filius. Et hoc est falsuz. vñ cōcedit in diuinis q̄ p̄ ē idē
filio: et nō est idē filio: tenēdo ly idē in p̄mo in neutra genere: et in secunda
in masculino genere. et tō nō cōtradiciunt.

De exceptiue: et primo affirmatiua.

E Exceptiua affirmatiua exponit per duas exponentes: in quarū prima
remouet p̄dicatū a parte extra capta: et in secūda affirmatur idē p̄dicatū
sum de subiecto cum parte extra capta infinita. Exempla sunt ista.
Omnis homo preter sortem currit.

Sortes non currit Omnis homo nō sor. currit.
Ista vero. Nō ois homo preter sor. currit: p̄bat per suū cōtradictoriū.
De exceptiua negatiua.

E Exceptiua negatiua exponit per duas exponentes in quarū p̄ma affir-
matur p̄dicatū de parte extra capta: et in secūda negatur p̄dicatū de subie-
cto cū parte extra capta infinita. Exempla sunt ista.
Nullus homo preter sortem currit. Ois homo preter sor. nō currit.

Sor. currit: et Nullus hō nō sor. cur. Sor. currit: et Ois hō nō sor. nō
currit.

De exceptiua propria.

E Ad exceptiuam propriā requiruntur duo.

Primū q̄ illud a quo fit exce- Secūdū q̄ pars extra capta sit minus
ptio stet confuse distributue communis illo a quo fit exceptio.
E Correlatiuz. Non ois exceptiua repugnat sue prelacenti. patet de ista

omne ens preter chimeram est ens. Aliud correlarium.

Edictio exceptiua h3 vim inobilitandi terminu pcedetes. patet de illa oia ho preter sor. cur. ly ho supponit cofuse distributive inobilititer: qz si delectederetur fieret exceptiua ipropria ppter defectu pme conditionis: et non habet illa vim ab aliquo signo nisi a ly preter vt patet.

Conclusiones.

Etu no differs nisi ab asino: et no a nullo nisi ab asino differs. prima pare pz qz differs ab asino: et no differs ab alio q ab asino. prima expones pz. s. tu differs ab asino: et secunda pbat: qz si no det oppositu. tu differs ab alio q ab asino. g tu non es aliud q asin: qd est falsus. pz oia ab exposita ad vna suaru exponentiu. Delinde pbat q no a nullo nisi ab asino differs: qz si non det oppositu q a nullo nisi ab asino differs: igit a nullo no asino differs. pz oia vt pus. et ois sm e: qz luu ddictoriu e veru. s. ab aliquo no asino differs: qz ab equo. et io cedit q no differs ab alio q ab asino: et tn ab alio q ab asino differs.

De exclusiuis.

Equinqz modis exclusiue fieri possunt sine negatione sequete. primo cum nota exclusionis pcedit et cadit supra subiectu tm: et exponitur per copulatum. exēplū: tm sor. currit. sortes et nihil non sor. currit: ita q sit copulatum et no copulatiua. Secundo cu cadit supra totu. et tunc exponitur per copulatiua.

Exemplum.

Etm sortes currit.

ESortes currit.

Et nihil non sor. currit.

illa vocatur preiacens.

illa est negatiua de subico infinito:

ETertio cu nota exclusionis cadit inter partes subiecti et tunc exponitur per copulatu. verbi gratia.

ESortes tm disputans placet.

Sortes disputans.

Et non non disputans placet.

EQuarto cuz nota est inter subiectu et pdicatu: siue pcedat siue seqtur. copula principalē et tunc probatur per copulatiua. verbi gratia.

ESortes tm est homo.

Sortes est homo.

ESortes est tm homo

Et sortes non est non homo: ita

q vna negatio sit ad verbu pncipale et alia inuolutio ad predicatum.

EQuinto cu nota exclusionis est inter ptes pdicati: et tunc exponitur p copulatiua. x. gra.

Sortes est aial tm bipes.

Sortes est animal bipes

Et sor. non est aial non bipes ita

q cadat infinitatio vbi nota exclusionis prius erat.

EUltra istos qnqz modos sine negne sequete: fiunt alij qtuor cu negne sequete de qbus p ordine datur exēpla et expositiones: pmo cu nota pcedit et solus cadit supra subiectu: et tunc exponitur per copulatu. x. gratia.

c lliij

E Tm sortes non currit.

E Sortes

Et nihil non sortes nō cur.

Et ista significat q̄ illud quod est sortes et non aliud q̄ sortes id dico non currit. Secundo cum cadit in totam propositionem. et tunc probatur per copulatiuam mediante signo distributiuo affirmatiuo hoc modo

E Tm sortes non currit

E Sortes non currit

Et quodlibet nō sor: cur.

E Tertio cū cadit iter ptes subiecti et tūc pbat p copulatū: vt in exēplo

E Sortes tm disputans nō currit.

E Sortes disputans

Et non nō disputans non currit

E Quarto. cum nota est inter subiectum et predicatum et precedit copulam tunc probatur per copulatiuam.

E Sortes tm non ē disputans

Sortes nō ē disputans

Et sor. ē quodlibet non disputans

E Quinti modi nō potest dari regula cū negatione sequente: quia tunc neg. sequeret. verbū principale: et sic eēt potius infinitatō q̄ ne°. Et si dicit q̄ posset adhuc dari alia exclusiua que nō esset aliq̄ dictorū. sc. modorum. sc. cū ly tm sequeret totā propōnem. vt dicendo hō ē ridens tm huic dicit q̄ illa reducitur ad quartū modū pri° positū. naz ista equivalent ad bonum intellectū. sor. est ridens tm. et sor. est tm ridens: itaq. sc. exclusiuarum sūt ordines seu modi inuicē nō coincidentes: et nō pnt esse plures: quia nō videtur quomodo aliter possit exclusionis nota in propositione poni.

Prima conclusio

E Tu tm es homo. et tamen non tantum tu es homo

Secunda conclusio

E Tm sor. currit. et nō tantum sor. currit. dato q̄ ly tantum cadat sor. supra subiectum in prima: et in secunda supra totam propositionem

Tertia conclusio

E Ista propositio hō ē asinus p̄ se significat verum et f̄m: possibile et impossibile: imo necessarium et impossibile.

E Postremo hic aduerte q̄ dictio exclusiua quando cadit supra tertius pluralis numeri potest exponi dupliciter. primo per notam infinitatis secundo per notam pluralitatis. verbi gratia.

E Tm duodecim sunt ap̄li dei.

E Duodecim sūt ap̄li dei.
et nulla non duodecim sunt
ap̄li dei. et hec est falsa

E Duodecim sunt apostoli dei.
et non plures q̄ duodecim sunt
apostoli dei: et hoc modo est vera

De reduplicatiuis

E Nota quod iste note siue dictiones. s. inq̃tum: prout: per se: sm qd: p̃t teneri dupliciter. primo specificatiue. scdo reduplicatiue: primo modo nō exponuntur sed describuntur: sicut ego peto a te pecuniam inquantuz heres. i. ego peto a te pecuniam ea ratione qua heres. Secundo modo exponuntur per tres exponentes duas absolutas et tertiam conditionatas trāscender: vt in exemplis p̃ manifeste.

Et sine negatione sequente.

E Sortes inq̃tum homo est animal.

Sortes ē homo Sortes ē animal Et si aliquid ē hō illud est al.

E Homo inq̃tum homo nō ē angelus Cū negatōe sequēte

Hō est homo Hō non ē angelus Et si aliquid ē hō id. nō ē angelus

E Si vero negatio precedit notam reduplicatiōis: tunc nō exponitur sed pbatur vel improbatur p̃ suū cōtradictoriū. verbi gratia: volo probare qd hec est vera: sortes non inq̃tum homo est sortes. arguo sic: suum cōtradictorium est falsum scilicet sortes inquantum homo ē sortes. q̃ hec ē vera scilicet sor. non inq̃tum homo est sor. consequentia tenet per legem contradictorium. antecedens patet exponendo.

Prima conclusio.

E Deus homo est infinitus et inensius: et tamen deus homo non inq̃tum homo est infinitus et inensius.

Secunda conclusio

E Sortes inq̃tum homo est risibilis: et tamen sortes non inq̃tum animal est risibilis.

Tertia conclusio.

E Aliqua inq̃tum conueniūt differūt: et tñ nō aliq̃ inq̃tum conueniunt differunt: tenendo in prima ly inq̃tum reduplicatiue. et in secunda specificatiue. **E** Similiter cōceditur qd ens inq̃tum ens ē subiectus metaphisice: tenendo ly inq̃tum specificatiue: et tamē ens non inq̃tum ens ē subiectum metaphisice: tenendo ly inq̃tum reduplicatiue.

De immediate

E Immediate exponitur per duas exponentes: videlicet per primam facientē: et secundam vniuersalem negatiuā sibi correspondentem in hōc modum. Sine negatione sequente et de futuro:

E Immediate post hoc erit antichristus.

Post hoc erit antichristus

Et nullum erit instans post hoc quin inter illud et hoc erit antichristus

De immediate sine negatione de

E Immediate ante hoc fuit antichristus.

Ante hoc fuit antichristus

Et nullum fuit instans ante hoc: quoniam
inter illud et hoc fuerit antichristus
sequens.

De immediate cum negatione sequenti.

¶ Immediate post hoc tu non eris papa

Post hoc tu non eris papa

Et nullum erit instans post hoc: quoniam
inter illud et hoc tu non eris papa

Ita dicatur de preterito suo modo.

¶ Si vero negatio precedat tunc non exponitur sed more consueti probatur per
suum contradictorium: ut hec est falsa. Immediate post hoc tu eris papa. si ista
negativa est vera: non immediate post hoc tu eris papa. si ista est falsa
Immediate post hoc tu non eris homo ergo ista est vera: non immediate post hoc
tu non eris homo.

Prima conclusio

¶ Immediate post hec duo contradictoria inuicem contradictoria erunt vera et falsa:
et tamen non sunt erunt vera nec falsa.

Secunda conclusio

¶ Immediate post hoc erit aliquod instans: quod non immediate sed mediate
post hoc erit.

Tertia conclusio

¶ Immediate post hoc aliqua pars huius spatij erit pertransita: et tamen nulla
pars huius spatij immediate post hoc erit pertransita

De necessario

¶ Necesario exponitur per duas exponentes. scilicet per primam prelatam et secundam
per oppositas qualitates. secundum exigentiam verbi: ut in exemplo patet.

De necessario de presenti affirmatiue

¶ Necesario deus est.

Deus est

Et non potest esse quin deus sit.

Cum negatione sequenti et de presenti

¶ Necesario vacuum non est

Vacuum non est

Et non potest esse quod vacuum sit.

De preterito affirmatiue

¶ Necesario deus fuit

Deus fuit

Et non potest esse quin deus fuerit

De futuro cum negatione sequenti.

¶ Necesario chimera non erit

Chimera non erit

Et non poterit esse q chimera erit

C Si vero negatio pcedat: tunc nō expōitur: sed p suū cōdictoriū pbatur vel improbat. verbi grā: hec ē vera: nō necessario chimera ē: quia hec est falsa: necessario chimera ē.

Prima conclusio

C Non necessario tu es: et tamen necessario tu es sumendo ly necessario in pma adverbialiter: et in scda noialiter et casus ablativi: q sic d3 resolut

Secunda conclusio

C Necessario aliquid est quod cōtingenter ē et tñ nūq̄ quod necessario ē cōtingenter ē

Tertia conclusio

C Necessario tu curris vel tu non curris: et tamen nec necessario tu curris: nec necessario tu non curris.

De cōtingenter.

C Cōtingenter sūr exponitur p duas exponētes: primā preiacentem a secundam per oppositas qualitates sūm exigentiam verbi.

De cōtingenter affirmatiue de presenti.

C Cōtingenter fortis est.

C Fortis est

Et potest esse q fort. non sit:

De preterito affirmatiue

C Cōtingenter antichristus non est

Antichristus non est.

Et potest esse q antichristus sit:

De preterito affirmatiue

C Cōtingenter adam fuit.

Adam fuit

Et potuit esse q adam non fuerit

De futuro negatiue

Cōtingenter tu non saluaberis.

Tu non saluaberis

Et poterit esse q tu saluaberis

Si vero negatio pcedat nō exponit sed more pcedō p suū cōtradictoriū pbatur vel improbat. xbi grā: hec ē va. Cōtingēter. fortis nō saluabitur q hec ē falsa. Nā cōtingēter fortis nō saluabit

Prima conclusio

C Omnis homo cōtingēter est: et tamen nō cōtingēter: imo necessario omnis homo est.

Secunda conclusio

C Cōtingenter tu curris: et tamen nō cōtingenter tu curris vel tu non curris

Tertia conclusio

C Cōtingēter deus fuit in a instāci: et tñ in a instāci deus necessario fuit

De ab eterno.

¶ Ab eterno noialiter resoluit: sed adverbialiter pro eternaliter exponit per duas exponeres fm exigentia verbi hoc modo. Exemplum de preterito.

¶ Ab eterno deus fuit.

Ante aliquod tempus deus fuit

Et non est vel fuit aliquod tempus finitum quin ante illud deus fuerit

De futuro.

¶ Ab eterno anima intellectiva erit.

¶ Post aliquod tempus anima intellectiva erit

Et non est vel erit aliquod tempus finitum quin post illud anima intellectiva erit

¶ Si vero negatio sequeretur eodem modo exponitur. si vero precedit per suum contradictorium probatur vel improbatur.

Prima conclusio.

¶ Ab eterno tu fuisti: et tamen non eternaliter tu fuisti.

Secunda conclusio.

¶ Ab eterno fuit aliquod instans. et tamen nullum instans fuit ab eterno.

Tertia conclusio.

¶ Eternaliter erit aliquid quod non eternaliter erit.

De semper.

¶ Semper sumitur duobus modis primo simpliciter pro omni tempore differentia: et sic semper propositio talis in qua ponitur ly semper est falsa. secundo respectu non pro omni tempore sed fm exigentiam verbi. & gratia

De semper absolute.

¶ Semper deus fuit.

Aliquando deus fuit

Et non est vel fuit vel erit aliquod aliquando quando tunc deus fuerit

De semper respectu de presenti.

¶ Semper tu es.

Aliquando tu es

Et non es aliquod aliquando quando tunc tu sis

De preterito.

¶ Semper deus fuit

Aliquando deus fuit

Et non fuit aliquod aliquando quando tunc deus fuerit

De futuro.

C Semper deus erit

Aliquando deus erit

Et nō erit aliqđ aliquādo qñ tūc deus erit.

C Sine negatio sequitur eodē mō expōitur. si vero pcedat pbatut vt pilus dictū est. s. cōtradictōz suū.

Prima conclusio

C Semper fuit aliqua dies: et nulla dies semper fuit.

Secunda conclusio

C Omne quod mouetur semper se habet vno modo

Tertia conclusio

C Semper erit aliqñ hō: et tamē nullus hō viuet vltra ducentos annos.

De totis

C Totus dupliciter pōt teneri: pmo mō sincathegorematicē: et tantum valet quātū hoc cōplexū quelibet ps: et tūc est exponibilis sicut vti affirmatiua iplicite. scđo cathegorematicē et valet tm quantum ens completum siue pfectū cui nihil deest. Tenet aut pmo mō quādo pcedit nullo cathegoremate pcedente implicite nec explicite: vt totus sortes est albus. Secundo mō tenet qñ aliqđ cathegorema pcedit ly totus: vt sor. est totus albus. i. sor. ē quoddā ens pfectū cui nihil deest in albedine. sor. totus est hō. vel sor. est totus hō. i. sor. est hō pfectus cui nihil deest in hūanitate

De totis sincathegorematicis ^{ce sine negatio}
^{ne sequenti.}

Totus sortes est aliquid sortis

Pars sortis est aliquid sortis

Et nulla est pars sor. qñ i^o sit aliqd sor.

C Si vero negatio sequit ly totus: vt totus sor. nō ē albus. nō exponit: q: equalit vti negatiue: sed probat p singularia vel p cōtradictōz: vt dēz fuit supra Similiter si negatio pcedit ly totus probat p cōtradictōz

Prima conclusio

C Licet totus sortes sit aliquid sortis: nō tamē totus sor. est minor sorte q: aīa intellectua nō est minor cū nō sit quanta: et corpus totum sor. nō ē minus sorte

Secunda conclusio

C Licet totus sortes sit pars sortis: non tamen totus hō est pars sortis

Tertia conclusio

C In capite tuo est totum quod est in mundo: similiter in anima tua est tota sapientia mundi: nō tm totum quod est in mūdo ē in capite tuo. nec tota sapientia mundi est in anima tua.

De infinito

C Infinitus sifr pōt teneri duplr: sincathegorematicē et cathegorematicē. cathegorematicē valet tantum quantum vnū ens sine pncipio et finē

fine. et tunc non exponitur. ¶ Si cathegorematice quoniam precedit nullo cathegoremate precedente. et tunc potest dupliciter exponi:

primus modo in singulari Infinitum tempus est elapsum 2° modo in singulari

Aliquantum tempus est elapsum
Et dupliciter ad illud: et tripliciter
ad illud: et sic in infinitis.

Aliquantum tempus est elapsum: Et
nullum est vel fuit aliquantum tem-
pus finitum elapsum quoniam malum
illo sit elapsum.

primus modo in plurali numero ¶ Infinita sunt finita 2° modo in plurali numero

Finita sunt finita: et in duplo
plura: et in triplo plura: et sic in
infinitum sunt finita.

Finita sunt finita: et non sunt
tot finita quoniam plura illa sunt
finita

¶ Si vero negatio sequatur aut precedat probatur sicut totus.

Prima conclusio

Infinitum corpus potest dominus producere: et non tamen non potest producere cor-
pus infinitum: quia omne corpus est figuratum. ergo finitum. quia terminum. vel ter-
minis clausum.

Secunda conclusio

¶ Infinitus numerus est finitus. et tamen nullus numerus finitus est infinitus
sicut infinitis finita sunt plura: et tamen nulla finita plura sunt infinitis.

Tertia conclusio

¶ Infinitum numerum potes numerare: et tamen non potes numerare
numerus infinitum.

De officiabilibus

¶ Propositio officiabilis est cuius dictum sine omni infinitiva determinatur
natur per terminum modalem vel concernentem actum mentis in sensu
composito: hoc modo.

¶ Possibile est sor. currere.

Hec propositio est possibilis: sor. currit que significat adequate sor. currere

¶ Necessesse est deum esse

Hec propositio est necessaria: deus est que adequate significat deum esse
per se homo est animal

Hec propositio est per se: homo est animal que adequate significat hominem
esse animal.

¶ Per se primo homo est risibilis

Hec propositio est per se primo: homo est risibilis que adequate significat homines esse
risibiles.

¶ Per se non primo sor. est risibilis

Hec propo^o ē per se nō p^a: soz. ē risibilis que adequate significat soz. eē
C Per accidens homo est albus risibilem.

Hec propo^o ē per acciōs. hō ē albus q̄ adequate significat hoīez eē albus
C Scio deum esse

Hec propo^o ē scita a me. deus ē que adequate significat deum esse
C Intellectum ē a me soztem sedere

Hec propo^o ē intellecta a me: soz. sedet q̄adequate significat soz. sedere
C Dubium ē mihi regem sedere

Hec propo^o ē mihi dubia: rex sedet que adequate significat regē sedere
Prima conclusio

C Album pōt esse nigrum: et tñ impossibile ē album esse nigrū. Similiter
predestinatus pōt esse prescitus: et tñ impossibile ē predestinatus esse prescitus
Secunda conclusio

C Omnem hoīem cōtingens ē esse: tamen necesse ē oēm hominem esse:
sicut impossibile ē oēm hoīem non esse: et tñ omnem hoīem possibile ē nō
esse.

Tertia conclusio

C Tu scis alterū istorū eē verum: demonstratis duobus cōtradictorijs
tibi dubijs: et tamen nescio soztem esse in rerum natura

Hic nota q̄ isti termini: necessarium: contingens etc. pñt sumi duobus mo-
dis. primo resolubiliter: vt sunt quedam adiectiua substantiuata in neu-
tro genere. secundo officia biliter vt determinant orationē infinitiuam
quasi suum substantiū siue subiectū. Et iuxta hoc cōceditur q̄ necessari-
um est q̄ deus nunq̄ fuit nec erit nec ē: et tñ necessariū ē deū fuisse fore et
eē. Sicut possibile ē q̄ nihil fuit nec erit nec ē: et tñ impossibile ē nihil fuisse
fore et eē. C Similiter ly necessario pōt teneri dupliciter. s. resolubiliter
vt sit casus datiuus vel ablatiuus: et exponit̄ vt pri^o patuit. et iuxta p̄dicta oce-
duntur aliq̄ue conclusiones quarum prima est illa.

Prima conclusio

C Necesario tu fuisti productus: et tamen non necessario: imo contin-
genter tu fuisti productus.

Secunda conclusio

C Necesse ē te fuisse et tamen non necessario: imo contingenter: tu fuisti.

Tertia conclusio

C Necesario aliquid est quod contingenter est: et tamen nihil quod ne-
cessario est contingenter est.

De descriptibili propositione

C Propositio descriptibilis est in qua terminus concernens actum mentis determinat incomplexum: Et potest esse dupliciter: quia vel illud incomplexum non est signum complexi. vel est signum complexi
Si incomplexum non est signum complexi: sic describitur

C Cognosco sor.	Cognosco aliquid ea ratione qua sor.
C Intelligo bonum	Intelligo aliquid ea ratione qua bonum.
C Desidero scientiam	Desidero aliquid ea ratione qua scientia
C Recordor matris mee	Recordor alicuius ea ratione qua mater mea
C Imagino montem aureum	Imagino aliquid ea ratione qua mons aureus

C Si vero incomplexum est signum complexi: sic describitur:
Scio a propositione

Scio adequatum significatum a propositione quod scio adequate significari
C Dubito a et b propositiones per a

Dubito significata adequata a et b propositionum que scio adequate significari per a et b propositiones

C Credo hanc propositionem

Credo adequatum significatum huius propositionis quod scio adequate significari
Isti credunt multas propositiones per hanc

Credunt isti adequata significata multarum propositionum que ipsi credunt adequate significari per illas

C Nota quod ista verba: scio: credo: dubito non possunt determinare nisi complexum implicite vel explicite: unde non bene dicitur: scio sortem: sed alia verba ut intelligo: cognosco: possunt indifferenter determinare complexum et incomplexum: nam indifferenter possumus dicere: intelligo sortem: intelligo a propositionem: et intelligo sortem currere

Prima conclusio

C Deum trinum et unum cognovit aristoteles: et tamen aristoteles non cognovit deum trinum et unum

Secunda conclusio

C Et si iudeus odit christum: tamen christum non odit sed amat.

Tertia conclusio

C Venientem cognosco: et tamen non cognosco venientem.

De probabilibus per causas veritatis

C Probabilis per causas veritatis est illa propositio que habet multas causas veritatis disiective superius sicut incipit: definit: et ablativus in consequentia.

De incipit.

¶ Incipit probatur per disiunctiuam compositam ex duabus copulatiuis
quarum prima fit ex affirmatiua de presenti: et negatiua de preterito: et secunda ex
negatiua de presenti: et affirmatiua de futuro vr:

¶ Sortes incipit esse albus

Sortes est albus: Et non im
mediate ante istam quod est presentis
sortes fuit albus.

vel

Sortes non est albus: Et im
mediate post hoc istam quod est
presentis sortes erit albus.

Prima conclusio

¶ Tu incipis esse albus: et non incipit esse coloratus

Secunda conclusio

¶ Incipit esse omne quod est: et tamen non omne quod est incipit esse: nec inci
pit esse aliquid quod est: licet aliquid quod est incipit esse

Tertia conclusio

¶ Tu incipis videre quemlibet hominem: et nullum hominem incipis
videre: nec aliquem hominem incipis videre: nec incipis videre aliquem
hominem.

De desinit

¶ Desinit probatur per disiunctiuam compositam ex contradictorijs copulatiuis
ad incipi: quarum prima fit ex affirmatiua de presenti et negatiua de futu
ro: et secunda ex negatiua de presenti et affirmatiua de preterito verbi gratia:

Sortes desinit esse

Sortes est. et immediate post
instantaneum quod est presentis sortis non erit

vel

Sortes non est. et immediate
ante hoc istam quod est presentis sortis fuit

Prima conclusio

¶ Deus desinit esse in hoc instanti: et tamen in hoc instanti deus non desi
nit esse.

Secunda conclusio

¶ Licet deus desinat esse in hoc instanti: tamen non desinit esse in aliquo
instanti.

Tertia conclusio

¶ Tu desinis scire omnem propositionem: et non desinis scire aliquam
nec aliquam desinis scire.

De ablatiuo in consequentia

¶ Ablatiuus in consequentia probatur per disiunctiuam ex temporali:
condicionali et causali compositam. verbi gratia

Sole oriente fit dies

Quia sol oritur fit dies vel Si sol oritur fit dies vel Quia sol oritur fit dies

Prima conclusio

¶ Non aliquo homine currere tu es asinus. nec nullo homine currere tu es asinus
Non sequitur non aliquo homine currere tu es asinus. ergo nullo homine currere tu es asinus

d

Secunda conclusio.

Et nō aliq̄ boie currēte tu es asin⁹. tñ aliq̄ boie currēte tu nō es asin⁹.
Nota q̄ q̄cunq̄ ppō pbat̄ copulatiue siue resoluibilis siue exponibilis
 ter siue officiabilis siue descriptibilis ei⁹ dīctoriū est p̄babile p̄ cās ve
 ritatis. s. p̄ disiunctiua cōpositā ex partib⁹ dīctoriis. & ḡra bec ppō: sor.
 nō currit pbat̄ per hāc disiunctiua hoc nō currit vel hoc nō est sor. q̄ bec
 ppō se res currit: que est sua dīctoria pbat̄ p hāc copulatiua: hoc cur
 rit et hoc est sor. ita dicas de officiabilib⁹ expōibilib⁹ et descriptibilib⁹.

Nota q̄ omnia verba preter substantiua dicuntur adiectiua: et possunt
 adiectiua probari resolutorie per sum es est: et participium proportionā
 tum. verbi gratia: probatur sit resolutorie

Sortes est currens.

ḡ sor. currit. ecōuerso sequit̄.

Sortes currit

ḡ sor. est currens.

In prima arguitur a resoluēte ad resolutā in sc̄da ecōuerso.

Post oīa p̄dicta debes diligēter aduertere cuz pponit̄ tibi aliq̄ ppō
 statim debes videre an sit mediata an imediata. si est imediata nō potest
 pbari: q̄ ad sensus vel intellectū est per se nota: et negātes p se nō nō est
 amplius disputādū. si vero est mediata debes videre an sit affirm̄ vel ne
 gatiua. si est negatiua debes eā p̄bare p cās veritatis: aut per dīctoriū:
 aut p singulares: vt superi⁹ dictū est. si vero ē affirmatiua tūc vide an sit
 cathgorica vel ypothetica. si cathgorica vide primū terminū mediatus
 et ab eo debes inchoare pponis p̄bationē: q̄ a p̄mo terminō mediato sē
 per inchoanda est ppōis p̄batio: et nō per saltū debes pponēs p̄bare:
 q̄ sunt multe deceptions exponēdo pponē nō exponibile sed resoluibi
 les et ecōuerso. & ḡra. ista ppō aliq̄d albū incipit esse sortes: est resoluēda
 rōne de ly aliq̄d albū et nō pbanda rōne de ly incipit per causas veritatis.
 Appello autē primū terminū nō fm sitū. sed fm denoiationē: vt in modali
 bus sepe modus fm sitū est vltimus: et tñ sc̄ds denoiationē est primus. si
 milliter in ypotheticis nota ypothetica fm sitū quasi semp est media: et s̄
 denoiationē est p̄ma. Facta autē p̄batiōe primī termini debes gradatim p
 cedere ad aliū si q̄s est: et si donec oēs termini mediati pponis cathgori
 ce fuerint fm exigentiā dēclarati. si vero ppō fuerit ypothetica tūc vide
 an sit cathgorice vel ypothetice pbanda. si cathgorice: tūc pba eam si
 cut dīci de cathgorica. & ḡra. Necessario tu curris vel tu nō curris: si ly
 necessario cadat in totū: ista sit ypothetica disiunctiua cū in ea contin
 gantur plures cathgorice per notam disiunctionis: tñ nō est ypothetice
 disiunctiue pbanda: sed cathgorice exponibiliter hoc modo.

Necessario tu curris vel tu nō curris.

Tu curris vel tu nō curris

Et nō potest esse quin tu cur
 ras vel tu non curras.

¶ Similiter ista: necessarium est te moueri si tu curris: si ly necessarius cadat in totum: lz sit ypothetica conditionalis: tamen non est ypothetice conditionaliter probanda: sed more cathegorico officialiter offerenda hoc modo. Hec propositio est necessaria: tu moueris si tu curris que adequate significat te moueri: si tu curris. ergo &c.

¶ Ubi vero sit ypothetica ypothetice probanda: tunc aut copulatiue aut disiunctiue aut conditionaliter fm q dictum est in capitulo de ypotheticis debes inferre ypotheticam esse veram vel falsam: possibile vel impossibile: necessariam vel contingentem. verbi gratia: Altera pars principalis huius disiunctiue affirmatiue est vera. ergo hec disiunctiue est vera. & sic nulla ppō erit q tibi occurret: si sit probabilis: quam statim inferre non possis.

De psequentiis tractatus quartus.

¶ Consequentia est illatio consequentis ex antecedente: vt homo currit ergo animal currit. Antecedens est illud quod precedit notā illationis. Consequens est illud qd sequit. Ly ergo vel ly igitur est nota illationis.

¶ Consequentiarū alia.

¶ Bona ē illa in q oppositū consequentis repugnat aīti: vt hō currit ergo aīal currit: qz hec repugnant homo currit & nullum aīal currit.

¶ Mala ē illa in q oppositū consequentis non repugnat antecedenti siue stat cū eo: vt tu es homo & tu es rex. quia nō repugnat te esse hominem & non regem.

¶ Bonarum alia.

¶ Formalis est illa in qua oppositum consequentis formaliter repugnat antecedenti. vt tu curris ergo tu moueris. qz te currere & non moueri formaliter repugnant

¶ Materialis est illa in qua oppositum consequentis materialiter repugnat antecedenti: vt nullus deus est: ergo nullus homo est: qz nullū deū esse & aliquē hominē cē materialiter repugnant.

¶ Illa dicuntur formaliter repugnare que nec realiter nec conceptibiliter possunt simul stare absq contradictione manifesta: vt te currere & non moueri.

¶ Illa autem dicuntur materialiter repugnare que lz realiter non possunt simul stare: conceptibiliter tamen possunt simul stare absq contradictione manifesta vt nullum deum esse & aliquem hominem esse: que nō possunt simul stare realiter. quia nullum deum esse est impossibile. tamē apud intellectum non manifeste repugnant: sicut apud illos qui negant deum esse.

¶ Consequentie bone & materialis sunt due regule.

d si

Prima regula.

Ex impossibili sequitur quodlibet: vt homo est asinus ergo tu curris.

Secunda regula.

Necessarium sequitur ad quodlibet: vt tu curris ergo homo est animal;

Pro quibus regulis nota qd impossibile cuilibet repugnat: immo sibi ipsi: quia impossibile non potest esse ergo cuiuslibet illarum contrarium oppositum contrarie repugnat alicui: Et intelliguntur iste due regule dummodo non arguatur contra aliquem modum alicuius contrarie bone et formalis de quibus modis inferius dicitur. Exbi gratia: homo est asinus ergo homo est animal: illa consequentia et bona et formalis: non obstante qd animal sit impossibile et contra necessarium: quod arguitur ab inferiori ad suum superius sine impedimento.

De diuisione consequentie et bone ^{for} ^{mal}

Bonarum formalium.

De forma est illa cui quolibet contrarie in forma est bona. vt homo currit ergo animal currit: quia sequitur albedo videtur ergo color videtur: Tu curris ergo tu moueris

De materia est illa cui non quolibet contrarie in forma est bona. vt hoc est animal ergo hoc est homo demonstratio homines scilicet non sequitur sic demonstrando, per hoc asinum

Ille contrarie sunt conformati in forma que habent conformatum modum arguendi: et contrarie et consequentia eiusdem denominationis: non quo ad verum vel falsum possibile vel impossibile necessarium vel contingens: sed quo ad alias denominationes proportionales: sicut qualitatem quantitatem: de secundo vel tertio adiacente: de simplici vel composito: subiecto vel predicato.

Correlatiui. Omnis consequentia bona de forma est formalis et non conuerso: unde quilibet istarum est formalis et non de forma: tamen principium est ergo non tamen principium est: tamen pater est ergo non tamen pater est. et sic de alijs correlatiuis. Similiter tu credis precise quod aliquis homo decipitur ergo aliquis homo decipitur: Tu credis precise quod tu deciperis ergo tu deciperis. Similiter tu scis te esse lapidem ergo tu non scis te esse lapidem. et sic de alijs conformatiuis.

Generales regule contrariarum bonarum ^{ru} ^{et for} ^{malium.}

Prima regula

Si alicuius contrarie contradictorius consequentis est illa tamen contradictoria antecedens contrarie est bona: vt homo currit. ergo animal currit. quia bene sequitur: nullum animal currit. ergo nihil quod est homo currit.

Correlatiui Si alicuius contrarie contradictorius contrarie non est illa tamen contradictoria antecedens non valet: vt tu loqueris ergo tu disputas. quia non sequitur: tu non disputas ergo tu non loqueris.

Secunda regula

Si alicuius consequentie bone antecedens est verum: et consequens similiter

est verum. Ex falsis verū ex veris nil nisi verū: vt patet per Aristotelem in libro priory.

Prīmū cor.^m ¶ Si alicuius cōtē bone cōsequēs est falsus: et aīis similiter est f; vt tu es asin⁹ g tu nō es hō. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē verū et cōis fīm: cōia nō valet: iō nō sequit^r tu q es deus nō es hō: g tu nō es hō. Tertia regula.

¶ Si alicui⁹ cōtē bone aīis ē necessariū: et cōis fīr est: necessariū: vt hō est: ergo animal est. Primū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē bone cōis nō est necessariū et aīis nō ē necessarium: vt tu es hō ergo tu es aīal. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē necessariū et cōis nō ē necessariū cōtia nō valz: ideo nō sequit^r. oīs homo est aīal: ergo iste homo est animal.

Quarta regula.

¶ Si alicui⁹ cōtē bone aīis ē possibile: et cōis ē possibile: vt tu es papa: g tu es summus sacerdos. Primū conelariū.

¶ Si alicuius cōsequētie bone cōis nō est possibile: nec aīis: vt hō ē asin⁹ ergo homo est rudibilis. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē possibile: et cōis impossibile cōia nō valet: vñ nō sequitur: omne vigilās est asinus: g sores vigilans est asinus.

Quinta regula.

¶ Si aliqua cōia est bona et aliquid sequitur ad cōsequēs illud idē sequitur ad antecedēs. vnde bene sequitur homo currit ergo animal currit ad qd sequit^r q corpus currit. iō ad illud aīis hō currit: sequit^r q corpus currit.

Primū conelariū.

¶ Quicqd antecedit ad aīis cōsequētie bone: antecedit ad cōsequēs: qz sequit^r hō currit: g aīal currit: et sores currit: antecedit ad illā: hō currit. iō antecedit ad cōsequēs: qz bene sequit^r: sores currit: ergo aīal currit.

Secundū conelariū.

¶ A primo ad vltimū qñ oēs cōsequētie intermedie sunt bone: et forma- les: et nō variate est bona cōsequētia et formalis: vt hō currit: ergo animal currit: aīal currit: ergo corpus currit: iō sequit^r hō currit: g corpus currit. Sūt etiā cōsequētie bone intermedie et nō variate: qñ cōsequēs prioris cōsequētie est precise antecedēs posterioris cōsequētie. ideo nō sequitur: si in nullo loco es tu nō es rome: si nō es rome et es alibi: ergo alicubi es. al- cubi es: ergo in aliquo loco es. et tamen nō sequitur de pmo ad vltimū: si i nullo loco es in aliquo loco es. Sexta regula.

¶ Si aliqua cōsequētia ē bona et aliqd stat cū ante illud idē stat cū cōsequēte. v. g. oīs hō currit: g hō currit cū ante stat q nullus asinus mo- ueat. iō stat cū cōte. Conelarium.

¶ Quicquid repugnat cōsequenti cōsequētie bone: repugnat antecede- ti: vt tu curris: ergo tu moueris: te non moueri repugnat cōsequēti: ideo repugnat antecedenti.

Septima regula.

d l i j

C Si aliqua cōsequentia ē bona: et scita a te esse bona: et aīis ē cōcedendū: cōsequens sītr est cōcedendū. Et notāter dīr scita a te esse bona. qz hui? cōsequētē bone. luna eclipsatur. ergo terra interponit inter solem et lunā. antecedens est concedendum etiā a rusticis. et tñ consequens non est concedendum nisi a sapientibus.

C Prīmū correlariū. Si alicuius cōsequentie bone scite a te esse talis consequens est negandum. antecedens similiter est negandū. vt hō est asinus. ergo homo est rudibilis.

C Secundū correlariū. Si alicuius cōne. aīis est concedendum et consequens negandum. consequentia nō est bona: vel nescita.

Octava regula

C Si aliqua cōsequentia est bona. scita a te eē bona. et antecedens ē scitū a te cōis sītr est scitum a te. Prīmū correlariū.

C Si alicuius cōsequētē bone. scite a te esse bone. consequēs ē a te nescitum. et antecedens ē a te nescitū: vt sortes est pdestinatus: ergo morietur in gratia.

Secundū correlariū

C Si alicuius cōsequētē antecedens est a te scitum. et cōsequens nescitū: consequentia nō ē bona vel nescita.

Regule particulares pñarū bonarū formalium.

Prima regula

C Ab inferiori ad suū superius affirmatiue. et sine distributione: et sine signo cōfusionis impediēte. est bona cōsequētia. vt hō currit ergo animal currit.

Secunda regula

C Ab inferiori ad suū supi? distributiue. nō valet cōia. vt null? hō currit ergo nullū aīal currit.

Tertia regula

C Ab inferiori ad suū supius cōfuse tñ mobiliter: est bona cōia. qz bene sequit oīs hō ē aīal. ergo oīs hō est substantia. sītr sequit tñ hō currit. ergo tñ aīal currit.

Quarta regula

C Ab inferiori ad suū superius cōfuse tñ immobiliter nō valet cōsequentia vnde nō sequit. si tu es asinus tu es rudibilis: ergo si tu es aīal tu es rudibilis. contingenter iste hō est aīal. ergo contingenter hō est animal.

Quinta regula

C Ab inferiori ad suū superius negatiue postposita cū debito medio est bonū argumētū. vt sortes nō currit. et sortes est hō. ergo hō nō currit. sed sine medio nō valet argumentū: vnde nō sequit sortes nō est aīal. ergo hō nō est aīal. qz antecedens est possibile et cōsequens impossibile.

Sexta regula

C A superiori ad suū inferius affirmatiue. et sine signo distributionis nō valet cōsequentia qz nō sequitur aīal currit. ergo hō currit.

Septima regula

C A superiori ad suū inferius distributiue affirmatiue. et cum debito medio: valet cōsequentia. vt oīs hō currit. sortes est hō. ergo sortes currit.

rit. sed sine medio uon valet. quia non sequit̃. omnis hō est. ergo iste hō est: similiter tu differs ab asino. ergo tu differs a brunello. sed oportet ad dēre. ⁊ brunellus est asinus.

Octaua regula

CA superiori ad suū inferius negatiue distributiue ē bonum argumen-
tum. vnde bene sequitur. nullus homo currit. ergo iste homo non currit
Nec hic opus est medio. sed oportet q̃ negatio distribuat: q̃ non sequit̃
non nullum animal currit. ergo nō nullus homo currit. sicut nō sequitur
aliquod animal currit. ergo aliquis homo currit.

Nonā regula

CA superiori ad suū inferius cōfuse t̃m mobiliter nō valet argumentus
vnde non sequitur t̃m. hō currit. ergo t̃m fortes currit.

Decima regula

CA superiori ad suū inferius cōfuse t̃m immobili. nec cū medio. nec sine
medio valet argumentū. vnde non sequit̃: necessario hō est animal fortes
est hō. ergo necessario fortes est animal.

Regule consequentiariū

formalium circa pro-
positiones quantas.

Prima regula

CAb vniuersali ad suam subalternā est bonū argumentū. vt omne ani-
mal currit. ergo aliqd̃ aial cur. s̃t̃ nullū aial currit. ergo aliqd̃ al. nō cur.

Secunda regula

CA particulari vel indefinita ad suā vniuersalē nō valet argumentus
nisi forte gr̃a materie. q̃ nō sequitur: aliquis homo currit. ergo quilibet
hō currit. s̃t̃ nō sequit̃. aliqd̃ aial non ē asinus. ergo nullū animal ē asin⁹
semper t̃m valet de sc̃do adiacēte gr̃a materie. vt aliqd̃ qd̃ est hō est ergo
ois hō est. s̃t̃ aliqd̃ qd̃ est hō nō est. ergo nihil qd̃ est hō ē. q̃ sic arguendo
semper vel cōsequēs erit necessariū vel antecedens impossibile.

Sextia regula

CAb vniuersali affirmatiua ad oēs suas singulares est bonū argumen-
tum. t̃ā collectiue q̃ diuisiue. ⁊ hoc cū debito medio. Exemplū collectiue
ois hō currit. ⁊ isti sunt oēs hoīes. ergo iste homo currit ⁊ iste hō currit
⁊ sic de singulis. Exemplū diuisiue. ois hō currit. iste est hō. ergo iste cur-
rit. sed sine medio nō valet nisi gr̃a materie: vnde nō sequit̃ ois hō est ani-
mal. ergo iste hō est aial. ⁊ iste hō est animal q̃ antecēdēs esset necessariū.
⁊ consequēs contingens. sequitur tamē de materia sine medio. vt ois de-
us est. ergo iste de⁹ est. q̃ cōns est simpliciter necessariū. etiā sequit̃ sine me-
dio. ois hō est asinus ergo iste hō est asinus. q̃ antecēdēs ē impossibile.

Quarta regula

CAb vniuersali negatiua ad quālibet suarū singulariū. siue cū medio si-
ue absq̃ medio. ē bonū argumētū. vt nullus hō currit ergo nec iste homo
currit. nec iste homo currit: ⁊ sic de singulis.

a 111j

Quinta regula

Ab omnibus singularibus sufficienter enumeratis: tas affirmatiue & negatiue cum debito medio. ad suam ylem est bonū argumentum: vt iste homo curr. & iste homo currit: & sic de singulis: & isti sunt omnes homines masculi: ergo quilibet homo currit: Similiter bene sequitur. nec iste homo currit nec iste homo currit. & sic de singulis: & isti sunt omnes homines masculi: ergo nullus homo currit: sed sine medio cōsequentia non valet: qz non sequitur: nec iste homo currit: nec iste homo currit: ergo nullus homo currit: quia post mille annos antecedens erit verum: & cōsequens falsum sed bene sequitur. & isti sunt omnes homines masculi.

Sexta regula.

A particulari ad suam indefinitā & econuerso: tam affirmatiue quam negatiue: est bona cōsequentia: vt animal currit: ergo aliquod animal currit: & animal non currit: ergo aliquod animal non currit: & econuerso.

Septima regula.

A particulari vel indefinita. cū debito medio. ad oēs suas singulares disiunctiue sumptas: est bona cōia: vt homo currit: & isti sunt oēs hoīes: ergo iste homo currit. vel iste homo currit & sic de singulis: & sine medio non sequit̃ homo est animal: ergo ista homo est alius vel iste homo est animal. qz aliis est necessariū & cōsequens cōtingens. qz est vna disiunctiua cuius quilibet pars est cōtingens & nulla alteri repugnat: nec opposita illarū partium repugnant.

Regule de ppositiōibus nō quātis.

Prima regula.

Ab exclusiua affirmatiua: ad vniuersalē affirmatiuā de terminis trāspositis: est bona cōia: & econuerso: vt tñs homo currit: ergo oēs currēs est homo: & econuerso.

Secunda regula.

Ab exceptiua negatiua: ad exclusiua affirmatiuā: cuius pars extra capta exceptiue fiat subiecti exclusiue: & aggregatū ex subiecto & pto exceptiue fiat pti exclusiue: sic p̄cise significādo & supponēdo ē bonū argumentum: vt nullus homo p̄ter sores currit. q̄ tñs sores. est aliquis homo currēs: sed non sequit̃ nullū animal p̄ter hoīem intelligit. ergo tñs homo intelligit. qz ex subiecto & pto exceptiue non fit pti exclusiue: sed bñ sequit̃ q̄ tñs homo est animal intelligēs. Similiter non sequit̃: nullus homo p̄ter sores currit: ergo tñs sores. est homo currēs dato q̄ de masculis non currat nisi sores: & cū eo multe mulieres currant: qz antecedens esset verū & cōsequens falsū. qz non saluaretur suppositio.

Tertia regula.

Ab inferiori ad suū superius a pte subiecti: dictiōe exclusiua addita subiectis: est bona cōia: vt tñs homo currit: ergo tñs animal currit: qz arguitur ab inferiori ad suam superius cōfusa tñs mobiliter.

Quarta regula

Ab inferiori ad suū superius a pte p̄t̄: dictiōe exclusiua addita subiectis: non valet cōsequentia: vt tñs homo cur. ergo tantum homo mouetur: qz

arguitur ab inferiori ad suū ſuplus cōfuſe diſtribuitur. At ecōtrario cuſ
debito medio valet argumētū. vt tñ hō currit. ⁊ hoc eſt currēs. ergo tñ
hō eſt. hoc currens. qz ſic arguit a ſuperiori diſtributo ad ſuū inferius ſi
ne impedimento.

Quinta regula.

Et termino ſtante cōfuſe tñ vel determinate. ad eundem ſtante diſtri
butiue non valet argumentum vnde non ſequitur. hō eſt animal. ergo rā
tum homo eſt animal. tu diſfers ab omni hoīe. ergo tu diſfers ab hoīe.

Sexta regula.

Et termino ſtante diſtributiue ad eundem ſtante determinate valet
conſequentia. vnde bene ſequit̃ oīs hō currit. ergo homo currit.

Septima regula.

Et termino ſtante cōfuſe tñ ad eundem ſtante determinate. reſpe
ctu eiſdem ſigni non valet argumētū. vt oīs homo hz caput. ergo caput
habet omnis homo.

Regule pertinentium ⁊ impertinentiū.

Prima regula.

Ab affirmatiua vnius deſpati ad negatiuā alterius eſt bona cōnā. vt tu
es albus. ergo tu non es niger. ſed nō ecōuerſo. qz ex negatiua non ſequi
tur affirmatiua. ſtat enī te non eſſe. ⁊ ſic añs eſſet verū ⁊ cōſquēs falſū.

Secunda regula.

Quādocūqz ſunt due ppoſitiōes quarū ſubiecta atqz pta ſuertuntur
manēte cōſiti denotiatiōe ac ſuppoſitiōe. ab vna ad reliquā ē bona cōnā. ⁊
cōuerſo. qz ab vno ſuertibili ad reliquū eſt bonū argumētū. vt hō currit.
ergo riſibile currit. ſed nō ſequit̃. qlibet hō currit. ergo oīs hō currit qā
nō ſaluat ſuppoſitiō. qz in vna ſupponit ly hō pmaſculo tñ in alia vero
p vtroqz ſexu.

Tertia regula.

Ab vno correlatiuorū ad reliquū. de ſcdo adiacēte ⁊ econuerſo. eſt bo
na conſequentia. vt duplū eſt. ergo dimidiū eſt. ⁊ eſ. ſed non ſequit̃. mun
dus eſt duplus. ergo mūdus eſt. dimidiū eſt. pater eſt barbatus. ergo fili
ē barbatus. qz arguit̃ ab vno correlatiuorū ad reliquū d tertio adiacēte.

Quarta regula.

Et tñio pūatiuo ad tñinū iſinitū ē bōa cōnā. ⁊ nō ecōuerſo. vt hō ē cec
ergo hō ē nō vidēs. ⁊ nō. ecōuerſo.

Quinta regula.

Et ad affirmatiua de pto pūato vel iſinito. ad negatiuā de pto ſinito. ē
bona cōnā ⁊ nō ecōtra. vt tu es cec⁹ qz tu nō es vidēs. etiā ſeqt̃ tu es nō vi
dēs qz tu nō es vidēs. ſi r tu es nō hō. ergo tu nō es hō. ſz eſ nō valet. qz ex
negatiua nō ſeqt̃ affirmatiua: niſi arguat̃ a negatiua de predicato ſinito
ad affirmatiua de predicato iſinito. cū debito medio. qz bñ ſequat̃. tu
nō es hō. ⁊ tu es. qz tu es nō hō.

Regule de pbatōibz ppoſitionū.

Prima regula.

E Ab oibus exponētibus simul sumptis ad suā expōitā ē bona dīa. vt homo currit: et nīhil nō homo currit: ergo tñ homo currit. et econuerso.

Secunda regula.

E Ab omni exponibili ad quālibet suarū exponētū diuisiue est bona cōsequentia. et nō ecōtra. vnde bene sequit: quilibet hō currit: ergo nullus ē homo quin ipse currat. sed nō ecōtra: qz ex negatiua nō sequit affirmatiua et dato q nullus masculus ēēt in mūdo: añs esset verū et cōsequēs falsus.

Tertia regula.

E Ex cuiuslibet exponētis dīcto: sequitur dīctoriū expōitū: et nō ecōtra. nā bñ sequit. aliquid nō hō currit. q nō tñ hō currit: sed nō ecōtra qz ex negatiua nō sequit affirmatiua.

Quarta regula.

E A resoluētibus ad resolutā est bona dīa et nō ecōtra: vt hoc est hō: et hoc est aīal. ergo homo est aīal et nō ecōtra: qz añs esset necessariū et cōis contingēs: nisi fiat resolutio verbalis: qz ibi sequit et ecōtra. vt hō currit: ergo hō ē currēs. et ecōtra.

Quinta regula.

E Ab officiālibus ad officiā est bona cōsequētia: et nō ecōtra. vt hec est vera deus ē: q̄ adequate significat deū esse. q̄ verū ē deū esse. et nō ecōtra: qz añs esset neccessariū et cōis cōtingēs.

Sexta regula.

E A describētib⁹ ad descriptā ē bona cōsequētia. et ecōtra: vt cognosco aliquid ea rōne: q̄ for. q̄ cognosco for. et ecōtra.

Septima regula.

E Ab vna cā. veritatis ad ppōnē habētē illā ē bona dīa. et nō econtra: vt si hō cur. risibile cur. q̄ hōc currēte: risibile cur. s; nō sequit. te existēte ego suz: q̄ si tu es ego suz. añs enī est verū ppter tpalē et cōis falsus: qz ē cōditionalis impossibilis.

Octaua regula.

E A sensu cōposito ad sensus diuisus nō valet argumētū: nec ecōtra: vt albū possibile ē esse nigrū: q̄ possibile ē albū esse nigrū: nec ecōtra: vt necesario hō ē aīal. q̄ hō necessario ē aīal.

Nona regula.

E Ab actiua ad suā passiua ē bonū argumētū. et ecōtra: vt ego diligo deū: q̄ a me diligit deus. et ecōtra.

Decima regula.

E A tertio adiacente ad scdm adiacens: affirmatiue et sine termino distrahente: est bona cōsequētia. vnde sequit tu es hō: ergo tu es. sed nō sequitur negatiue: deus non est lapis: ergo deus nō est: nec cū termino distrahente: vt antichristus est futurus: ergo antichristus est.

Regule ypotheticarum.

Prima regula.

E A coplatiua affir⁹ ad quālibet partē ei⁹ pncipalē est bona dīa: et non ecōtra nisi a parte ante ad quālibet partē: vñ bñ sequit tu curris et tu diuisputas. q̄ tu curris. et nō ecōtra nisi mō p̄dicto. q̄ ḡra: tu curris q̄ tu curris et tu moueris. et notant dixi affir⁹ qz nō sequit negatiue: nō tu es hō et tu es asinus. ergo tu es asinus.

Secunda regula.

T A toto copulato diuisim tento ad quālibet eius partē est bonū argu-
mentū z nō ecōtra: vt sortes z plato currūt: ergo sortes currūt: z nō econ-
tra: nisi vna pars antecedit ad quālibet: qz bene sequit̃. tu es homo. g̃ tu
es homo z animal.

Tertia regula.

T A pte pncipali diuisiue affirmatiue ad totā diuisiuiā est bona cōtra
z nō ecōtra: nisi ad partē sequētē ex q̃lib et parte diuisiue: vt tu currīs
ergo tu currīs vel tu es albus sed nō econtra nisi mō p̃dicto: vt tu cur-
rīs vel tu moueris: g̃ tu moueris.

Quarta regula.

T A parte diuisiue diuisiue tēti ad totū diuisiuiā est bona cōtra. z non
ecōtra. vt hō currīt. g̃ hō vel asinus cur. z notāter dico diuisiue tēti: quia
nō sequit̃ collectiue: asinus est asinus: ergo iste hō vel asin⁹ est asinus. te-
nēdo totū diuisiuiā collectiue pro subiecto: qz asin⁹ est verū z cōtra falsum:
nā significat. q̃ ille qui est homo vel asinus: demonstrādo sortē: est asinus.

Quinta regula.

T A diuisiuiā affir⁹ cū destructione vni⁹ parti pncipalis ad alterā par-
tem est bona cōtra: vt tu es hō vel tu es asinus: sed tu nō es asin⁹: g̃ tu es hō
tu nō es hō vel tu nō es asinus: sed tu es asinus. ergo tu non es homo.

Sexta regula.

T A copulatiua negatiua ad diuisiuiā affirmatiuā factā de partib⁹ dī-
dictorijs copulatiue negatiue: est bona consequētia. z ecōtra. s̃lt̃ a diuisi-
uiā negatiua ad copulatiuā affirmatiuā factā de partibus cōtradictor-
ijs diuisiue negatiue z ecōtra. ē bonū argumētū. **R**atio harū regu-
larū ē qz copulatiua z diuisiuiā cōposite ex partib⁹ dīdictorijs dīdicūt: s̃
negatio p̃posita facit expollere suo dīdictorio. g̃ regule vere. vnde bene se-
quit̃ nō tu es hō z tu es asinus. ergo tu nō es hō vel tu nō es asinus. z ecō-
tra. s̃lt̃ nō tu es asin⁹ vel tu es capra. ergo nec tu es asinus nec tu es cap.
seu tu nō es asinus z tu nō es capra: quod pro eodē habeo.

De conditionalibus.

Prima regula.

T A conditionalī affirmatiua cū positione antecedētis ad cōsequēs est
bona cōsequētia: vt si tu currīs tu moueris. sed tu currīs. ergo tu moue-
ris.

Secunda regula.

T A conditionalī affirmatiua cū destructione cōsequētis ad destructio-
nē antecedētis est bona cōsequētia. vt si tu currīs tu es: sed tu nō es: ergo
tu nō currīs.

Tertia regula.

T A cōditionali affir⁹ ad diuisiuiā affirmatiuā factā ex dīdictorio ante-
cedētis z cōsequētē eiusdē cōditionalis est bona cōsequētia: saltē de mā-
qz q̃libet talis diuisiuiā est necessaria cū suū oppositū sit ipossibile. s̃. co-
pulatiua facta ex ante z cōtradictorio cōsequētis cōsequētē bone. exem-
plū. vt si tu es hō tu es aīal. ergo tu nō es hō vel tu es animal.

Quarta regula.

T A conditionalī negatiua ad aduersatiuā affirmatiuā factam ex ante

et contradictorio contrariis: cum nota possibilitatis est bona omnia, ut non si tu es homo tu vigilas, ergo quia tu sis homo stat vel potest esse quod non vigilas.

Tractatus quintus de obligationibus

Obligatio est oratio composita ex signis obligationis et obligato, ut pono tibi illam: tu es romae: admitto, signa obligationis sunt ista tria, scilicet pono depono: et admitto, signa obligati sunt: propono: concedo: nego: dubito vel distingo: Tota igitur illa oratio dicitur obligatio, ly pono et admitto sunt signa obligationis, primum ex parte opponentis est, secundum ex parte respondentis, ly tu es romae: est obligatum.

Obligatio.

positio est oratio composita ex signis positionis et posito

Deposito est oratio composita ex signis depositionis et deposito.

Positionis sunt nouem regule.

Prima regula.

Omne possibile positum: scilicet a te esse tale est a te admittendum: aliter esset fuga bazanorum.

Secunda regula.

Omne tibi positum: et a te admissum: est a te concedendum donec obligatio duret: per quod est illud idem. Durat autem obligatio ab instanti admissionis, usque quando opponens dicat cedat tempus obligationis seu obligatio: vel transferat se ad aliam materiam.

Tertia regula.

Omne sequens ex solo posito et admissio: aut cum concessio: aut cum concessio: est concedendum. Exemplum primum: admissio quod omnis homo currat: est concedendum quod omnis homo moueat. Exemplum secundum: admissio quod omnis homo currat: et concessio quod tu es homo: est concedendum quod tu curris. Exemplum tertium: admissio quod omnis homo studens sit laudatus: et concessio istis duobus quod tu es homo: et quod tu es studens: concedendum est quod tu es laudatus. Ratio regule est quod cuiuscumque consequentie concedende antecedens est concedendum et consequens similiter est concedendum.

Quarta regula.

Omne repugnans posito solum: aut posito et concessio: aut posito et concessio est negandum: patet quia suum contradictorium est concedendum per tertiam regulam.

Quinta regula.

Omne sequens ex posito cum opposito bene negati: vel oppositis bene negatorum: est concedendum. Exemplum primum: posita et admissa hac: omnis homo currit: si proponatur tu curris est neganda: quia falsa et impertinens. Deinde si proponatur tu non es homo: est concedenda: quia bene sequitur, omnis homo currit, tu non curris: ergo tu non es homo: in barocho, et antecedens est concedendum: nam maior est posita et admissa: et minor est opposita bene negati, ergo conclusio est concedenda. Exemplum secundum, pono tibi illam: tu es seruus: vel rex: vel episcopus: qua admissa quia possibilis: propono tu es seruus: est neganda quia falsa et impertinens.

deinde tu es cōs: ē negāda per eādē causas, tūc si pponit illa, tu es rex: est cōcedēda. vñ bene sequit: tu es seruus: vel rex: vel cōs: sed tu nō es seru⁹ nec cōs: ergo tu es rex. a disunctiua cū destructione duarū partiū ad tertiā.

Sexta regula.

¶ Omne repugnās posito et opposito bene negati: vel opposito bene negatorū: ē negādū p qz suū dīctorū ē cōcedēdū per quinta regulam.

Septima regula.

¶ Ad oē impetnēs respōdēdus ē sū sui qualitātē. i. si scitū esse verū cōcedenduz: si falsuz negandū: si dubium dubitandum.

¶ Est aut impetnēs qd nō sequit nec repugnat aliquo modo. prius dicto. ptnēs vero ē ecōtra qd sequit vel repugnat aliquo mō prius dicto vñ oē illud qd pponit: aut ē ptnēs sequēs: et ita cōcedēdū. qdūcūqz falsum: aut ptnēs repugnās: et sic ē negandū. qdūcūqz verū. Aut ē impetnēs et sic debes ad eā libere rñdere sū sui qualitātē: et sicut extra obligationē. Id nō sequit. tu negas verū ergo male rñdēs. s. bñ sequit. tu negas verū nō repugnās: g male rñdēs. Similiter nō sequit. tu cōcedis falsuz. g male respōdēs. sed bene sequitur tu concedis falsum sequens ergo male respondes. Similiter sequit. tu negas verū et nō es obligat⁹ ergo male rñdēs. Similiter sequit. tu negas verū et impetnēs: g male rñdēs. Similiter sequit. tu cōcedis falsuz et impetnēs. g male rñdēs.

Octava regula.

¶ Propter possibile tibi positū: nō est impossibile cōcedēdū nec necessariū negandū. p qz nullū repugnās ē cōcedēdū neqz sequēs negandū. S. impossibile cuius repugnat. et necessariū sequit ad qdlibet. g. re. Quoties g. proponit aliqua illarū deus ē et hō ē asinus. pma ē semp cōcedēda: scda vero semper neganda.

¶ Sed nota qd duplex est necessariū. s. p se et per accidēs. Necessariū p se est cuius significatū adequatū nō potest nec potuit nec poterit nō esse vt deus ē. Necessariū per accidēs ē cui⁹ significatū adequatū nō pōt nec poterit s. bñ potuit nō esse: vt cesar fuit. Et ppositū duplex ē impossibile. s. p se et p accidēs. Impossibile p se est cuius significatū adequatū nō potest nec potuit nec poterit esse: vt nullus de⁹ ē. Impossibile p accidēs ē cui⁹ significatū adequatū nō pō nec poterit s. potuit esse: vt cesar nō fuit. Et semp duorū dīctorū: si vnū est necessariū reliquū ē impossibile: et ecōverso. Et si vnū est per se tale: reliquū est per se tale et si per accidēs p accidēs. Intelligit ergo regula de necessario et de impossibili per se et nō p accidēs: qz nō est incōueniēs propter possibile positū concedere impossibile per accidēs et negare necessariū p accidēs. verbi gratia: si nūc pmo sortes nascat. pono tibi illā sor. nūc fuit: est admittēda: qz nō solū est possibile sed vera: deinde ppono eandē certū est qd est cōcedēda: qz posita et statim est facta impossibilis: qz in rei veritate iam sortes fuit per hoc modicum spaciū tps ab instanti admissiōis vsqz nūc: et cōsequēter sua opposita. s. sortes fuit: est neganda: et in est necessaria: sed hoc nō incōuenit: qz est ne-

cessaria per accidens: sicut sua opposita est impossibilis per accidens.

Nona regula.

¶ Qualibet pte copula siue concessa: concedenda est tota copulativa c^o ille sunt ptes. et concessa una pte disiunctiva: concedenda est tota disiunctiva c^o illa est pars pars a simili. nam sicut ad veritatem copulativam regit^r quilibet pte esse veram: et ad veritatem disiunctivam sufficit una pte esse veram. ita requiritur ad hoc quod aliqua illarum sit concedenda.

¶ In obligationibus maxime ordo est attendendus: quia sepe una propter uno ordine proposita est princeps sequens: quod alio ordine esset repugnans vel impertinens. unde positum et admissum quod omnis homo sit romae tunc quilibet istarum: sortes est homo: et sortes est romae immediate proposita esset impertinens. sed si post illam sortes est homo proponeret alia sortes est romae: esset sequens: et contra: si post propositam illam et negatam sortes est romae proponeretur illa: sortes est homo: esset neganda tanquam repugnans.

¶ Isti termini: concedendum: negandum: dubitandum: dupliciter sumuntur. scilicet. nominaliter pro digno: concedi negari vel dubitari. et participialiter pro eo quod conceditur: negatur dubitatur: et multum differt alterum ab altero: nam sepe aliquid est concedendum nominaliter: quod est negandum et baliter: et contra. et ita de dubitando. Si. n. ponitur quod illa rex sedet: sit posita mihi et a me admissa: certum est quod opus concedere quod illa est concedenda nominaliter: et tamen quotienscumque proponitur illa: rex sedet: est a me dubitanda participialiter. Si. n. si ponatur quod illa pars oppositio homo est asinus? sic significando potest sit mihi posita et a me admissa: si proponatur an sit concedenda opus concedere nominaliter: et tamen quotienscumque proponitur illa. homo est asinus: est neganda participialiter.

Contra primam regulam.

¶ Pono tibi illam aliquid tibi positum non est a te admittendum. si non admittis. hoc tibi positum est possibile: cum sit possibile quod ponatur tibi aliquid impossibile simpliciter et tu non admittis: ergo non omne possibile tibi positum est a te admittendum: quod est contra regulam. si ergo admittis: hoc aliquid tibi positum non est a te admittendum: et nihil est tibi positum nisi possibile: ergo aliquid possibile non est a te admittendum: tenet consequentia a simili aliquid homo non currit: et nihil est homo nisi si episcopus: ergo aliquid episcopus non currit: et ante est concedendum: nam maior est posita et admissa: et minor est vera et impertinens: ergo contra concedenda: et consequenter regula neganda cum sit sua contradictoria.

Responsio.

¶ Respondetur admittendo positum cum sepe ponantur nobis multa impossibilia que non sunt admittenda: et conceditur consequentia facta: et nego quod antecedens sit concedendum pro minori: et cum dicitur quod est vera et impertinens. nego quod sit impertinens: non tanquam verum: sed tanquam repugnans. Ista enim repugnat quod aliquid tibi positum: non sit a te admittendum et nihil sit tibi positum: nisi possibile: et si dicitur quid est tibi positum: quod non est a te admittendum dicitur quod est unum impossibile vel incognoscibile nec teneor te aliter certificare. Si vero ponatur casus illo modo quod aliquid tibi positum non sit admittendum et nihil sit tibi positum nisi possibile: dicitur non admittendo casum quia illa copulativa est

impossibile: qz una pars repugnat alteri. nā oē positū aut est possibile aut impossibile: et oē admittēdū est possibile sicut nō amittēdū ē impossibile vñ impossibile: repugnāt ergo ista duo qz sit nihil positū nisi possibile: et qz id nō sit admittēdū: qz si illud nō est admittēdū illud est impossibile: et ex alia parte est possibile: qz est positū solū possibile. ergo idē positū esset possibile et impossibile: quod ē impossibile.

Contra eandē regulā arguitur.

Pono tibi oē possibile si nō admittis: ergo nō oē possibile est a te admittendū: quod ē contra regulā. si admittis propono quelibet illarum tu es et tu nō es a te cōcedendū. et pō sic: qz oē possibile est tibi positum et a te admissum: quelibet istarū est possibile: igitur tibi posita et a te admissa et oē a te admissus ē cōcedēdū a te: sed quelibet illarum est a te admissa ergo cōcedenda tunc ppono illam copulatiuam tu es et tu nō es ē cōcedenda. si negas cōtra. quelibet pars est concedenda. ergo et tota si cōcedis: et est impossibile simpliciter ergo propter possibile positum est impossibile simpliciter concedendum.

Responsio.

Respondetur multipliciter. quidam dicunt cū dicis pono tibi oē possibile non respondeo: ita qd illam: nō teneor respondere nisi ponat p. positio. vt illa tu curris vel tibi similis. vñ si dicis pono tibi ppositiones non responder ar nisi ponat ppositio aliqua: tu curris vel similis. ita in proposito non teneor respondere nisi ponatur propositio possibile.

Alter dicunt alij et ferē in idē redeunt cū dicitur: pono tibi oē possibile dicunt pone et respondebimus: et si dicis pono: respōdet qz si poneres libenter respōderemus. et breuiter nūqz respōderēt: nisi pōeret ppositio.

Alij verodiciūt qz oē possibile est admittēdū: sed nō est admittēdū omne possibile sicut ois homo est animal: sed nullum animal est ois homo. Cum ergo dicitur pono tibi omne possibile: qz lypono stat determinate dicitur nō admittendo esse possibile: et cū dicitur ergo non omne possibile est a te admittendū dicitur negando cōsequentia. sic nō sequitur nullum caput habet omnis homo: ergo non omnis homo habet caput.

Contra secundā regulā.

Pono tibi illā: reliquū istorū est hō: demonstrādo sortē et brunellū: quā admissa qz possibile: ppono. hoc istorū ē hō demonstrādo sortē: certū est qd ē cōcedēda: qz vera et ipertinēs: deinde ppono: reliquū istorū est hō: si negas: ergo cōtra regulā: qz negas positū. si cōcedis: cōtra reliquū istorū ē hō: et nō est reliquū istorū nisi brunellus: ergo brunellus est homo.

Responsio.

Respōdet admittēdo positū: et cōcedo qz hoc istorū est hō demonstrādo sortē. et cū dicitur. propono reliquū istorū est hō. nego: et cū dicis qz nego positū: dicis qz nō est incōueniens negare positū: cum nō est ppositum in eadem forma sub quo fuit positum. Sūt autem positum partitiue: quā

in principio casus non potuit tenere relative cum non haberet an: postea fuit positum relative. id non inconueniens est ipsius negare. Posses etiam distinguere cum proponit illa reliqua istorum est homo an teneat partitive: an relative si. primo modo concedo: si secundo nego. Contra tertia regulam.

C Omne sequens ex solo posito et admissio aut cum concessio aut cum concessio est concedendum. Contra. Sit rei veritas quod tu sedes: pono tibi illam: tu sedes et illa propositio tu non sedes: sua contradictoria sic precise significando est tibi posita et a te admittenda: casus est possibilis: quia una pars istius copulative obligat te ad propositionem et alia ad rem. Si enim ambe partes prinerent ad rem: aut ad propositionem: casus esset impossibilis: quo ergo admissio arguo sic. Illa propositio tu sedes non est concedenda: et tamen sequens ex posito tanquam a copulativa ad alteram partem. ergo non omne sequens est concedendum: quod est contra regulam.

Responsio.

C Respondet admittendo positum: et concedo quod illa tu sedes non est concedenda nominaliter. cum ex casu sequatur quod sua contradictoria sit concedenda. et contra nego quod sequatur ex posito: et cum dicitur quod sequitur ex illa copulativa concedo istud. scilicet nego quod illa copulativa sit posita: sed solum secunda pars eius est mihi posita. et hoc nego non tanquam falsum: sed tanquam repugnans. et si poneretur quod illa copulativa sic precise significando sit mihi posita: non amitto casum: quia utraque pars prineret ad propositionem ut prius dictum est. et in hoc casu quod spectat ad rem. Si vero queritur an illa negativa tu non sedes est concedenda nominaliter dicitur quod sic: et contra quod illa affirmativa tu sedes: est neganda nominaliter. Et si arguitur sic: illa propositio tu sedes est neganda: et cum proponitur tu non negas eam. male respondens dicit negando tamen: quia non est inconueniens quod una propositio sit concedenda nominaliter: et tamen continuo dum proponitur sit neganda participialiter.

Contra quartam regulam.

C Omne repugnans posito solum aut posito et concessio aut posito et concessio est negandum. Contra. Pono tibi illam: tu non es obligatus casus est possibilis: quia possibile est quod nemo te alloquatur et quod tu non respondeas: quo admissio propono tibi illam: tu es obligatus: si concedis habeo contra regulam: si negas et tu es obligatus ad illam. sicut non es obligatus: ergo tu es obligatus.

Responsio.

C Respondet admittendo positum: et nego illam tu es obligatus: et si dicitur quare negas. Dic si cautus in respondendo: quia non debes dicere quod id negas quia est repugnans quibus hoc sit verum. quia ex isto sequeretur quod esses obligatus. scilicet dicas quod tu negas quia est falsa quia non es obligatus. Et si dicatur in rei veritate tu es obligatus ut patet ergo tu negas verum et non es obligatus ergo male respondens. Dic dicit negando quod in rei veritate sum obligatus nec hoc patet oppositum. Similiter dicas ad istam pono tibi illam: nihil est tibi positum: aut tu non es et similes que omnes sunt amittende: quia possibilis. et cum proponitur aliqua illarum ego posui tibi illam. scilicet nihil est tibi positum aut tu respondes bene aut male omnes sunt negande non tanquam repugnantes quia hec repugnant scilicet tanquam false sed non sint

15
false in rei veritate: et in hac parte obligatiōis opz cōcedere id quod ē rei
falsitas pro rei veritate. et negare illud qd est rei veritas pro rei falsitate:
et hoc nō incōueniēti: qz vbi esset ita qd nihil esset mihi positū et qd ego nō es-
sem obligatus certū ē qd tūc esset verū qd nō esses obligatus et qd nō respon-
derē bene nec male: ideo nō est mirū si bene respōdeo dicēdo qd in rei ve-
ritate nō sum obligat⁹ qz respōsio v3 fieri ac si foret ita quāuis nō sit ita.

Contra quintam regulā.

C Omne sequēs exposito cū opposito bene negati vel cū oppositis be-
ne negatorū ē cōcedēdū. Cōtra. Ex ista sequit⁹ qd admissio quocūqz contin-
genti falso foret quodlibet aliud cōtra qd tūcūqz falsus cōcedēdū: probat⁹
sic. pono tibi illā tu es rome. qua admissa. ppono illā copulatiuā. tu es ro-
me et tu nō es papa. et p3 qd est neganda: qz falsa et imptinēs. tūc ppono tu
es papa. si negas habeo cōtra regulā: qz sequit⁹ exposito et opposito bene
negati. nā bene sequit⁹ tu non es rome: vel tu es papa sed tu es rome: ergo
tu es papa. Ista cōsequētia est cōcedēda a disiunctiua cū destructiōe vni-
us partis ad alterā: et nō est cōcedendū: maior est opposita bene negati: et
minor est posita. ergo cōcedendū cōsequēs. si ergo cōcedit⁹ qd tu es papa
tunc habeo intētū. qz sicut pbaui qd tu es papa sic pbarē quodlibet aliū
cōtingēs inō impossibile posito dūmodo imēdiate postpositū pponeretur
copulatiua facta exposito et opposito istius quod vis probare.

Responso.

C Respōdetur cōcedēdo totū multoties vna ppositio per se solā est li-
pertinēs alteri que post aliquod aliud negati vel cōcessus est facta. perti-
nens eiūsdē sicut in casu nostro. illa ppositio tu es papa est impertinēs il-
li tu es rome p se sola: sed post negatā copulatiuā factā exposito et oppo-
sito istius tu es papa est ptinēs facta sequēs. Et posset illud breuius dedu-
ci preponēdo imēdiate post positū illaz disiunctiua tu nō es rome: vel tu
es papa: que est concedēda: qz imptinēs vera ex qua statim sequitur qd tu
es papa. arguēdo vt p3 a disiunctiua cū destructiōe vni⁹ partis sup altā.

C Sed aduerte ne tibi pbetur per hanc viā qd tu es asinus sic proceden-
do admissio qd tu sis rome. pponatur hec copulatiua tu es rome et tu non
es asinus et pater qd est neganda qz falsa et imptinēs ex hoc sequitur qd tu
es asinus arguēdo qd tu es asinus ex opposito bene negati sic. tu nō es ro-
me vel tu es asinus sed tu es rome per positum ergo tu es asinus.

C Huc dicit⁹ admissio posito et cōcedo illā copulatiuā tu es rome et tu nō
es asinus et cū dicitur qd est imptinēs hoc negat⁹ imo est pertinēs sequens
qz arguitur a parte copulatiue antecedente ad quālibet partē ad totā co-
pulatiuā et sic arguēdo est bona cōtra. Hoc autē sic declarat⁹. nā bene sequit⁹
tu es rome. ergo tu es rome ab eodē ad idē. similiter sequit⁹ tu es rome. et
tu nō es asinus: qz sequit⁹ tu es rome. ergo tu es a tertio adiacente ad scd3
a diacens sine impedimēto et vltra tu es: ergo tu es tu: qz dictoriā conse-
quētis non est intelligibile cum antecedente. Et vltra tu es tu. ergo tu es
iste homo a cōuertibile ad cōuertibile et vltra tu es iste homo ergo tu es

homo ab inferiori ad suum superius affirmatiue: et cum omnibus condi-
tionibus requisitis et ultra tu es homo: tu non es asinus ab affirmatiua vnius
desperati ad negatiua alterius: et sic patet quod ex illa tu es rome sequitur
quolibet parte illius copulatiue tu es rome et tu non es asinus: et consequen-
ter tota copulatiua proposita. et ideo tanquam pertinens sequens est conceden-
da. non sic autem erat in casu superiori: quia copulatiua non erat sequens sed
quolibet partem exposito. et cum esset impertinens falsa. ergo erat negan-
da ut patet consideranti.

Contra sextam regulam.

Omne repugnans posito et opposito bene negati vel oppositi bene ne-
gatorum est negandum. Contra. presupposita primo comuni regula quod omnes
responsiones sunt retorquende ad idem instantis hoc stante. Pono tibi illam dis-
iunctiuam tu curris vel rex sedet qua admissa: quia possibile propono nullus
rex sedet. et patet quod est dubitanda quia dubia est et impertinens: tunc propono
tu curris: patet quod est neganda quia falsa et impertinens: quia arguendo a dis-
iunctiua cum dubitatione vnius partis super aliam non valet consequen-
tia: sed bene cum de destructione. tunc propono illam rex sedet: et patet quod
est concedenda. quia sequens exposito et opposito bene negati: nam sequit
tu curris vel rex sedet: sed tu non curris ergo rex sedet: tunc propono illam
nullus rex sedet: si negas eam et prius dubitasti. ergo male respondes. tenet
consequentia per regulam presuppositam. si ergo dubitas habeo contra sex-
tam regulam. nam illa nullus rex sedet est repugnans posito et opposito be-
ne negati: quia suum contradictorium. scilicet rex sedet est sequens ut probatum est:
ergo per regulam esset neganda et non dubitanda.

Responsio.

Respondetur admittendo positum et dubitando illam nullus rex se-
det cum primo proponitur quia est impertinens falsa et cum proponitur il-
la nullus rex sedet semper est neganda et sua opposita scilicet rex sedet est
concedenda: et hoc quia illa rex sedet est facta pertinens sequens et nullus
rex sedet est facta pertinens repugnans et cum dicitur quod hoc est contra regu-
lam dicitur quod non est quia nulla regula eget duabus limitationibus. primo
quod intelligit de responsionibus quo ad concedere et negare et non aliter quia
non inconuenit vnam propositionem primo dubitare et postea concedere vel ne-
gare. et hoc quia primo fuit impertinens dubia et modo est facta sequens vel
repugnans sicut in exemplo prius dicto. admissa illa disiunctiua tu curris
vel rex sedet quolibet illarum est dubitanda rex sedet quia impertinens
dubia: et dubitato vno contradictoriorum oportet dubitare reliquum. Deinde
de proposita illa tu curris et negata. quia falsa est et impertinens: oportet
deinceps concedere illam rex sedet tanquam sequentem exposito vel opposi-
to bene negati: quia bene sequitur tu curris vel rex sedet. sed tu non cur-
ris. ergo rex sedet et consequenter suam oppositam. scilicet nullus rex sedet oportet
negare tanquam repugnantem. secunda limitatio est quod nulla fiat mutatio ex
parte rei unde si ponatur illa tu es rome qua admissa a me amittitur et ha-

bente ambas manus apertas: tunc si pponatur ista: nulla manus mea est clausa: dico qd est concedenda quia vera et impertinens. Deinde me claudente man^o propono man^o mea est clausa: et patet qd est concedenda et hoc propter mutationem factam ex parte rei: et si dicitur hoc repugnat concessio ergo non est concedendum: negetur consequentia: quia si repugnet concessio. ergo non est concedendum: negetur consequentia: quia si repugnet concessio hoc tamen non inconuenit quando illud concessus fuit impertinens et non est factum aliunde pertinens et facta est mutatio ex parte rei. et sic patet qd non est contra regulas propter primas limitationem.

Contra septimas regulam.

C Ad omne impertinens respondendum est secundum sui qualitatem. Contra. Pono tibi illam: tu es rome: et illa tu es rome est impertinens simpliciter casus est possibilis: quia possibile est qd tu sis rome et sis obligatus te currere: et tunc illa propositio tu es rome est omnino impertinens. Admissio ergo casu propono tibi illam tu es rome si concedis vel dubitas ergo contra regulas quia non respondes ad impertinens secundum sui qualitatem. nam per casum illa est impertinens et extra casum neganda quia falsa. ergo non est dubitanda vel concedenda sed neganda: si ergo negas contra illa est sequens. ergo est concedenda consequentia tenet et antecedens probatur: nam sequitur tu es rome et ista tu es rome est impertinens simpliciter. ergo tu es rome illa consequentia est concedenda a copulatiua ad alteram eius partem: et antecedens est concedendum quia positum. ergo consequens est concedendum.

Responsio.

C Huic dicitur amittendo positum et cum proponitur illa tu es rome concedo illam: quia in rei veritate est sequens sed non debet dicere qd sit sequens quod esset repugnans: et cum dicit qd vario responsione non respondeo ad impertinens secundum sui qualitatem hoc negat imo dico qd respondeo secundum sui qualitatem: et cum dicit qd illa est impertinens et extra casum falsa nego illam copulatiua pro secunda parte imo dico qd in rei veritate est vera: ideo concedo ipsam: quia et impertinens et hoc oportet concedere. non tanquam verum sed tanquam sequens. et ideo dico qd est concedenda tanquam vera et impertinens. Et cum dicitur qd ista tu es rome est concedenda tanquam sequens negetur illud tanquam repugnans. nam ista repugnat illa propositio tu es rome est impertinens simpliciter et est sequens: et cum flebat consequentia a copulatiua ad alteram partem dicitur qd illa consequentia est concedenda: sed negetur qd antecedens sit concedendum tanquam positum. sed bene sequitur qd est concedendum tanquam verum et impertinens: et si dicitur cedat tempus obligationis amittatur. et cum querit utrum sit vera: tu es rome dicitur qd non unde non est inconueniens in obligatione negare rei veritatem cum sit repugnans sed extra tempus obligationis semper rei veritas est fatenda.

C Alius casus huic similis posset fieri et eodem modo est respondendum ut si ponatur qd tu sis rome et non sis obligatus vel nihil sit tibi positum in quo casu elicias responsionem ut dictum est.

cij

Est etiam alius casus cuius pono q tu sis rome quo admissio: quia possi-
bile propono tu es rome in hoc instanti et p q est neganda qz falsa et iper-
nens q sit falsa est manifestum et q sit impertinens probatur. nam non se-
quitur nec repugnat: q non sequatur. patet quia non sequitur tu es ro-
me. ergo tu es rome in hoc instanti. quia potest stare oppositum consequens
cum antecedente. nam hinc ad unum annum posset esse q tu esses rome et non in
hoc instanti demonstrando per ly hoc instans q est pnsens: que tunc hoc instans
erit elapsum: nec etiam repugnat. q stat te esse rome in hoc instanti. patet g
q est impertinens falsa ergo neganda.

Si ergo negas: o qd e rome e rome in hoc instanti. sed tu es rome. g tu
es rome in hoc instanti pbatu maior. o qd e rome e rome in aliquo instā-
ti presenti. sed tu es rome: ergo tu es rome in aliquo instanti presenti. et tunc
vltia tu es rome in aliquo instanti presenti sed nullum est instans pnsens
nisi hoc. ergo tu es rome in hoc instanti quod erat probandū.

Respōdetur annūttendo positū et negādo illā tu es rome in hoc instan-
ti: qz e impertinens falsa vt pbatum ē: et negat q omne quod e rome e ro-
me in hoc instanti tanqz repugnās: et ad pbatonē negetur ista q nullum
ē instans pnsens nisi hoc tanqz repugnās: et si dicitur. ergo e aliquod istas
pnsens quod non ē hoc. dicit cōcedo. et si dicit q e illud. dicit q est a vel
b. et nō determinet aliter talis questio: sed nō cōcedas qd ē aliud instans
q hoc q: ex hoc sequeret q hoc instans esset quod ē repugnās: et p conse-
quentia: quia alietas et differentia nō cadūt nisi interētia simul. quia alie-
tas dicit relationē. relatio autē exigit extrema simul sunt. paternitas exi-
git partē et prole et iuxta hoc cōcedendū q tu nūc seu in hoc instanti nō
habes oculos neqz pedes et nunc nūc nō ē deus neqz aliqd
in rerū natura: quod p qz cōtradictoria illarū sunt neganda: sed nō p
pter hoc conceditur q nūc sis cecus nec nūc oblitus sis oibus proposi-
tionibus. quia ille sunt affirmatiue false. Et aduerte q in casu isto posset
ordo variari ita q esset cōcedendū q tu es rome in hoc instanti vt si po-
natur q tu sis rome: quo admissio pponat immediate postpositum hoc in-
stans ē. et p q ē concedendum: quia verū et impertinens. tunc si propōat
tu es rome in hoc instanti est concedendum tanqz sequens: nam bene se-
quit tu es rome et hoc instans pnsens ē. ergo tu es rome in hoc instanti
presenti: quia nō possunt esse plura instantia simul: et ideo multum debet
attendī ordo in obligationibz vt prius dictū ē: nā admissio q ois homo
sit rome si immediate pponitur tu es rome ē neganda tanqz impertinēs fal-
sa: et consequenter ē negādū q tu es homo tanqz repugnās posito et oppo-
sito bene negati. vbi vero fuisset ordo variatus et immediate postpositum
fuisset proposita ista tu es homo fuisset concedenda tanqz vera et imperti-
nens et oīter fuisset cōcedēda illa tu es rome tanqz sequens exposito et cō-
cesso. ecce quomodo ordo ē valde obseruandus in obligationibus.

Contra octauam regulā.

Propter possibile tibi positum non est impossibile concedendus nec

necessarium negandum. Contra. Pono tibi illam impossibile simpliciter est tibi positum et a te admissum si non admittis contra possibile est quod tu male admittas: quia potes in respondendo errare cum non sis deus. Iam si admittatur casus sicut est admittendus: propono impossibile simpliciter est a te concedendum si negas tu negas sequens exposito. nam omne tibi positum et a te admissum est a te concedendum.

C Sed impossibile simpliciter est a te concedendum quia est tibi positum et a te admissum. si ergo concedis habeo intentum: quia propter possibile tibi positum tu concedis quod impossibile simpliciter est a te concedendum.

C Ad hoc dicit quidam quod non est inconueniens quod propter possibile positum impossibile simpliciter est concedendum non aliter: sed non participialiter: et sic inteligitur regula. Alij vero dicunt quod nullo modo propter possibile positum impossibile simpliciter est concedendum neque non aliter neque participialiter et hoc respondere bene admittente sicut intelligitur regula. sed respondente non bene admittente non est inconueniens sicut est in casu predicato. nam cum ponit impossibile simpliciter. respondens bene respondendo non debet admittere et cum dicit quod ipse non est deus et potest errare: ergo potest admittere impossibile simpliciter.

Responsio.

C Huic dicit concedo quod potest admittere sed non bene respondendo sicut intelligitur regula. Sed si ponat quod impossibile simpliciter sit tibi positum et a te bene admissum dicit non admittendo quod hoc est impossibile. Eodem modo respondens ad illam pono quod ista homo est asinus sit tibi posita et a te admissa sic precise significando: et ad similes harum responsionum prima vadit magis ad verba: secunda autem ad intellectum regule.

Contra nonam regulam.

C Concessa qualibet parte copulatiue concedenda est illa copulatiua cuius ille sunt partes et concessa una parte principali disiunctiue concedenda est tota disiunctiua cuius illa est pars. Contra. Pono tibi istam omne vigilans est asinus. quo admissio quia possibile. propono illam copulatiuam omne vigilans est asinus: et tu es vigilans. si concedis sequitur quod tu es asinus: si negas habeo intentum: quia copulatiua est neganda et tamen qualibet pars est concedenda. prima tanquam posita et admissa. secunda tanquam vera et impertinens.

Responsio.

C Respondet admittendo positum. et cum proponit illa copulatiua nego ipsam et consequenter nego quod quilibet pars sit concedenda imo secunda pars est neganda tanquam repugnans quia sua opposita est sequens exposito et opposito bene negati. nam bene sequitur omne vigilans non est asinus: vel tu non es vigilans. sed omne vigilans est asinus per positum. ergo tu non es vigilans.

Contra regulam.

C Pono tibi illam omnis homo currit qua admissa quia possibile propono illa in copulatiua tu es homo et tu curris. et patet quod est neganda quia falsa est impertinens non enim sequitur omnis homo currit: ergo tu es homo et tu curris. quia cum toto antecedente stat te non esse nec etiam repugnat

e 11j

vt patet: et tamen quilibet eius pars est concedenda. prima tanquam vera tu es homo. secunda tanquam sequens expositio et prima parte copulatiue. ergo etc.

Responsio.

Et Respondetur admittendo positum: et nego illam copulatiuam immediate propositam tanquam falsam et impotentem: et nego quod quilibet pars concedenda imo dico quod prima pars est neganda tanquam repugnans quia sua opposita est sequens exposito et opposito bene negati. nam sequitur formaliter omnis homo currit tu non es homo vel tu non curris. ergo tu non es homo quia illa tu non es homo sequitur exposito et tota disiunctiua: Assumptum patet. nam sequitur omnis homo currit et tu non es homo: ergo tu non curris a copulatiua affirmatiua ad alteram partem: similiter sequitur omnis homo currit tu non es homo: ergo tu non es homo: sequitur formaliter ex copulatiua disiunctiua omnis homo currit et tu non es homo vel tu non curris: ergo tu non es homo. ergo sua opposita est neganda tanquam repugnans.

De conuertibilibus.

Sub hac prima specie sunt due alie. scilicet conuertibilium et similitudo de quibus est dicendum: et primo de conuertibilibus pro quibus sit hec prima regula.

Prima regula.

Si ponantur due propositiones conuertere sic adequate significando sicut ceteri solent quarum una est necessaria et alia impossibilis: ut deus est et homo est asinus: vel una necessaria et alia contingens: ut deus est et tu curris: vel una possibilis et alia impossibilis: ut tu curris et homo est asinus. vel una alteri contradictorie repugnans casus est impossibilis et nullatenus admittendus: quia multa sequeretur inconuenientia nam primo quero utrum hec sit vera deus est: si dicat quod sic: ergo et alia homo est asinus secundo conuertibilis est vera significans adequate hominem esse asinum: ergo homo est asinus: et sequitur quod illa homo est asinus est falsa significans adequate deum esse ergo deus non est: quod est impossibile. Item sequitur quod in consequentia bona ex vero sequitur falsum. nam facio istam consequentiam deus est. ergo homo est asinus: et patet quod est bona a conuertibili ad conuertibile et antecedens est verum: quia suum significatum est verum. scilicet deus esse et consequens falsum cum significet adequate hominem esse asinum. Item sequitur quod in consequentia bona et formaliter ex necessario sequitur impossibile. ut patet in predicta consequentia cuius antecedens est necessarium: quia significatum adequate est necessarium: et consequens est impossibile: quia suum significatum est impossibile. Similiter probatur secunda pars regule. nam oppositum dato sequitur quod in consequentia bona: ex necessario sequitur contingens per sic arguendo. deus est. ergo tu curris et est bona consequentia a conuertibili ad conuertibile: et antecedens est necessarium: ut patuit et consequens contingens cum significatum suum adequate sit contingens. scilicet te currere. Sequitur etiam quod illa deus est significans adequate deum esse est contingens vel quod illa tu curris significans adequate te currere est necessaria. Similiter probatur tertia pars regule quod dato opposito sequitur quod in consequentia bona ex possibili sequitur

tur impossibile et quod eadem propositio est possibilis et impossibilis. Similiter probatur quarta pars regule quod dato opposito sequitur quod duo contradictoria sunt simul vera vel simul falsa: quarto si illa duo convertuntur sic adequatè significando tu curris et tu non curris: utrum prima sit vera vel falsa. si vero ergo et alia est vera tunc convertantur. si falsa ergo et alia est falsa et sunt duo contradictoria inuicem contradicentia. ergo duo contradictoria sunt simul vera vel falsa quod est impossibile. quod autem sint inuicem contradictoria patet. quia ante casum erant contradictoria et tunc significabant precise sicut nunc. ergo et nunc sunt contradictoria. Et notatur dicitur in quarta parte regule contradictorie repugnans: quia ibi due propositiones contrarierentur in materia contingenti etiam sic adequate significando casus debet admitti et negari utraque illarum tanquam falsum. sicut si ponatur illa converti sic adequate significando sic quilibet homo est christianus nullus homo est christianus casus debet admitti et utraque illarum negari. non enim inconuenit duo contraria esse simul falsa: sed bene simul vera. sed duo contradictoria non possunt esse simul falsa nec simul vera. et sic per tota regula quod ad quattuor partes eius principales.

Secunda regula.

C Si ponatur aliquæ propositiones conuerti non faciendo mentionem qualiter ille significant casus est admittendus et quo ad concedere et negare debes ad illas quandoque proponuntur respondere intus sicut extra: sed quo ad verum vel falsum necessarium vel contingens possibile vel impossibile. Ad primum debes respondere sicut ad impertinentes et ad secundam sicut ad primum tanquam sequens. verbi gratia: si ponantur ista converti deus et homo est asinus non faciendo aliquam mentionem de earum significatiōe admittitur casus et quotienscumque proponitur illa deus est debet concedi. et alia homo est asinus debet negari: quia sunt impertinentes. ut patet ergo non debet variari responsio aliter quam extra si vero proponatur an illa sit vera deus est: conceditur tanquam verum et impertinens. et consequenter quod illa est vera homo est asinus. et si arguitur sic. hec est vera homo est asinus: ergo homo est asinus: negatur omnia: igitur oportet addere quod adequate sic significet hominem esse alinum quod negatur. Si vero e contra fuerit primo proposita hec est propositio: homo est asinus: est falsa et impossibilis conceditur consequenter quod ista deus est: est falsa et impossibilis: et si ex illo concluditur quod sit falsum et impossibile deum esse negetur consequentia: sed oportet addere quod sic adequate significet quod negetur. Et si dicitur quid ergo adequate significat dicitur quod significat falsum et impossibile. et si dicitur an illa sit concedenda deus est primo loco proposita dicitur quod sit: et contra quod illa homo est asinus est concedenda et tamen quotienscumque proponitur est a te neganda. est enim concedenda nominaliter et neganda participialiter. Et si arguitur sic tu concedis unum convertibilem et negas reliquum. ergo male respondes dicitur negando consequentiam. sed bene sequitur tu concedis unum convertibilem esse verum et aliud falsum: aut unum esse possibile et aliud impossibile: aut unum necessarium et aliud contingens: aut unum concedendum nominaliter et aliud negandum nominaliter. igitur male respondes. et sic patet quod non sequuntur aliqua inconuenientia que sequebantur in prima regula quod non

manet vna necessaria et alia contingens: aut vna possibilis et alia impossibilis nec remanet contradictoria: sed sunt conuertibiles propositiones: et ideo ratio regule est: quia propositiones in voce et in scripto significant ad placitum: satis enim possibile est quod omnes conuertantur non faciendo mentionem de antiqua significatione autentica ipsarum: et si a prima inpositi one ista: homo est asinus significasset deum esse adequate continue fuisset vera.

Tertia regula.

T Si ponatur due propositiones impertinentes conuertantur etiam sic adequate si significatio casus deus admitti et ad primam deus rideri intus sicut extra: et ad secundam consequenter sicut ad primam. verbi gratia. si ponatur ista conuertantur adequate significatio tu es episcopus et tu es albus admittit: et si proponitur tu es episcopus deus negari et consequenter deus negari: quod tu es albus: et si ponatur an hec sit vera tu es episcopus negatur et consequenter conceditur quod hec est falsa: tu es albus. Si vero variatur ordo. et primo proponitur an hec sit vera tu es albus concedit tamen vera et impertinens et consequenter quod est vera tu es episcopus cum conuertatur cum illa. et consequenter oportet concedere quod tu es albus et episcopus tamen sequens. cum quolibet illarum significet sicut cum communiter solet. Ex predictis sequitur quod si ponatur quod iste terminus asinus conuertatur cum isto termino homo adequate significando casus non deus admittit: sed non facta mentione significationis authentice casus debet admitti: et cum proponitur ista: homo est asinus debet negari et concedi quod est vera sed non significat adequate hominem esse asinum: licet hominem esse hominem vel asinum esse asinum. Similiter si ponatur quod a sit nomen tuum vel deus vel leo vel gallus casus debet admitti et debet concedi quod ista est vera: tu es a vel deus vel gallos vel leo. ex quibus non sequitur quod tu sis a vel leo vel gal / lus. quia nulla illarum sic adequate significat: sed solum adequate significat: te esse te. Ita dicatur si ponatur quod nomen tuum sit sine nomine concedo quod hec est vera tu es sine nomine et negando quod tu es sine nomine et sic de alijs infinitis.

De similibus.

Prima regula.

T Si ponatur aliquae propositiones esse similes sic adequate significando quarum quolibet sit alteri impertinens casus est amittendus. Et ad primam respondendum est sicut ad impertinentes: et ad secundam sicut ad pertinentes sequens et intelligitur propositiones esse similes in veritate falsitate necessitate contingetia possibilitate impossibilitate concedendo negando dubitando nominaliter sed non particulariter. exemplum regule. Si ponatur ista esse similia sic adequate significando tu es papa et tu es albus admittendus est casus: et si proponitur primo tu es papa est neganda tamen falsa et impertinens et contra ista alia tu es albus est neganda tamen sequens. Si vero fuisset primo posita ista tu es albus conceditur tamen verum et impertinens: et consequenter alia tu es papa. et ultra quod est vera tamen consequens ut patet.

Secunda regula.

C Si ponant aliquę ppositiones esse similes sic adequate significando quarū vna est necessaria: et alia impossibilis. vel vna ē necessaria et alia contingens. vel vna possibilis et alia impossibilis. vel vna alteri contradictoria repugnans. casus nō est admittendus ppter incōueniētia multa que sequuntur sicut paruit in prima regula cōuertibilium. Ideo nō oportet replicare. vbi vero triē repugnarent possent esse similes false et in mā cōcōtingenti vt ibidē patuit.

Tertia regula.

Si ponant due ppones esse similes nō faciendo mētionem de adequate significatiōe earū casus est admittendus. et q̄libz illarū quo ad concedere negare respōdendū est intus sicut extra. s. q̄no ad verū vel falsum possibile vel impossibile cōtingens vel necessariū cōcedendū dubitādū nominaliter sumptum.

Responsio.

C Ad primū rōndendū ē sicut est veritas et ad fm dīter sicut ad p̄mum huius rei exēplū habuisti in 2a regula cōuertibilium. vt si ponatur iste cē similes deus est et hō ēē asinus rē. **Quarta regula.** **C** Si ponant due ppositiones esse similes sic p̄cise significādo quarū vna sic se hēat ad illam sicut oppositū autis ad cōis. vt tu nō curris et tu moueris. vel tu es albus et tu es coloratus. vel tu nescis tibi cōcludi et tibi cōcludi admittitur casus. et q̄libz illarū ē cōcedenda esse vera. possibile. n. est q̄ tu nō curris et tu moueris. et q̄ nō sis albus et sis coloratus. et q̄ tibi cōcludat licet q̄ tu nescis illud q̄ forte nō intelliges argumētū. sed caue ne cōcedas q̄ aliq̄d istorū sit falsum. q̄ si illa esset falsa tu nō curris. ergo sua dīdictoria vera tu curris. et tūc fieret illa cōia tu curris. q̄ tu moueris illa cōia ē bona et aīis est verū p rōsionē: q̄ et cōis. s. tu moueris et ex alia pte erat falsa q̄ ille erat similes in falsitate tu non curris: et tu moueris. q̄ eadē ppositio esset simul falsa et vera et seq̄ q̄ in cōia bona ex vero seq̄ falsū q̄ est impossibile.

Contra regulam.

C Sed contra hāc regulā arguit et pono q̄ for. non sit hō et sit aīal sint similia sic significādo p̄cise casus p regulā possibilis et admittendus q̄ admisso p regulā sunt abo vera. q̄ hec ē vera tñ es aīal significās adequate te esse aīal. tūc vltra tu es aīal. q̄ tu es tu es. q̄ tu es tu es tu es q̄ tu es iste hō tu es. iste hō ergo tu es hō. oēs iste cōie facte sūt bone et formales et aīis hui? vltime cōie facte est verū. ergo et cōis est verū. s. tu es hō. et ex alia pte illa ē vera tu nō es hō. et sūt dīdictoria ad inuicē. q̄ duo dīdictoria ad inuicem sunt simul vera.

Responsio.

C Respondetur ergo q̄ regula nō intelligit qualitercūq̄ ponant oppositum antecedentis et consequēs esse similia sic significādo obere admittit. sed solum quando ex opposito autis et consequente sit copulatiua ppositibilis nā iste due spēs obligatiōis similitum et cōuertibilium sunt spēs ppositiōis. In ppositiōe autem nihil debet admitti nisi possibile vt patuit supra. **C** Si ponant p̄res ppositiōes eē similes quarū vna se habet ad aliam sicut oppositum consequentis et antecedens casus est admittendus et vtrāq̄ illarū est neganda et concedenda esse falsa: vt tu curris et tu nō moueris

et tu es albus et tu non es coloratus. tu scis tibi concludi et tibi non concluditur.
 Prima pars regule patet dum homo suauiter deambulat utraque illarum est falsa tu
 curris et non moueri. et sic dicas de alijs. Secunda pars regule probatur nam si hec est
 vera tu curris. ergo et ista a tu non moueris sibi similis est vera tunc facio illas
 duas tu curris: ergo tu moueris. ista contra est bona et ante est verum per rationem. ergo et contra
 ergo illa sunt similes haec et tu moueris et tu non: sic significando quod est impossi-
 bile cum sint contradictoria. Sequitur et quod eadem propositio est vera et falsa. nam ista est ve-
 ra tu moueris ut probatum est. sed propositio quod est falsa: quia sua contradictoria est vera. ergo
 ipsa est falsa. ante propositio per rationem. Et sequitur tertio quod in contra bona ex vero sequitur
 falsum. nam isti contra bonae tu curris. ergo tu moueris. ante est verum per rationem
 et contra falsum: ut nunc probatum est cum sua contradictoria. scilicet tu non moueris sit vera er-
 go etc.

De similibus.

Dicuntur propositiones dissimiles quando una est vera et reliqua falsa. una neces-
 saria vel impossibilis alia contingens vel possibilis. una concedenda alia neganda
 vel dubitanda nominaliter. et tunc hec sit prima regula. Prima regula.
 Si ponantur due propositiones esse dissimiles sic adequate significando qua-
 rum una est alteri ipertinens casus admitti debet. Et ad primam rationem est intus si-
 cut extra cum sit ipertinens. et ad aliam dissimilem ut admissio quod ille sint dissim-
 iles tu es albus et tu vigilas. et quocumque primo loco proponit debet concedi et
 alia negari: et ubi utraque extra casum esset falsa. tunc prima debet negari et haec con-
 cedi ut tu curris et tu es papa. Si ponantur due propositiones esse dissimiles
 sic adequate significando quarum una antecedit ad aliam et non est casus est admit-
 tendus in maiorem contingenti. et ante ubique proponit est negandum. et contra conceden-
 dum ut tu cur. et tu moueris. In contra. n. bona ex falso ante sequitur verum. sed caue-
 ne concedas ante. quia tunc debet concedere contra et contra quilibet illarum esse veram
 nec nunc esset dissimiles quod est de casu. Si ponantur due propositiones esse dissim-
 iles sic adequate significando quarum una est necessaria et alia impossibilis vel co-
 tingens admissio casu semper debet negari contingens impossibile et concedi necessa-
 ria. quia non est inconueniens proponere contingente esse falsam sed caue ne concedas pro-
 positionem contingente quarumcumque extra casum est vera. quia tunc debet negare pro-
 positionem necessariam sic adequate significando et concedere ipsam esse falsam quod est
 impossibile. Si ponantur due propositiones esse dissimiles sic adequate significan-
 do que conuertatur non est admittendus casus. sicut sunt iste duo homo cur. nisi
 bilis cur. aut ubi una antecedit aliam et ubi deus est homo est. quia necessarium sequi
 ad quolibet casus non est admittendus. quia si concederes unam esse veram debet nega-
 re aliam esse veram: et sic non conuerterentur: et ab uno conuertibili ad reliquum non
 esset bona contra. et debet concedere quod propositio necessaria sic precise significando esset
 falsa. nam si illa esset vera deus est alia esset falsa. scilicet homo est sic adequate signifi-
 cando cum sit sibi dissimilis et tunc est necessaria cum sui significatum adequa-
 tum sic necessarium sic significando precise. Si ponantur due propositiones esse dis-
 similes non faciendo mentionem de earum significato. casus est admit-
 tendus et quo ad concedere et negare ad quolibet earum respondeatur intus
 sicut extra sed quo ad verum vel falsum ad primam respondeatur sicut

ad impetinentem et ad secundam dissimiliter. verbi gratia admissio quod iste sunt dissimiles deus est et homo est. tunc quilibet illarum extra casum est concedenda in casu tamen que primo loco proponitur est concedenda esse vera et que secundo neganda cum sit ei in casu dissimilis. exemplum est si statu casu quod iste sunt dissimiles deus est et homo est primo loco proponatur ista deus est concedatur tanquam verum et impertinens. et consequenter quod illa est falsa homo est cum sit sibi dissimilis. et oportet etiam negare quod adequate significat hominem esse. immo significat adequate unum falsum. si queritur quod sit illud non est certificandum nisi hoc modo stet quod sit a vel b. et sic de alijs significatis falsis. Et de similibus hec dicta sufficiant. De depositioe

¶ Depositio est obligatio opposita positioni. nam non est aliud unam propositionem deponere quam sua opposita latenter ponere. et ideo cum oppositorum sit eadem disciplina facile est hanc speciem obligationis intelligere post primam speciem. sit igitur hec prima regula. *Prima regula.*

¶ Omne depositum ex admittendum nisi sit necessarium. patet quod quodlibet aliud apud logicum non implicat esse negandum. *Secunda regula.*

¶ Omne depositum et admissum a te. infra tempus obligationis propositum est negandum nam hoc petit deponens. *Tertia regula.*

¶ Omne per se antecedens ad depositum aut cum concessio vel concessis opposito bene negat aut oppositis bene negatorum semper est negandum verbi gratia deposita et admissa ista tu moueris est neganda ista tu curris. quia eo concessa oportet concedere depositum quod est contra secundam regulam. similiter deposita et admissa ista aliquis homo non currit. et concessa ista tu non cur. quod est impertinens et vera. et ultra si proponitur ista tu es aliquis homo est neganda. quod cum uno concessio antecedit ad depositum. nam bene sequitur tu non cur. et tu es aliquis homo. ergo aliquis homo non cur.

Quarta regula. **¶** Omne repugnans deposito. et omne sequens ex illo per se cum concessio vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est concedendum. verbi gratia. deposita et admissa ista aliquis homo non currit si proponatur sua contradictoria quilibet homo cur. est concedenda cum suum contradictorium sit negandum. et si proponitur ista quilibet homo. mouetur est concedenda tanquam sequens per se nam bene sequitur quilibet homo cur. ergo quilibet homo mouetur. et si proponatur tu es aliquis homo est concedenda tanquam vera. et impertinens. et contra est concedendum quod tu curris tanquam sequens ex opposito depositi cum uno concessio. nam bene sequitur quod homo cur. tu es aliquis homo. ergo tu cur. *Quinta regula.*

¶ De repugnans contradictorio depositi per se. aut cum concessio vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est negandum. ut si in casu primo proponitur ista aliquis homo non mouetur. aut si concessa illa tu es aliquis homo. proponatur illa tu non curris ambe sunt negande. primo. quia repugnat contradictorio depositi per se. et secunda quia repugnat eidem cum uno concessio.

Sexta regula. **¶** Ad omne sequens et ad omne impertinens rudentum est secundum sui qualitatem. ut deposita et admissa ista. tu es albus si ponatur ista tu es coloratus est concedenda. quod non est inconueniens in omnia bona negare animum et de

dere dñs. q. ex falso sequit̃ ver. et si pponat̃ ista tu cur. est negāda t anq̃
 imptinēs falsa: et in hac specie obligatiōis dñs iptinēs qd̃ non sequit̃ adde/
 positū necanēdit ad ip̃m nec eidē repugnat nec sequit̃ ad oppositū depo/
 sitū nec eidē repugnat p se vel cū alijs sicut deposita ista: sortes currit tūc
 ista papa currit ei erit oīno iptinēs.

C Et tūc iptinēs	Añs	Añs	Negādum.
C Cōcedēdum	ōdictoriū	depositū	negādū.
C Concedēdū	sequēs	sequēs	sicut iptinēs.

C Nūc ad exercitiū iuuenū aliq̃ exēpla in mā dispositiōis volo deducē
 et pmo deposita i illa aliq̃ ppō nō est vera q̃ admissa ppono tibi illā q̃libz
 ppō ē vera: et p̃ q̃ est cōcedēda postq̃ est negādū q̃ aliq̃ ppō nō est vera
 tūc arguo sic qualibet ppō ē vera illa est ppō. s. aliq̃ ppō nō ē vera. q̃ ista
 est vera. tūc vltra ista ē vera: et significat p̃clse q̃ aliq̃ ppō nō ē vera. q̃ aliq̃
 ppō nō est vera ista cōtīa cōcedēda et añs est cōcedēdū: q̃ et añs. sed añs ē
 depositū. q̃ depositū cōcedēdū ē: q̃ et. **Rñsio.** **C** Rēspōdet̃ admittēdo
 depositū et negādū q̃ ista sic p̃clse significet qd̃ ē possibile cāul et si pōret̃
 in p̃ncipio casus nō admittēret̃ vt patebit in mā isolubillū. **C** Scōdo de/
 pono in illā tu es hō vel tu curris q̃ admissa q̃ ē disīunctia cōtingēs ppo /
 no tu es hō. et p̃ q̃ est cōcedēda. q̃ iptinēs vera q̃ cōcessa ppono: tu es hō
 vel tu cur. et p̃ q̃ est cōcedēda a pte disīunctiue ad totā et est depositū: q̃ de/
 positū est cōcedēdū. **Rñsio.** **C** Rēspōdet̃ admittēdo depositū et cū p
 ponit̃ ista tu es hō negat̃ q̃ oē añs ad dēpositū ē negādū p tertiā regulā
 et cū dñs q̃ ē iptinēs hoc q̃ negat̃. In hac spē obligatiōis dñs iptinēs qd̃ n̄
 seq̃ nec anēdit ad depositū nec eidē repugnat nec seq̃ ex opposito dpo/
 sitū vt p̃ dñm ē. vñ p regulā ē obseruādū q̃ deposita aliq̃ disīunctia q̃libz
 elus ps p̃ncipal̃ est negāda. In copulatiā vero hoc nō ē necessariū q̃ pōt
 negari copulatiā: et cōcedi altera ps nisi eēt coplatiā cui? vna ps eēt neces/
 saria et alia cōtingēs. tūc. n. negata coplatiua oī negare pte cōtingētē q̃rūcū
 q̃ foret vera. **C** Tertio depono tibi illā antiq̃ps nō ē alb⁹ vel antiq̃ps nō
 ē colorat⁹ cāus ē admittēd⁹. q̃ est disīunctiua cōtingēs cū q̃libz ps sit cōtin/
 gens et nulla alēi repugnās. co. igit̃ admissio ppono tibi illā antiq̃ps ē colo/
 rat⁹ si cōcedis et tu cōcedis añs ad depositū. q̃ male rñdes si negas. et tu ne/
 gas sequēs ex opposito depositū. q̃ male rñdes. p̃ q̃ cōtīa p q̃rtā regulā et p̃o/
 bat̃ añs nā bene seq̃ antiq̃ps est alb⁹ et antiq̃ps nō est coloratus. q̃ antiq̃ps
 est albus et vltra antiq̃ps est albus. q̃ antiq̃ps est coloratus. q̃ de p̃mo ad
 vltimū antiq̃ps est albus. ergo est coloratus et sic sequūtur vndiq̃ agustī.
Rēspōsio. **C** Rēspōdet̃ nō admittēdo depositū quia est necessari/
 um cum suum oppositum sit impossibile. et cum dicitur q̃ est disīunctiua
 cōtingens q̃ vtraq̃ ps ē cōtingēs et nulla alteri repugnās rēspōdet̃ negā/
 do cōtīam q̃ ad contingentiam disīunctiue regunt̃ tria pmo q̃ vtraq̃ ps
 sit cōtingēs. scōdo q̃ nulla repugnet alēi: t̃t̃io q̃ d̃ictoria illaz p̃tū n̄ re/
 pugnet ad iulcē q̃r n̄ ē i pposito. **C** Tractat̃ de isolubilib⁹ sext⁹. **C** In
 solu bile ē ppō d̃ q̃ sit m̃tio i alq̃ certo cāu q̃ si ē eo. cāu ponat̃ significare

precise vt verba eius cōter prēdunt ex sic esse sicut adequate significatur p ipaz seqt nō sic esse sicut adequate significat p istā r ecōtra. Casus de insolubili: **C**asus vero de insolubili est ille in quo sit mētiō de aliq certa pōne q si cū eodē cāu ponat significare pēse sicut verba eius cōter prēdunt r sic eē sicut adequate significat p ipaz sequat r eē. Exēplū vtriusq si ponat q sor. sit oīs sor. r dicat illā r nullā aliā sor. dī. falsuz q sit a sic significantē tot’ iste casus. dī casus de insolubili. r illa pō sor. dī. fal. dī insolubilis pō. nā si cū toto casu pōeret q illa sig. pēse. vt cōter solet seqt q sic ita r q nō ē ita sicut adequate sig. p ipaz r eē nā qro vtz a sit vera vel fal. si vera ergo ita ē sicut pēse sig. s3 sig. pēse q sor. dī. fal. ergo sor. dī. fal. r si dī. nisi a. ergo ē a fal. si dī q ē fal. ergo sig. aliter q est sed illa sig. pēse q sor. dī. fal. ergo nō ē ita q sor. dī. fal. r nō dī. nisi a. ergo a’ nō ē fal. q b ē dīctio: Jō. p bona rñsione in ista materia aduerte cū sit casus de solu. aut sit mētiō qtr i solu. sig. aut nō. si nō tūc sit i ista pma regula. **P**rima regula: **Q**uod ad insolu. primo lo. ppositū rñdendū ē oī no sicut extra casū: r rō ē q tūc ē impti. verbi grā si ponat q vnus papa sit oīs papa r dī. ista r nullā aliā. papa dī. fal. et nō fiat mētiō qualr ista ppositio sig. tūc si pōit pmo loco papa dī. fal. ē dubitāda q est ipti. et extra cāuz dubia nō. n. seqt vnus papa ē oīs papa dicēs illā. et nullā altam papa dī. fal. ergo papa dī. fal. q cū toto ātestaret q ista papa dī. fal. significā. deū esse adequate nec ēt repu. q staret illā significā. hoīez esse asinuz adeqte. et tūc dicē. istā diceret fal. s3 si ponat q adā dicat istā et nullam aliā adā dī. fal. tūc si pōatur illa primo lo. adā dī. fal. ē negāda. q ē ipti. r fal. si ponat q ista sit sola in mōdo fal. ē tūc pposita. ista pmo loco fal. ē cceden. q ē iptinens et extra cāu cōcederet. si vero fiat mētiō qualr illa sig. tūc vel pōit q significet pēse sicut verba eius cōter prēdunt vt sic et nō pēse. si primo mō sit hec fa re. q casus nullo mō ē admittendus. q sequitur ex illo formaliter contradictio. vt si pōat q ista vnuer falsā sit oīs ppositio scilicet oīs ppositio ē fal. et significet. pēse sic s3 q ista indefinita sit sola in medio falsuz ē. s3 mītr ista indefinita sit sola in mūdo sic pēse significādo ppositio indefinita nō ē vera. s3 ista singularis hoc ē falsuz vel hoc nō ē. verū se. ipa demonstrata sic precise significādo. s3 ista exceptiua nulla pō pp exceptiua ē falsa sit sola exceptiua in mūdo. sic pēse significādo aut ista exclusiua tm exclusiua ē falsa. sit sola exclusiua sic pēse significādo nullus illorū casuz ē admittēdus q quocūq admissio seqt formalr dīctio vt facile patz ituenti. **S**i vero pōat significare sic verba eius cōter prēdunt sed non pēse sic casus ē admittēdus et insolubile vbicūq pponit ē pte. et cōcedendum ē ipuz esse fal. et negandū ipm esse verū vt si ponat q sortes dī. illā et nullā aliā sor. dī. falsuz sic sig. vt solet. s3 nō pēse et sit a admitt. casus et cōcedit a qncūq pponit et dī q’a ē falsū et neget q a sit verum. Ista regula h3 tres partes prima pbat sic oē sequēs ē cōcedēdus sed insolubile in tali casu ē sequēs. ergo ē cōcedendū. pbat mīnoz. et fa

clo ista qz dñam: sortes dicit solū nā illā sortes dicit falsum sic 7 nō pēse sic
 significantē. ergo sortes dicit falsum. ista dñā est cōcedēda 7 añs ē cēdē
 dū qz positū ergo 7 dñs ē cōcedendū 7 dñs est insolubile est cēdēdū q
 autē dñā illa sit cōcedenda pz qz oppositū dñtis 7 añs repugnant. s. qz sor
 tes dicat illā sortes dicit falsū 7 nullā illā sic 7 nō pēse sic significantes 7
 sortes non dicat falsum. nam si nō dicit falsum. 7 dicit a propōnez. ergo
 a ppō est vera: ergo qtr illa sig. assertiue ita est. s. ista sig. assertiue qz sor
 tes dicit. falsum: ergo sortes dicit falsum qd ē dīctio. 7 sic pz prima pars
 regule q insolubile ē cōcedendū tanq sequēs. ¶ Deince pbat fa pars
 regule faciliē. nā segtur sortes dicit falsum: 7 nō dicit nisi a. ergo a est fal
 sa: ista dñā est concedēda 7 añs est cōcedendū. nā maior est insolubile 7 mi
 nor est cāus: ergo 7 dñs ē cōcedendū 7 dñs ē fa ps regule. ergo rē. ¶ Ex
 illa sequit statim tertia ps regule. nā si ipm insolubile cēdēdū ē esse fal
 sum. ergo negandū est ipm esse verū 7 si pz tota regula quo ad oēs partes
 eius q sūt tres. Et si arguit sic bec ē falsa sortes dicit falsū. ergo significat
 aliē quā est. sed ista significat qz sortes dicit falsū. ergo aliē ē quam sortes
 dicit falsū: huic dñ negando fam dñam sicut nō sequit ista ppō hō est a si
 nus sig. aliē quā est. sed ista sig. hoiez esse. ergo aliē ē qz hō sit. s. oz adde
 re q pēse significet: 7 si illud addit dñā ē bona s. negat añs 7 si qraf qd
 ergo signi. pēse ista sor. dicit. falsum. dñ q illa significat precise qz sor. dīc
 falsum. 7 q ipsa ē vera 7 nō ē falsa p primo significato s. p ho sig. Lōtra
 pdicta arguit. ¶ Sed otra predicta arguitur mltiplr nam posito q ista
 vniuersalis sit sola in mūdo ois ppō ē falsa sic significādo 7 nō ponendo
 precise qz nō admitter cāus 7 sit a fm regulā a ē falsa. Sed volo pbare q
 a est vera 7 fatio istā dñaz hoc ē falsū 7 hoc ē a. ergo a est falsa. s. a ē ois
 ppō vniuersalis. ergo ois ppō vniuersalis ē falsa. ista dñā ē bōa a re
 solutib⁹ ad resolutā. qz vniuersal ppō pōt resolutā vniuersalis habet
 vñū suppositū tñ 7 añs est verū. ergo 7 dñs: 7 dñs ē a: ergo a est verū. Se
 cūdo arguit sic ppō vniuersalis ē falsa 7 nulla est ppō vniuersalis quin il
 la sit falsa. ergo ois ppō vniuersalis ē falsa. ista dñā ē bōa ab exponētib⁹
 ad expositā 7 añs est verū. ergo 7 dñs qz insolubile. ergo rē. Itē tñ fal
 sum est ppō vniuersalis. q ois ppō vniuersalis ē falsa. ista dñā est bōa ab
 exclusiua ad vniuersalē de termis trāpositis. 7 añs ē verū. vt pz p expo
 nētes: ergo 7 dñs qz est a. Secundo arguitur.
 ¶ Secūdo pncipalr arguit de insolubili pticulari 7 de indefinito dato q
 a sit illa pticularis vel indefinita aliq ppō pticularis ē falsa: vel ista ppō
 indefinita est falsa 7 sit sola in mūdo sic significādo 7 dñ tū ē p regulā q
 a est falsū. Sed otra arguit sic. hoc ē falsū demonstrādo a 7 hoc ē ppō pt
 icularis vel indefinita. ergo aliq ppō pticularis vt indefinita ē falsa. ista
 dñā ē bōa a resolutib⁹ ad resolutā. 7 añs est verū vt pz. ergo 7 dñs: 7 dñs
 ē a. ergo a ē verū: It ē ois ppō pticularis est falsa. ergo aliq ppō pticula
 ris ē falsa dñā ē bona a subalternāte ad subalternatā 7 añs est verū vt pz
 p exponētes. ergo 7 dñs qz ē a. Itē fatio istā dñaz ppō pticularis ē falsa. q

aliq ppō pticularia ē falsa. ista cōia ē bōa ab idēfinita ad suā ptictare: r
aīis ē verū p resoluētes. g r cōis q ē a. g rē. Tercio arguitur.
¶ Tercio pncipalr arguit pono q sores dicat illā sor. dicit falsū r nul
lā aliā sic significātē: q sita r dēn ē q n est falsū: Sz d volo pbare q ē ve
rū: r arguo sic falsū dī a sor. g sor. dicit falsū. ista cōia ē bōa a passua ad su
am actiua: r aīis ē verū. vt pz resoluēdo. g r cōis q ē a. Itē oē dicēs a dīc
falsū: sed sor. dicit a: g sor. dicit falsū: ista cōia ē bōa idarij r aīis ē verū. vt
pz: g cōis qd ē a. Itē dīctoriū a ē falsū. g a ē verū ista cōia ē bōa r aīis ē ve
rū: nā ista ē falsa: sor. nō dicit falsū: qz p rāionē sor. dicit falsū. g ista ē ve
ra sor. dicit falsū q ē a: r pz cōia: qz ista dīcāt sor. dicit falsū: r sor. nō dicit
falsum. qz i singularib⁹ nō refert preponere r postponere negationem.
Quarto arguit: ¶ Quarto pncipalr arguit pono q tu r sor. sitis oēs lo
quētes r sores dicat istā r nullā aliā de⁹ ē r tu dicas istā hōi tū sor. dīc
verū: r sita sic significādo r nō pccise: r volo pbare q a ē verū. nā oē dī
cēs verū ē sor. g tū sor. dicit verū ista cōia ē bōa ab vniuersali ad suā ex
clusiua de tūis trāspōsitis r aīis ē verū. g r cōis qd ē a: g a ē verū. Itē sor.
dicit verū r nihil nō sor. dīc verū. g tū sor. dīc verū. ista cōia ē bōa ab ex
ponētib⁹ ad expositā. r aīis ē verū. g r cōis qd ē a: g rē. Itē nihil pē sor. dīc
cīt verū. g tū sor. dicit. verū ista cōia ē bōa ab exceptia negatia ad exclusi
uā affirmatiua sibi correspōdētē r aīis ē verū. g r cōis qd ē a. g rē. Itē ar
gumētū posset fieri de exceptia ponēdo q tu dicerēs solū istā null⁹ hō p
ter sor. dīc verū. r arguit ad ipāz suo mō sic factū ē de exclusiua. Quinto
arguit. ¶ Quinto pncipalr arguit sic nā ex ista positioe seqt q nullū ē isolu
bile sine cāu. pz p dīffinitionē isolubil⁹ supi⁹ posita: r tū mltā sūt isolubilia
sine casu sic vniuersalia: vt oīs ppō ē falsa r nulla ē vera. Sitr ista singu
laria hoc ē falsū hoc nō ē verū scīpo demonstrato: r maxie de ista ego dico
falsū vbi nō oī pōere: qz p ly ego demonstrer ego. qz p nom pme pōe sūmūt
demonstrationē ex loquēte sz cōes cōsuetudiez. Sexto arguit. ¶ Sexto
pncipalr arguit dīc istā ppōnē: qz ipā pōit volūtariē qz quodlibz isolubile
significet vltra significatū cōe qz ipm ē verū r nullā cām addit qre sic si
gnificet. Sep. ar. ¶ Septio r vltio arguit qd mltā sūt isolubilia alia q
ista q cōcernūt verū vel falsū sic sūt ista hoc ē nescitū demonstrato scīpo
r. nulla ppō ē negatia r silia: r tū nulla ē facta de istis mētio. Pro solu
tione. ¶ Pro solutiōe horū argumētōrū notāda sūt aliq. pmo qd ppō ve
ra nō hz aliqd significatū assertiū falsū: pz aliē ex hō seqret falsū in cōia
bōa r formalī: simplr pz i oīb⁹ ppōnib⁹ veris: nā ista de⁹ ē hō ē aīal r sic
de singlis hnt aliqd significatū assertiū falsū: r si dīcīs ista ppō nullus
hō ē asīn⁹ ē hā r tū significat hoiez eē asīnū qd ē falsū: huic dī q nō signi
ficat assertie hoiez eē asīnū: sz solū rēpēntatiue: qz ex negatia nō seqt af
firmatia: voco aut significatū assertiū illd qd formalr legē ex aliq. ppō
ne. cō hō ppō falsa pōt hēre mltā significata assertiua vera. pz d ista hō
ē asīn⁹ q significat assertie hoiez eē. r hoiez eē aīal rē. r nō icōuēit ex fal
so seq verū i cōia bona: r formalī vt patuit in regulis consequentiarum.

Secundo non sequitur ista propositio falsa. quod non est ita sicut illa significat
 nam ista homo est asinus est falsa. et tamen est ita sicut illa significat quia significat
 hominem esse. sed bene sequitur ista propositio falsa. ergo significat aliter quam si
 sequitur negative ista propositio est falsa. quod non est ita sicut illa adequate seu precise si-
 gnificat. si tamen non sequitur ista propositio significat aliter quam est. sed ista significat
 assertive. sic ergo non est sic. sed oportet in minori addatur precise. verbi gratia
 ista. non sequitur ista propositio homo est asinus significat aliter quam est. sed ista signifi-
 cat assertive quod homo est. ergo non ita quod homo est. sed oportet in minori addere quod
 significat adequate vel precise quod homo est quod est falsum. bene autem se-
 quitur ista propositio est vera et sic assertive significat. ergo sic est sicut illud signifi-
 catum assertivum sic adequatum principale vel secundarium. et hoc est. quia pro-
 positio vera non habet aliquod significatum assertivum falsum. sed propositio
 falsa habet multa significata assertiva vera sed principale sit falsum ut ponit
 primum notabile. Tertio notandum quod quatuor sunt modi argumentandi conclusionem
 qui videntur esse convertibiles et non sunt et duo illorum sunt boni et duo mali
 primus bonus est iste. Si aliqua consequentia est concedenda et antea est conce-
 dendum est et contra concedendum similiter sic patet in consequentiis. Secundus bo-
 nus est iste. Ista consequentia est bona et antea est verum. ergo et consequens. et ista
 etiam est una de generalibus regulis consequentiarum alij vero duo sunt ma-
 li primus est iste ista contra est concedenda et antea est verum ergo et contra est verum. nam
 ubi ponatur quod ista propositio homo est animal signi. adequate hominem esse asinum. tunc ista
 contra est concedenda. homo est risibilis. quod homo est animal quod extra casum concederet. et antea
 eius est verum cum non mutetur significatum et tamen contra est falsum cum suum significatum
 adequatum sit falsum ut patet. secundus est malus est iste ista contra est bona et antea est con-
 cedendum. ergo et contra. nam ubi ponatur quod ista deus est et homo est asinus convertantur antea est ve-
 rum et contra falsum. ut patet. Tercio igitur diligenter ab istis duobus modis malis arguendum.
Quarto nota quod sicut aliquid est concedere proponere. et aliquid est concedere ipse esse
 vera ita aliud est concedere contra et aliud concedere ipse esse bona. unde si ponatur
 quod ista propositio homo est asinus significet adequate deum esse. tunc si ponatur ista homo est asinus
 continuo est neganda. et si ponatur an sit vera conceditur. et ratio ista quia homines esse asini
 non est impossibile. sed illa propositio homo est asinus esse vera non est impossibile ita dicamus
 consequentia. unde si ponatur ista convertitur deus est et homo est asinus. tunc ista
 consequentia semper est neganda deus est. ergo homo est asinus sicut extra casum continuo
 negaretur et tamen concedenda est esse bona. quia arguitur ab uno convertibili ad
 reliquum. Contra vero si ponatur quod ista. homo est animal significet adequate hominem
 esse asinum ista consequentia homo est. ergo homo est animal semper est concedenda sicut extra
 casum. et tamen esse bona est neganda. quia antea est verum et contra falsum. Iste igitur primus
 primo dicitur in summa visus ad quantum argumentum principale quod omnes iste contra facit
 sunt concedere quod extra casum concederetur. sed nunc in casu insolubili omnes sunt
 male seu nihil valent non sunt bone. sed seriatim respondendo dicitur ad primum primum argu-
 menti principalem quod resolutionibus ad resolutionem quam propositio est universalis non
 valet argumentum nisi cum duabus limitationibus. scilicet quod habeat unum suppositum et quod
 est categorice significet. ubi vero habeat plura supposita non est proprie resolu-

bilis s3 exponibilis: vb' etiā ypothetice significet ē ypothetice pbāda non
 resolubiliter. Eodē mō dicit ad secūdū q nō arguit ab exponētib' ad ex
 positā: q ē vltis apparēter: sed in rei veritate ē ypothetica copulatiua: iō
 nō est exponibilis: ppter ea illa cōia nō valet l3 sit cōcedēda. Similiter dī
 citur ad tertiū q illa nō est exclusiua sua: q exclusiua mere cathegorice si
 gnicat r vltis ypothetice. iō nō valet cōia. ¶ Ad scdm principale parit
 rñdēt q pma cōia facta nō est bona nec arguit a resoluētib' ad resolutā:
 q ista nō est resolubilis cū nō sit cathegorica: r ita ad scdm nō valet cōia a
 subalternāte ad subalternatā nisi ambe significēt cathegorice. Et ad terti
 um etiā dicit q nō valet cōia: q ista nō est sua indefinita cū indefinita signi
 ficet cathegorice: particularis xō ypothetice cū sit insolubilis. ¶ Ad ter
 tiū principale silt rñdēt cōcedēdo primā cōiam r negādo ipsas esse bonā: q
 illa nō est sua passiua cū passiua sit cathegorica r actiua ypothetica. Silt
 secūda cōia nihil valet nec est in dāri: q. r. x. i. x. sillogismoz cathegoricoz
 2° nō d3 significare ypothetice s3 solū cathegorice: iō dicitur cathegorice
 sillogismi. ¶ Ad tertiū dicit q dīctio a: nō est illud. for. nō dicit falsus:
 sed illud nō for. dicit falsus. Ita q semp pponat negatio vel si est pposita
 auferat: mō illa est vera: nō for. dicit falsus: q significat disiuctiue dīc
 mō ad a: nā a significat copulatiue q for. dicit falsum r q a est verū r sua
 dīctio disiuctiue: q for. nō dicit falsus vel q a nō est verū. r huius significa
 ti disiuctiz scda pars ē vera r cōter tota ppō culus ē illud significatū est
 vera. ¶ Et hec snia ē tenēda in oib' insolubilib' q dīctoriū d3 semper
 assignari p negationē ppositā: vt hoc nō ē verū: h3 pro dīctorio: nō h' nō
 est verū: r sic de alijs. Et qñ dicit q in singlibus non refert pponere vel
 postponere negationē dicit q refert qñ ppō singularis significat ypothe
 tice sicut ē in ppo. ¶ Et si dicit dīctoriū istius aliqua ppō est falsa: vlti
 det eē illud nulla ppō ē falsa: q per rñsionē suū dīctoriū est istud: nō ali
 qua ppō ē falsa: sed illa equiualent per negationem prepositam: ergo r. c.
 ¶ Huic dicit q ista regula egpolētiāz nō t3 nisi ambe cathegorice signi
 ficent qualiter nō est in pposito: q vltis negatiua significat cathegorice r
 particularis ypothetice. iō r. c. ¶ Ad quartū principale silt dicit q illa pri
 ma cōia nō est bona: q ista vltis nō rñdet illi exclusiue cū sit vltis cathego
 rica r exclusiua ypothetica. Similiter nec scda cōia est bona: q ista nō ē
 exponibilis exclusiua cū sit ypothetica copulatiua implicite. Et ita dicit
 ad tertiū q ista consequentia nihil valet: q exceptina significat cath
 gorice r exclusiua ypothetice q est insolubilis. Et si dicit quō ergo est p
 banda vel improbāda. dico q isto modo: suū significatū adequatū est ve
 rum: ergo est vera: r p3 q anis est falsum: q significat adequate copulati
 ue falsum pro secunda parte. Si vero vis probare q est falsa. similiter p
 cedas vt sit in ypothetice.

¶ Ad quintū principale dicit cōcedēdo q nullū insolubile est sine casu
 explicito vel iplicito: vnde ist i insolubilia vltia: ois ppō est falsa: nulla p
 positio ē vera exigūt q nō sit aliqua vltis nisi ipsa. Et illa singularia: hoc

est falsum: hoc non est verum: exigunt seipsa demonstrari. Illud vero insolubile: ego dico falsum: habet casum implicitum ex eodem modo loquendi quod vult quod pro nomine demonstrativum per se primo capiat significationem ex loquente.

C Ad sextum principale dicitur quod non est voluntarium uno rationabile quod insolubile non significans precise significet sicut verba illius contra pretendunt etiam cum hoc quod ipse est verum: quod ubi insolubile significat precise ut verba eius contra pretendunt: tunc planum est quod insolubile significat ut verba eius contra pretendunt: et etiam quod ipse est verum: quod propositum significat quicquid sequitur ad eam: et ideo non est amittendum quod solus significet ut verba eius contra pretendunt: Sed si ponatur quod significet sic: et cum hoc quod ipsum est verum: casus est admittendus. et ideo rationabile est quod magis significet sicut solet et quod ipsum est verum quod aliter. Ista ratio est satis persuasiva sed non demonstrativa.

C Ad ultimum principale dicitur quod multa sunt insolubilia non concreta verum vel falsum: et omnia sunt in diffinitione insolubilis accepta: quod non restringitur ad verum vel falsum: sed dicitur in generali quod ex sic esse sicut per ipsum adequate significatur: sequitur non sic esse sicut per ipsum adequate significat. et converso. per quod datur intelligi multa esse insolubilia alia: sicut sunt ista: hoc est nescitum se demonstrato quod si ponatur significare precise non datur admitti: quod ex esse scito: sequitur ipsum esse nescitum. et converso: nam si est scitum ergo est verum. ergo ita est sicut adequate significat: sed ista adequate significat quod hoc est nescitum: ergo est nescitum quod est contradictio. Si dicitur quod est nescitum. contra tu concedis hoc et non es obligatus ergo hoc est scitum ergo si est nescitum est scitum. Idem dicas de illo insolubili: tu es plurius: dato quod tu iures te esse plurius et nihil aliud iures: tunc si ponitur significare precise sequitur contradictio quod si es plurius non es plurius: et converso. Ita dicas de istis que implicite circumferunt verum vel falsum. ut tu credis precise quod tu deciperis: dato quod tu credas precise istam tu deciperis: sic precise significando: et nihil aliud credas: quod ex ea sequitur quod si tu deciperis tu non deciperis et converso. Item dato quod quilibet dicens verum pertranscat pontem: vel habeat aurum: vel solus talis sit absolutus a suis peccatis: et quilibet dicens falsum non pertranscat pontem nec habeat aurum nec sit absolutus a suis peccatis: tunc si fortis dicat istam et nullam aliam sic precise significando: ego non pertransibo pontem: vel istam ego non habebam aurum: vel illam ego non ero absolutus a meis peccatis: sequitur expresse contradictio. Nullus ideo istorum casuum si ponitur significare precise est admittendus per secundam regulam: sed si ponitur sine precise casus debet admitti et concedi quod hoc est nescitum se demonstrato: et quod tu es plurius et c. sicut dicitur tertia regula. Et debet concedi quodlibet dictorum insolubilium: et negari ipsum esse verum: et concedi ipsum esse falsum: quia significat copulative duo: hoc est se esse nescitum et se esse scitum: similiter ipsum non esse plurius et plurius sic de aliis. Et est verum propter secundam partem quam de novo significat: et falsum propter primam: et ideo significatus suum copulativum compositum ex his est falsum: quia ad falsitatem copulativam sufficit unam partem esse falsam. Et semper contradictorium his

debet assignari per negationem prepositam toti. et significabit adequate disiunctive modo opposito contradictorio ad insolubile.

C Sed contra tertiam regulam et contra totum fundamentum insolubile arguitur sic. scilicet quod insolubile non significans precise est concedendum tanquam sequens. Nullum impossibile simpliciter est concedendum tanquam sequens cum quolibet tale sit repugnans cuilibet: sed quodlibet insolubile non significans precise sicut verba eius communiter pretendunt est impossibile simpliciter: ergo non est concedendum. minor probatur quia cuilibet tali insolubili significatum adequatum est impossibile simpliciter ut patet per singula discurrenti: nam hoc est falsum: significat adequate hoc esse falsum et ipsum esse verum. Similiter hoc est nescitum: significat adequate hoc esse nescitum et hoc esse scitum. et sic de singulis ut patuit: sed certum est quod quodlibet tale significatum est impossibile simpliciter. ergo et quodlibet id significans adequate est impossibile simpliciter: ergo non est concedendum sed potius negandum.

C Huic dicitur quod non est inconueniens quod impossibile sit concedendum quod extra casum non esset tale. verbi gratia: si ponatur quod ista propositio homo est animal: significet precise hominem esse asinum: certum est quod ista homo est animal esset concedenda: quia extra casum concederetur: et tamen suum significatum esset impossibile simpliciter ut patet per casum: sed hoc non inconuenit quia extra casum esset possibile ut patet per casum: quia significaret cathegorice simpliciter.

C Ad rationem cum dicitur omne impossibile simpliciter est negandum tanquam repugnans: dicitur quod verum est dummodo extra casum esset tale aliter non oportet.

C Aliter posset responderi ad istud argumentum negando istam consequentiam: hoc est concedendum: et hoc est impossibile simpliciter. ergo impossibile simpliciter est concedendum. nec est syllogismus resolutorius imo est ex quatuor terminis sicut non sequitur iste faber est bonus et iste faber est homo. ergo iste est homo bonus. sed solum sequitur quod iste homo est faber bonus: quia adiectiuum aliud significat cum vno substantiuo et aliud cum alio: sed ex illis premissis sequitur solum quod homo est faber bonus. scilicet bene sequitur. iste faber est bonus et iste homo ut sic est faber. ergo homo est bonus. sed minor est falsa. Ita in proposito sequitur hoc est concedendum et hoc ut sic est impossibile simpliciter. ergo impossibile simpliciter: est concedendum. sed minor falsa est. Quia alia ratione est concedenda et alia ratione impossibile simpliciter: nam insolubile est concedendum quia sequens est probatum fuit supra: et est impossibile simpliciter propter significatum ypotheticum copulatum.

C Vel dicas quod insolubile habet duplex significatum. scilicet autenticum siue cathegoricum: et nouum siue ypotheticum: et penes primum cognoscitur impossibilitas vel possibilitas insolubilis. Et penes secundum attenditur veritas ut falsitas. et secundum significatum potest vocari adequatam

partiale. Ex quo patet q non sequitur: significatum adequatum insolubi-
lis est impossibile simpliciter. ergo insolubile est impossibile simpliciter:
quia pence hoc non cognoscitur sua possibilitas vel impossibilitas. sed
debet sic argui. suū significatū autem cū est impossibile simpliciter: ergo
insolubile est impossibile simpliciter: sed aīa est falsum. Et hec de insolu-
bilibus dicta sufficiant: ad laudem virginie gloriose.

¶ Explicis logica magistri Pauli pergulei. brevis et utilis: noua ac so-
lerti castigatione longe in melius redacta.

Finis.

Eum sepe numero cogitarem non mediocrē iuuenibus fructus
 afferre si cōpositionis et diuisionis materiā clarissime intelli-
 geret: hāc horā tibi petre de guidonibus hodie institui. vt bre-
 uissimo spacio: certoq; ordine infinitā pene difficultatem tibi
 eripiam. Non q; nouū aliquid me agere hodierna dicarbitreris: s; q; alio-
 rum dicta in hac materia tā confuse tum disperse bicul quadam tabella
 ordinatissime collegi: que si memorie cōmēdaueris: omnīū sophismatum
 ppleriones certissimis regulis q̄primū dissolutas videbis. ¶ Septem
 modis cōmittit fallacia cōpositionis et diuisionis: de quibus per ordinez
 videamus exempla. ¶ Primo mediantibus terminis modalibus posse
 esse vel non posse esse significantibus: siue sūmant noialiter siue verbaliter
 siue aduerbialiter: fit sensus cōpositus cū aliquis dictorū modorū seu
 terminorū precedit vel subsequitur dictū. ppōnis: diuisus vero cum me-
 diat inter partes dicti seu extremorū. et cū ly potest psonaliter tenetur: q;
 impersonaliter facit sensum cōpositū. ¶ Differt iensus cōpositus a di-
 uiso in hoc primo mō tripliciter. Primo q; sensus cōpositus requirit hīst
 cationem instantaneā respectu totius cōpositionis sequentis: diuisus ve-
 ro non. Secūdo q; ppō de sensu cōposito d; poni in esse. sed de sensu di-
 uiso hoc nō regit: et tō cū d; cōit possibili i eē posito nullū seq̄ incōueniēt
 hoc intelligit de sensu cōposito. s; q; ppō d; sensu cōposito pbat officialit;
 sed de sensu diuiso fm exigentiā termini mediati precedentis si quis fuerit
 talis. ¶ A sensu diuiso ad sensum cōpositū in hoc primo modo et ecōtra
 valet argumētū tribus cōalicionibus obseruatis. Prima q; cōpositio sit
 verificabilis pro instāti et nō exigit tempus limitatū: ideo nō sequitur. tu
 potes proferre a propositionē. ergo pōt esse q; tu pferas a ppōnem. Se-
 cunda cōditio q; relatiuū implicās nō aliud denotet in sensu cōposito q;
 in sensu diuiso: ideo nō sequit. pōt eē q; tu sis homo qui sit rome. ergo tu
 potes esse homo qui est rome. Tertia q; fiat respectu terminorum nullo
 modo repugnantū. ideo nō sequit. iustus pōt esse iniustus. ergo pōt eē q;
 iustus sit iniustus: sed bene sequitur tu potes esse papa. ergo potest esse q;
 tu sis papa.

¶ Secūdo Mediantib; terminis cōfūdētib; cōfūse tm. Fit sēsus cōposit;
 cū terminus cōis supponit cōfūse tm: diuisus hō cū supponit determinate.

¶ Differt sensus cōpositus a diuiso: q; sensus cōpositus nō requirit ve-
 rificationē disiunctiua respectu suorū suppositorū: diuisus vero sic.

¶ A sensu cōposito ad diuisus et ecōtra non valet argumētū de forma
 iō nō sequit promitto tibi denariū: ergo denariū tibi pmitto: semper fuit
 homo. ergo hō fuit semp. ois hō est hō: ergo hō est ois hō: ois hō currit.
 ergo currens est ois hō. et ecōtra. etiā nō sequit. vt aliquid incipit esse. er-
 go incipit esse aliquid. aliquis homo desinit esse. ergo desinit esse aliq; ho-
 mo. aliquid ens contingenter est. ergo contingenter est aliquid ens. et sic
 de similibus.

¶ Tertio Mediantib; terminis relatiuis grāmatalib;. fit autē sensus
 f liij

cōpositus ⁊ diuisus dupliciter. pmo mediante relatiuo implicante: sicut
 qui: que: quod sit sensus cōpositus. diuisus vero mediāte hac coniunctio
 ne ⁊: cū hoc pronomine demonstratiuo ille: illa: illud. Secūdo cū solo rela
 tiuo: qui: que: quod: ⁊ est sensus cōposit⁹ cū ly qui pcedit verbū principale
 ⁊ vnū suo antī. diuisus vero cū sequit⁹. ¶ Differt p̄mus sensus cōposit⁹
 a diuiso: quia qui que quod: refert ⁊ nō replicat cōpositionē sui antī. cui⁹
 sit in eadē cathēgorica ⁊ depēdētia cōstructibiliū fm bonā grāmaticā spe
 culatiuā. S; sensus diuisus cū ⁊ ille illa illud refert replicādo totā cōpo
 nem antī q; est in diuersa cathēgorica siue ypothetica: ⁊ replicando sepe
 impl. cat multa ipertinētia primo sensui. ¶ Sed secūdus sensus cōposi
 tus differt a diuiso sicut minus distributū a magis distributo: vt dicēdo
 ois hō q est prudēs ē iustus: ⁊ ois hō ē prudēs qui ē iustus. ⁊ sicut ois hō
 albus currit: differt ab hac ppōne: ois hō currit: ⁊ vlr sicut termin⁹ di
 stributus cū restrictione differt ab eodē termino distributo simplr ⁊ ab
 solute sūpto. ¶ A resolutione de q in ⁊: ⁊ ille illa illud valet argumentuz
 qnq; cōditiōibus obseruatis. p̄ma q nō referat añs stās cōfuse tm̄. Jō nō
 sequit⁹ ois hō ē aīal qd ē rōnale. g ois hō ē aīal ⁊ illud ē rōnale. q; scda re
 plicatio iplicat flm. scda qn nō pcedat termin⁹ distribut⁹. Jō nō sequit⁹ tu
 differs ab aīali qd ē asin⁹. g tu differs ab aīali ⁊ illud ē asin⁹. q; h⁹ copula
 tiue. p̄ma pars ē flā. tertia q; hū p̄ncipale nō sit negatū. Jō nō sequit⁹. tu
 nō es hō qui ē fur. g tu nō es hō ⁊ ille ē fur: q; h⁹ copulatiue p̄ma pars est
 flā. quarta q nō pcedat terminus q indifferēter pōt teneri cathēgozema
 tice ⁊ sincathēgozematice. Jō nō seqt⁹ infinitas partes hz for. q sunt finite
 g infinitas partes hz for. ⁊ ille sunt finite. quinta q nō pcedat termin⁹ mo
 dalis de sensu cōposito. Jō nō sequit⁹. possibile ē q antixps sit hō q ē. ergo
 possibile ē q antixps sit hō ⁊ ille ē. ¶ A sensu cōposito scdo ad sensuz di
 uisuz nō valet argumētū: s; bñ ecōtra. vñ nō sequit⁹: ois ppō cui⁹ dīcto
 ria ē fā ē flā. g ois ppō ē flā cui⁹ dīctoria ē fā: s; bñ ecō. vñ bñ seqt⁹. ois
 ppō ē fā cui⁹ dīctoria ē falsa. ergo omnis propositio cuius dīctoria est
 falsa est vera.

¶ Quarto. Mediātib⁹ t̄mis q allqñ sincathēgozematice ⁊ aliqñ cathēgo
 zematice tenent sicut tot⁹: tota: totū: ifinit⁹: ita: tū. Sit sēsus cōposit⁹ qn te
 nēt cathēgozematice. diuisus xō qn tenent sincathēgozematice. Et tenēt
 cathēgozematice qn subsequūtur hū p̄ncipale vl cū pcedit aliqd dēfīni
 nab. le. sincathēgozematice vero qn pcedūt nullo dēfīnabili pcedente.
 ¶ Differt autē sensus cōposit⁹ a diuiso q; ly ifinitus cathēgozematice si
 gnificat aliqd dēfīnatū ēē ifinitū. l. sine p̄ncipio ⁊ fine: s; sincathēgoze
 matice significat qd q; ente dato q dari pōt mafus in oī pporōe possibi
 li. Et tot⁹ sincathēgozematice significat idē q qlibet pars: sed cathēgoze
 matice sigt⁹ idē q ens completū seu pfectū cui nihil deest. ¶ A sensu cō
 posito ad diuisuz ⁊ ecōtra nō valet argm̄: vñ nō seqt⁹: ifinitū numerū po
 tes nūerare. g potes nūerare nūerū ifinitū. ⁊ ecō nō valet: vñ nō sequit⁹. tu
 vides totū qd deus pōt. pducere. g totū qd deus pōt. pducere tu vides.

¶ Quinto. Mediātib⁹ his cōiunctiōib⁹ et: 7 vñ. fit autē sensus cōpositus qñ tenet collectiue: diuisus vero cū tenetur diuisiue. Sit et aliqñ sensus cōposit⁹ qñ totū coplatū vel disiunctū se t3 ex pte vnus extremi: diuisus vero qñ vna ps copulati vel disiuncti se t3 ex pte vnus extremi 7 reliqua ex parte alteri⁹ extremi. **¶** Differt sensus cōpositus a diuiso quia sēsus cōpositus regit verificatiōem totius copulati vel disiuncti sūt 7 nō, seorsū diuisus vero requirit verificatiōem cuiuslibet pris copulati vel disiuncti seorsum vel diuisum 7 psc. **¶** A sensu cōposito ad diuisum 7 eo⁹ formatr in hoc quinto mō 7 ecōtra non valet argumentū: nec econtra formaliter. vñ nō sequitur soz. 7 plato trahunt nauim. ḡ soz. trahit nauim: soz. 7 plato nō sunt hic. ḡ soz. nō ē hic: nec sequit. pōt eē q tu sis saluus 7 q tu sis dānatus. ergo pōt eē q tu sis saluus 7 damnatus. **¶** Notandū q disiunctū ē superius ad qlibet eius prem: sequit enim. Hoc ē hō: ergo hoc ē hō vel asinus. 7 nō ecōtra. Sitr sequit. hoc ē asinus: ergo hoc hō vel asinus. 7 nō econtra. sicut sequitur. hoc ē hō. ergo hoc ē al. 7 nō econtra: q ly aial ē superius ad ly hō. Et ex hoc notabili sequit q a pte disiuncti ad totum disiunctum cum termino distribuente nō valet argumentū. vñ nō sequitur. tu differs ab asino. ergo tu differs ab homie vel ab asino: sicut nō sequitur. tu non es asinus ergo tu non es hō vel asinus. nam arguitur ab inferiori ad suum superius distributiue. Preterea aduertendū ē q tales propositiones sunt distinguēde fm sensū cōpositum 7 diuisum cum signo di / str / utiuo vt dicendo. Dia ppō vel eius cōdictoria est vera: homo ē asinus ē ppō vel eius contradictoria. ergo. hō ē asinus ē vera. maior ē falsa. Dia ppō vel eius cōdictoria ē vera: homo ē asinus est ppō. ergo hō est asinus vel eius cōdictoria ē vera: maior ē vera. Dia duo 7 tria sūt qu / que: quatuor sunt duo 7 tria. ergo qtuor sunt quinq. Dia duo 7 tria sunt quinq. duo sunt. duo. ergo duo 7 tria sunt quinq: maior est vera. **¶** Sexto mediante illa determinatione ita fuit: ita erit: ita pōt esse: fit sēsus cōpositus cum summitur ppō cum dicta determinatione. diuisus vero cum summitur absolute. **¶** Differt sensus cōposit⁹ a diuiso: quia sensus cōpositus restringitur ad determinatum temp⁹ vel instans: diuisus vero absolute. **¶** Sexto A sensu cōposito ad diuisum fallit argumētū triplr. Primo cū termino distributo. vñ nō sequit. aliqñ fuit. ita q adā est oīs hō: ḡ adā fuit oīs hō. Secundo mediante termino confundente confuse tm. vnde nō sequit: aliqñ erit ita q aia antixpi necessario est. ergo aia antixpi necessaria erit. Tertio respectu duplicis cōparationis. vñ non sequitur. aliquādo erit ita q tu es tantus quantus est plato ergo tu eris tantus quantus ē plato. 7 econtra. etiā non sequitur aia antixpi contingēter erit. ergo ali quando erit ita q aia antixpi contingenter est. sed in terminis simplicib⁹ 7 sine distributione. 7 sine termino confundēte. respectu simplicis cōparationis: a sensu cōposito ad sensum diuisum: 7 econtra valet argumētum. vñ bñ sequitur: aliqñ erit ita q tu es papa. ergo tu eris papa. 7 econ

tra. Si r sequitur aliquā erit ita q tu es maior vel minor platone. g tu eris maior vel minor platone. r econtra. qz bec e comparatio simplex reducta ad vnā differētiā tps. vnde nō sequit. tu eris maior platone. ergo tu eris maior qz erit plato. nec ecōtra. ppōnes enī simplicis r duplicis cōparationis sunt sibi inuicem impōnentes.

Septio r vltio. Mediātib⁹ ēntis mētalib⁹. Sit at sensus ppositus cū terminus mentalis precedit vel sequitur dictum. ppōis: diuisus vero cū mediat inter partes illius dicti. **Differt sensus compositus a diuiso qz sensus composit⁹ est apr⁹ natus ad confusionem r appellationem ratio nis: dummodo terminus fuerit capax. diuisus vero hoc non exigit simpliciter. In hoc modo pp multiplices fallacias pono nouem regulas.**

Prima regula.

Prima regula est ista. a sensu cōposito ad sensum diuisum r ecōtra nō valet argumētū. vnde nō seqt. scio alterū istorum eē verū. g alterū istorū scio esse verū: nec sequit⁹ alterū istorū dubito esse verum. ergo dubito alterū istorum eē verum: nisi in tribus casib⁹. primo cū terminus demonstratiuo simpliciter sumpto: vt hoc scio eē verū: g scio hoc eē verū: qz nec confusio ipedit nec appellatio rōis. Scdo cū pnomini demonstratiuo addit⁹ determinatio palā ouertibilis cū pto. Jō bñ seqt hoc albu scio eē albu: g scio hoc albu eē albu. r ecōuerso. Tertio cū pnoī demonstratiuo addit⁹ determinatio palā superior pto. vt hoc coloratū scio eē albu. g scio hoc coloratū esse albu. Fallit tñ regla respcū horū rōib⁹ dubito: credo: imaginor: suspicor: apparet a sensu cōposito ad diuisū. qz nō valet argm. vnde nō sequitur apparet q hoc sit homo. ergo hoc apparet homo: quia stat apparere hoc esse: qz hoc nō sit. verū tñ cū oī termino mētalī in dictis trib⁹ casib⁹ valet. argumētū a sensu diuiso ad cōpositū.

Secunda regula.

Pro scda regula notādū q terminorū alq sunt oīno notī: alq oīno ignotī: r alqū medio modo notī. Exēplū primū. vt Ens: aliquid: et hoc exēplū scdi vt a. b. r. r. c. exēplū tertij vt substantia corpus: aīal hō: fortes. A termino magis noto ad minus notū vel oīo ignotū i terminis mētalib⁹ nō valet argm: nec a minus noto ad magis notū: vñ non sequitur. scio q hoc ē aīal: ergo scio q hoc est hō. Similiter non sequit⁹ scio q for. est hoc g scio q for. ē a. Quis p ly hoc demonstrat a. Si r nō sequit⁹ ecōtra cū istis verbis dubito: ignoro: nescio: vt dubito an hoc sit for. g dubito an hō sit hō r sic de sitibus nō valet argm.

Tertia regula.

Tertia regla Lasus ē terminis oīo ignotis triplr pōt fieri pmo gñalit⁹ vt pono q a sit aliqua ppositio r nescias q: tūc oēs iste sunt dubitande: a ē verū a est falsū est scitum: est dubitandum: a est nescitum: quia forte a est ista: deus ē. vel ista hō est asinus: vel ista rex sedet. secundo minus generaliter. vt pono q a sit altera istarū: deus ē r homo ē asin⁹: r nescias q tūc etiā ille ppōnes sunt dubitande: a est verum: a ē falsum: a ē scitū a ē nescitum: sed ista ē neganda a te a est dubitandū: quia nulla istarū est a te dubitāda. Tertio magis specialiter: vt pono q a sit altera istarū: de⁹

est: et homo est asinus. et sit ista deus: et nescias que istarum sit a: tunc iste non sunt dubitanda a est verum: a est scitum: imo concedere: et ille negare: a est falsum: a est nescitum: a est dubitandum: quibus sit negandum scias a esse verum. In his tamen omnibus casibus est concedendum quod scio a esse a: et in primo secundo et tertio casu nihil scio esse a: quia nec hoc nec hoc: sed in primo et secundo casu ista est dubitanda: a scio esse aliquid: vel verum: et in tertio est concedenda.

¶ Quarta regula. Postponendo terminum omnino ignotum respectu verbi significatio sciam quocumque existenti subiecto: in sensu diuiso: talis propositio est neganda. ut aliquid scis esse a. Similiter a scis esse a: quibus sit concedendum quod scias a esse a: sed proponendo terminum omnino ignotum respectu huius verbi scias aliquid propositio est concedenda: aliquando neganda: aliquando dubitanda: ut dato quod a sit altera istarum deus est et homo est asinus: et lateat te que istarum sit: tamen sit ista deus est: tunc ista est concedenda: a scio esse aliquid: sed hec a scis esse a est tibi dubium: est neganda. ubi vero proponeret in generali quod a esset aliqua propositio vel altera istarum et nescias que: tunc ille sunt dubitanda: a est verum: a est scitum: a est nescitum: a est falsum.

¶ Quinta regula. A sensu diuiso ad sensum diuisum de forma non valet argumentum: unde non valet: a scio esse verum. ergo verum scio esse a. for. cognosco esse episcopum. ergo episcopum cognosco esse for. Et si dicitur argumentum valet per conversionem simplicem dicitur quod non bene convertitur: sed sic oportet converti. ergo scitum esse verum est a.

¶ Sexta regula. Ex maiori de sensu composito cum minori de in esse simpliciter ad sensum compositum non valet argumentum. ut scio quod omnis mula est sterilis: ista est mula. ergo scio quod ista est sterilis. Sed ad concludendam propositionem de sensu composito oportet sumere maiorem de sensu composito cum eodem termino modaliter: et minorem cum hoc verbo scio. unde bene sequitur. scio quod omnis mula est sterilis: et scio quod ista est mula: ergo scio quod ista est sterilis. Et adhuc iste modus arguendi non valet de forma nisi in minori addatur ista dictio tamen vel nisi: unde non sequitur. dubito an iste christianus saluabitur: et scio quod ille christianus est aliquis homo: ergo dubito an aliquis homo saluabitur: sed minor oportet esse talis: et scio quod tamen iste est christianus: vel scio quod iste est omnis christianus: vel scio quod nullus est christianus nisi iste. ergo etc. argumentum est optimum cum omnibus terminis requisitis et pertinentibus ad cognitionem. Fallit iste modus arguendi sic limitatus cum verbis pertinentibus ad voluntatem: unde non sequitur: odio illi: et scio quod tamen ille est papa: ergo odio papam: valet tamen arguendo hoc modo. volo quod iste moriatur: et scio quod iste est papa: et volo quod sit papa: ergo volo quod papa moriatur.

¶ Septima regula. Ex maiori de sensu diuiso cum minori de in esse simpliciter optime sequitur propositio de sensu diuiso: unde bene sequitur: hoc scio currere: et hoc est a: ergo a scio currere. omnem mulam scio esse sterilem: a est mula: ergo a scio esse sterilem. quia primus est syllogismus resolutorius. secundus est in dario.

¶ Octava regula. Pulcherrime inferitur propositio de sensu composito formando consequentiam bonam de inesse simpliciter: et modificando ante-

cedens determinatione qua vis modificare consequens: dūmodo consequentie sint bone non cōtradicientes regulis: verbi gratia. si vis probare q̄ scias sortem currere: inferas de in esse sortē currere hoc modo vel q̄ nō alio modo ex quo sequatur sor. currere: hoc currit: et hoc ē sortes: ergo sor. currit. Tunc procedas vltius sic. ista consequentia ē bona: scita a te esse bona: et antecedens ē scitū a te: ergo et consequens: significans adequate sortem currere. ergo scis sortem currere. Idem si vis probare istam: potest esse q̄ antichristus sit homo qui ē. argue sic antichristus est aliquis homo. ergo antichristus ē homo que ē. ista cōsequentia est bona et antecedens ē possibile. ergo et consequens ē possibile significans adeq̄ te q̄ antixps ē homo que ē ergo potest esse q̄ antixps sit homo que ē. Si militer si vis probare istam q̄ aliquando fuit ita q̄ adam ē omnis homo argue sic adam ē homo: et nihil ē homo quin adam sit illud. ergo adam est omnis homo. ista consequentia ē bona: et aliquando fuit ita sicut adequate significatur per aūs. ergo tūc fuit ita sicut adequate significat per cōsequēs suū significans adequate q̄ adam fuit oīs homo. ergo aliquando fuit ita q̄ adam ē omnis homo. Sed caue ne assūmas modū arguēdi nisi formalem: quia non ē regula q̄ si aliqua consequentia sit bona et antecedens sit contingens q̄ consequēs sit contingens. vel si antecedens sit dubium q̄ et consequēs sit dubium q̄ tuncunq̄ cōsequentia sit bona et scita esse bona. Et ista octaua regula deseruit pluribus modis sensus compositi et diuisi et presertim primo sexto et septimo modo.

C Nona regula. In hoc septimo modo sensus compositi et diuisi maxime ordo propositionū notandus ē et quid sit pertinens et impertinēs. Nā in hoc modo fere oīs difficultas respōdendi ē ppter casus obligatorius: et fm variationem casus aliter: et aliter ē varianda responsio ad ppositio nem propositam de sensu composito vel diuiso vt patuit in tertia regulā huius septimi modi. Et ideo nō potest iste tractatus perfecte intelligi: nisi post artē obligatoriā. aliter nemo sentiet quid dicatur in hac materia.

¶ Inis.

Impressum venetijs Anno salutis. MD. cccc. lxxxj. die. iij. octobris.

